

Utdanningsdirektoratet

Sluttrapport

Januar 2012

UTDANNINGSDIREKTORATET

BRUKERUNDERSØKELSE AV LEXIN -

ORDBØKER FOR MINORITETS-

SPRÅKLIGE

**UTDANNINGSDIREKTORATET
BRUKERUNDERSØKELSE AV LEXIN - ORDBØKER FOR
MINORITETS-SPRÅKLIGE**

Rambøll
Besøksadr.: Hoffsvæien 4
Postboks 427
Skøyen
0213 Oslo
T +47 2252 5903
F +47 2273 2701
www.ramboll-management.no

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag	1
1.1	Formålet med undersøkelsen	1
1.2	Hvem er brukerne av LEXIN?	1
1.3	Hvordan brukes LEXIN?	2
1.4	Teknisk brukergrensesnitt og kvalitet i LEXIN	2
1.5	Tilfredshet med LEXIN	2
1.6	Fremtidige behov for LEXIN	3
1.7	Funn fra kvalitative intervjuer	4
1.8	Veien videre for LEXIN	4
2.	Innledning	5
2.1	Formålet med undersøkelsen	5
2.2	Metodisk gjennomføring	6
2.3	Leseveiledning	8
3.	Bakgrunn	9
3.1	Kort historikk om LEXIN- prosjektet	9
3.2	LEXIN-ressursene	9
3.3	Brukerstatistikk	9
3.4	Minoritetsspråklige i grunnopplæringen	11
4.	Hvem er brukerne av LEXIN?	13
4.1	Hvem er brukerne av LEXIN?	13
4.2	Kjennskap til og kunnskap om LEXIN	18
4.3	Hvilke LEXIN-ressurser benyttes?	22
4.4	Ordbøker som benyttes	24
4.5	Oppsummering hvem er brukerne av LEXIN	27
5.	Hvordan brukes LEXIN?	29
5.1	Omfang av skoler som benytter seg av LEXIN	29
5.2	Omfang av bruk av LEXIN i skolen	30
5.3	Hvor ofte brukes LEXIN	31
5.4	Oppsummering hvordan brukes LEXIN	33
6.	Teknisk brukergrensesnitt og kvalitet i LEXIN	34
6.1	Tilfredshet med brukergrensesnitt og kvalitet	34
6.2	Tilfredshet med drift og brukerstøtte	38
6.3	Oppsummering teknisk brukergrensesnitt og kvalitet	39
7.	Tilfredshet med LEXIN	41
7.1	LEXIN som et læringsverktøy	41
7.2	Tilfredshet med LEXIN	45
7.3	Oppsummering tilfredshet med LEXIN	50
8.	Fremtidige behov for LEXIN	51
8.2	Nye språk i LEXIN	55
8.3	Hvordan gjøre LEXIN mer kjent?	55
8.4	Organisering av LEXIN	56
8.5	Oppsummering fremtidige behov for LEXIN	56

TABELLISTE

Tabell 2-1 Antall besvarelser fordelt på språk	7
Tabell 3-1 Oversikt brukerstatistikk mars 2011	11
Tabell 3-3 Hvor mange elever ved skolen har tilbud etter § 2.8 (grunnskole) eller § 3.12 (vgo) i opplæringsloven?	12
Tabell 3-4 Hvor lenge har skole hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i henhold til § 2.8 (§3.12)?	12

FIGURLISTE

Figur 4-1 Hvem er brukerne av LEXIN? N=1116	13
Figur 4-2 Er du født i Norge? N= 1116.....	14
Figur 4-3 Hvor lenge har du bodd i Norge? N= 1116	15
Figur 4-4 Hvor godt kan du norsk? Skriftlig og muntlig. N=1116.....	15
Figur 4-5 Hvor godt norsk kan du – skriftlig, etter botid i Norge? N=1116.....	16
Figur 4-6 Hvilke klassetrinn har dere ved skolen? Flere kryss mulig. N=717 ..	17
Figur 4-7 Hvor lenge har skolen hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever, fordelt etter klassetrinn (gruppert) i prosent. N=717	17
Figur 4-8 Bruk av LEXIN i skoler, etter hvor lenge skolen har hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige. N=72	18
Figur 4-9 Hvordan fikk du først kjennskap til LEXIN-ordbøkene? Flere kryss mulig. N=1116	19
Figur 4-10 Hvilke LEXIN- ordbøker benytter lærerne, fordelt etter skoletype de underviser i. Flere kryss mulig. N=58	19
Figur 4-11 Hvordan fikk du først kjennskap til LEXIN-ordbøkene? Flere kryss mulig. N=43.....	20
Figur 4-12 Har skolen kjennskap til LEXIN-ordbøkene for språklige minoriteter? N=707	21
Figur 4-13 Bruk av LEXIN i skoler, fordelt etter skoletype. N=707.....	21
Figur 4-14 Hvilke LEXIN- ressurser bruker du mest? Flere kryss mulig. N=1116	22
Figur 4-16 Hvor ofte bruker du andre ordbøker enn LEXIN, enten trykte eller nettbaserte ordbøker? N=1116.....	22
Figur 4-17 Hvilke LEXIN- ordbøker benytter du og/eller dine elever i opplæringen? Flere kryss mulig. N=58	23
Figur 4-18 Hvilke type LEXIN- ordbøker benyttes av lærere ved din skole som hjelpemiddel i undervisningen? Flere kryss mulig. N=72	24
Figur 4-19 Hvilke ordbøker bruker du, enten trykte eller nettbaserte? Flere kryss mulig. N=1116.....	25
Figur 4-20 Hvilke ordbøker har du erfaring med å bruke (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)? Flere kryss mulig. N=43	26
Figur 4-21 I hvilke språk benyttes LEXIN-ordbøkene ved din skole (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)? Flere kryss mulig. N= 72	27
Figur 5-1 Hvor lenge har lærerne benyttet LEXIN, fordelt etter hvilket nivå i skolen de underviser? N=43.....	30
Figur 5-2 I hvilke fag har du erfaring med bruk av LEXIN som hjelpemiddel? Flere kryss mulig. N= 43	30
Figur 5-3 I hvilke fag benyttes LEXIN- ordbøker? Flere kryss mulig. N= 72 ...	31
Figur 5-4 Når benytter brukerne LEXIN? Flere kryss mulig. N=1116	31
Figur 5-5 Hvor ofte bruker du de nettbaserte LEXIN- ressursene? N= 1116...	32
Figur 5-6 Hvordan har du erfaring med å bruke LEXIN? Flere kryss mulig. N= 43.....	32
Figur 5-7 Hvor ofte benytter du LEXIN i undervisningen? N=43	33
Figur 6-1 Tilfredshet med brukergrensesnitt: I hvilken grad er du enig eller uenig disse påstandene om LEXIN? N=1116.....	34
Figur 6-2 Tilfredshet: I hvilken grad er du enig eller uenig følgende påstander om LEXIN? N=43	36

Figur 6-3 Hvor tilfreds er skolen med LEXIN? Ta stilling til følgende påstander. N=72	38
Figur 6-4 Hvor fornøyd er du med hjelpen du fikk fra LEXINs brukerstøtte? N=112	39
Figur 7-1 LEXIN som læringsverktøy: Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om LEXIN? N=1116	41
Figur 7-2 Hvor lenge har du brukt LEXIN fordelt på hvor enig eller uenig er du i påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk. N=1116	42
Figur 7-3 LEXIN som læringsverktøy: Hvor enig eller uenig er du om følgende påstander om elevens bruk av LEXIN? N= 43	43
Figur 7-4 Hvor lenge har du benyttet LEXIN i undervisningen fordelt på hvor enig eller uenig du er i påstanden om at LEXIN- ressursene bidrar til å motivere elevene til å lære seg norsk. N=43	44
Figur 7-5 LEXIN som læringsverktøy: Hvor tilfreds er skolen med LEXIN? N= 72.....	45
Figur 7-6 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd du er med LEXIN? N=1116.....	46
Figur 7-7 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd du er med LEXIN? N= 1116.....	47
Figur 7-8 Hvor lenge har du brukt LEXIN krysset med påstanden LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for meg. N= 1116	48
Figur 7-9 Hvor lenge har du brukt LEXIN fordelt etter hvor enig eller uenig du er med påstanden om at LEXIN er et nyttig hjelpemiddel for meg. N= 1116 .	48
Figur 7-10 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om at LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov? N=43	49
Figur 8-1 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om LEXIN i framtiden? N=1116.....	51
Figur 8-2 I hvilken grad er du enig eller uenig i de fremtidige behovene til LEXIN? N= 43	52
Figur 8-3 Hvordan kan LEXIN fange opp flere minoritetsspråklige? N=43	53
Figur 8-4 I hvilken grad er du enig eller uenig de fremtidige behovene til LEXIN? N=72	54
Figur 8-5 Hvordan kan LEXIN fange opp flere minoritetsspråklige? N=72	55

VEDLEGG

Vedlegg 1

LEXINs ressurser

Vedlegg 2

Spørreskjemaer

Vedlegg 3

Intervjuguide

1. SAMMENDRAG

1.1 Formålet med undersøkelsen

Det norske LEXIN- prosjektet bygger på det originale LEXIN- konseptet som ble utviklet og fullfinansiert av den svenske stat fra 1970-tallet og utover, for å forsøke å hjelpe innvandrere å lære svensk raskere og mer effektivt. Formålet med å gjennomføre denne brukerundersøkelsen av LEXIN er å innhente informasjon, erfaringer og forslag til videreutvikling av ordbøkene fra ulike brukergrupper, herunder skoleledere, lærere, alle brukere av LEXINs nettsted, samt representanter fra forlag, statlige aktører og LEXINs referansegruppe. Hensikten er å gi et kunnskapsgrunnlag om hvordan LEXIN benyttes, hvilke erfaringer de som har benyttet seg av LEXIN har gjort seg, samt forslag til videreutvikling av LEXIN. Undersøkelsen har sett nærmere på følgende hovedelementer:

- Kjennskap og kunnskap om LEXIN
- Omfang og bruk av LEXIN blant ulike brukergrupper
- Teknisk løsning og brukergrensesnitt
- Tilfredshet med LEXIN
- Fremtidige behov fra LEXIN

Målgruppen for LEXIN- ordbøkene er minoritetsspråklige, hvor målet er at LEXIN skal være et språklig hjelpemiddel. Tilbudet er tilpasset slik at både barn og voksne på ulike språknivåer kan bruke LEXIN. Brukertall og tilbakemeldinger viser at LEXIN benyttes både fra Norge og fra andre land. Brukergruppen består av lærere, studenter og arbeidstakere utover elever i grunn- og videregående opplæring.

Brukerundersøkelsen av LEXIN har omfattet en kvantitativ brukerundersøkelse blant LEXINs brukere via LEXINs nettside, en kvantitativ brukerundersøkelse til lærere i NAFOs fokusvirksomheter, en brukerundersøkelse blant et representativt utvalg av skoleledere inkludert i NIFUs halvårige spørreskjemaundersøkelse til skoleledere, samt kvalitative fokusgruppeintervjuer.

1.2 Hvem er brukerne av LEXIN?

Vi ser at det er stor variasjon når det kommer til hvem brukerne konkret er. Med utgangspunkt i brukerundersøkelsen er det en litt større andel menn som har besvart undersøkelsen og som benytter seg av LEXIN. I tillegg ser vi at de brukere som benytter seg av LEXIN hyppigst har bodd i Norge mellom 2-5 år, hvor man enten er elev i voksenopplæring, bosatt i annet land eller student ved en høyskole eller universitet. Når det gjelder lærere viser undersøkelsen at over 70 % av de som har besvart undersøkelsen har arbeidet som lærer i mer enn 10 år. Over 50 % av lærerne arbeider i barneskolen, mens 12 % i voksenopplæringen. Blant skoleledere som sier at LEXIN benyttes ved deres skoler, benyttes LEXIN i en større andel av skoler med 11-13. trinn (videregående opplæring) og skoler med 8-10. trinn (ungdomsskole).

Et annet interessant spørsmål som ble stilt tilknyttet dette er om skolelederne opplever et behov for ordbøker for språklige minoriteter blant de skolelederne som ikke har kjennskap til LEXIN-ordbøkene. Av totalt 556 skoleledere som ikke kjenner til LEXIN sier 34 % eller 243 skoleledere at det er et behov for ordbøker for språklige minoriteter. Dette forteller oss således allerede nå at det er et stort potensial for LEXIN i skoler der hvor kjennskapen til LEXIN er dårlig.

Man kan konkludere med at kjennskapen til og kunnskapen om LEXIN er svært god blant noen av brukergruppene. Men funn tyder på at kjennskapen til LEXIN bør og kan bli bedre blant skoleledere og lærere. Likevel viser funn fra skolelederundersøkelsen at kjennskapen er til stede blant 20 % av de som har besvart undersøkelsen, selv om kun 10 % bruker LEXIN ved egen skole. Samtidig må det antas at kjennskapen til LEXIN kan være større, da skoleleder i hovedsak har besvart spørsmålene ut fra skolens kjennskap, og at det andre ansatte ved skolen som kan kjenne til og eventuelt benytte seg av LEXIN. Kjennskapen til LEXIN er god blant de lærere som har besvart lærerundersøkelsen.

Den største andelen av brukerne enten det gjelder alle som er direkte brukere eller lærere, har funnet ordbøkene på internett selv eller blitt fortalt om ordbøkene fra kolleger eller andre. I til-

legg ser vi at det er helt tydelig at det er de nettbaserte ordbøkene som benyttes i aller høyeste grad, 90 % av brukerne sier at det bruker de nettbaserte ordbøkene. Færrest benytter seg av de trykte ordbøkene og det trykte illustrasjonsheftet.

Når det gjelder hvilke ordbøker (språk) som benyttes er det mindre forskjeller bortsett fra en viktig forskjell. Blant brukerne sier hele 59 % at de benytter seg av nynorsk-engelsk ordbok. Tilbakemeldinger fra brukerne viser også at bokmål-engelsk er en ordbok som er svært etterspurt, og som mange brukere ønsker tilbake til LEXIN, selv om engelsk nå er kommet inn som tredjespråk. Videre ser man at ordbøkene på arabisk, polsk, somali, tigrinja og russisk er de som benyttes i størst grad ved skoler, av lærere og blant andre brukere.

1.3 Hvordan brukes LEXIN?

Undersøkelsen viser at LEXIN benyttes i et stort omfang. Når det gjelder omfang og bruk av LEXIN ser vi at det er særlig lærere i barnetrinnet som benytter seg av LEXIN, hvor den største andelen har brukt LEXIN i mellom 1-3 år. Et stort flertall av lærere sier også at LEXIN benyttes i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Likeledes er dette også gjeldende for skoleledere, hvor det fremkommer at LEXIN benyttes hyppigst i den grunnleggende norskundervisningen for språklige minoriteter. Videre viser funn fra skolelederundersøkelsen at andelen skoler som bruker LEXIN fordelt etter skoletype i størst grad er videregående skoler og ungdomsskoler.

LEXIN er et lett tilgjengelig hjelpemiddel, hvor hele 80 % av brukerne oppgir at de benytter seg av LEXIN hjemme, mens 40 % sier at de benytter seg av LEXIN på skolen. Dette sammenfaller også med hva LEXIN brukes til, hvor et stort flertall av brukere sier det bruker LEXIN i forbindelse med lekser eller mens de studerer. Dette sammenfaller også til dels med hva lærere oppgir hva LEXIN brukes til. 80 % av lærerne sier at de benytter seg av LEXIN i undervisningen, hvor elever oppfordres til å bruke LEXIN individuelt. Videre ser man at LEXIN også benyttes i stor grad i forbindelse med elevers lekser, samt i ordinær undervisning i plenum.

Hyppighet i bruk av LEXIN varierer fra brukergruppe til brukergruppe, hvor over 50 % sier de bruker LEXIN 2 ganger i uken eller oftere. Av disse sier 35 % at de benytter seg av LEXIN daglig. En tredjedel av lærerne sier de bruker LEXIN i undervisningen mellom 2-3 ganger per uke, mens 28 % av lærerne kun benytter seg av LEXIN sporadisk.

1.4 Teknisk brukergrensesnitt og kvalitet i LEXIN

Når det gjelder tilfredshet med teknisk brukergrensesnitt og kvalitet må det her konkluderes med stor grad av tilfredshet blant alle brukerne. Ordbøkene vurderes som enkle å bruke, og slå opp ord i, dette gjelder både de nettbaserte ordbøkene og de trykte ordbøkene. Funn viser videre at den tekniske løsningen vurderes som veldig god, blant annet når det gjelder navigering rundt på LEXINs nettsider, av både brukere, lærere og skoleledere.

Når det gjelder den språklige kvaliteten vurderes også den som svært god, men hvor vi ser at brukerne er mer positive enn hva gjelder lærerne og skoleledere. Dette kan blant annet forklares med at LEXIN er godt tilpasset de som ønsker å lære norsk, hvor et enkelt språk er vektlagt. Videre fremkommer det at engelsk som støttespråk gjør det enklere for brukerne å benytte seg av LEXIN, i større grad enn hva gjelder andre brukere som lærere og skoleledere. En problemstilling LEXIN har erfart så langt er om man skal kunne søke fra andre språk til norsk i LEXIN. Dette er en påstand som i stor grad støttes av alle brukergrupper.

Det viktigste likevel som fremkommer er at over halvparten av alle brukerne sier seg helt enig i påstanden om at de vil anbefale LEXIN til andre som skal lære seg norsk. I tillegg er over halvparten enig i påstanden om at man vil anbefale andre lærere å benytte seg av LEXIN. I tillegg må dette også ses dit hen at LEXIN dekker inn, eller er et viktig hjelpemiddel i tillegg til for eksempel andre læremidler som kan benyttes i forbindelse med å lære norsk.

1.5 Tilfredshet med LEXIN

Igjen konkluderes det med en stor grad av tilfredshet med LEXIN, både når det gjelder LEXIN som et læringsverktøy, og tilfredshet med LEXIN og det behovet LEXIN dekker overfor brukergruppene.

Det er stor enighet blant alle brukere at LEXIN bidrar til å gjøre det enklere å lære norsk. Dette henger også til dels sammen med læringsutbytte, og at LEXIN er med på å gi bedre læringsutbytte blant brukeren. Dette bekreftes også av funn fra lærerundersøkelsen og fra skoleledere, hvor det vurderes at LEXIN er et enkelt verktøy å bruke, i tillegg til at LEXIN anbefales som et språklig hjelpemiddel i opplæringen.

Det er likevel noen forskjeller i hvilke grupper som vurderer størst nytten av LEXIN som læringsverktøy, og da på påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk og hvor lenge man har benyttet seg av LEXIN. Tilfredsheten er størst blant gruppen av brukere som har brukt LEXIN i 3 år eller mindre. Enigheten i påstanden avtar altså jo lenger man har benyttet seg av LEXIN. Dette kan ha sammenheng med at jo lenger man har brukt LEXIN og da fortrinnsvis lært seg mer norsk, jo større behov har man for et mer avansert læremiddel enn kun en ordbok. I tillegg er de fleste av ordbøkene såkalte miniatyrgaver som inneholder 11000 ord omtrent. Dermed kan den avtagende tilfredsheten med LEXIN som en ressurs som gjør det enklere å lære norsk ha sammenheng med at man søker andre ord og uttrykk som LEXIN-ordbøkene ikke inneholder.

Funnene viser også at LEXIN benyttes i stor grad som et hjelpemiddel blant elevgrupper med særskilte behov, noe som viser at LEXIN faktisk er et nyttig hjelpemiddel i følge lærerne blant annet.

Når det gjelder behov for og hvilke behov LEXIN dekker ser vi igjen tydelig tilfredshet med hvordan LEXIN oppfattes blant alle brukere, og ikke minst at de dekker et behov særlig blant de som har behov for et enkelt språklig hjelpemiddel. Funn viser at det er stor enighet knyttet til at LEXIN er tilpasset de ulike brukergruppens behov og språknivå, både når det gjelder de nettbaserte og de trykte ordbøker. Det er noe mindre tilfredshet når det gjelder brukergruppens behov og nivå knyttet til Bildetema- ressursene.

1.6 Fremtidige behov for LEXIN

Det avspeiler seg noen tydelige tendenser blant alle brukergrupper når det gjelder hvordan LEXIN kan best videreutvikles for å møte fremtidige behov blant brukerne. De første funnene viser at det er et behov for flere nettbaserte ordbøker i større grad enn trykte ordbøker. Dette henger også sammen med at det ønskes en rekke nye språk i LEXIN, blant annet flere asiatiske språk, samt andre østeuropeiske språk. I tillegg er det en stor andel av brukerne som ønsker bokmål-engelsk eller engelsk ordboken tilbake. Dette ønske knyttes særlig til endringene som skjedde i LEXIN høsten 2009 hvor bokmål-engelsk ble fjernet.

I tillegg viser funn fra undersøkelsene at det er ønsker om flere bilder og illustrasjoner i LEXIN, og at det er behov for flere søkemuligheter på nettsiden. Dette kan knytte seg til å kunne søke i for eksempel flere ordbøker i samme søk, eller at det er muligheter for et mer utvidet eller avansert søk i LEXIN. Dette må også ses i sammenheng med at det er stor enighet blant alle brukergrupper at man ønsker en mulighet for å kunne søke fra andre språk til norsk, noe som betyr at man har ordbøker som man "snur" slik at man kan søke fra fremmedspråk til norsk.

Lærerne vurderer også at det er et stort behov å utvide ordforrådet i LEXIN, og at de tospråklige ordbøkene får utvidet sine ordforråd. Flertallet av ordbøkene er såkalte miniatyrgaver som inneholder omtrent 11000 ord, og at det derfor er ord og uttrykk som ikke er inkludert i oversettelsene. Dette kan virke negativt for brukere som har oppnådd et bedre ordforråd i norsk enn personer som har dårligere norsk kunnskaper.

Lærere og skoleledere ble også stilt overfor problemstillingen om i hvilken grad LEXIN kan benyttes for å fange opp flere innvandrere og personer som er minoritetsspråklige. Nesten 100 % av lærerne sier seg helt enig eller enig at skoler med minoritetsspråklige bør informere alle elever om LEXIN. Elever er som sagt en viktig brukergruppe av LEXIN. Det kan likevel være vanskelig, særlig for yngre elever, å finne frem til LEXIN på egen hånd. Informasjon om LEXIN-ressursene fra skolen blir derfor viktig. Dette gjelder også påstanden om at skoler med minoritetsspråklige bør informere foreldre om mulighetene LEXIN gir. Informantene peker på at om foreldre også tar i bruk LEXIN kan dette for eksempel virke positivt inn når det gjelder oppfølging av egne barn og lekser. Tilbakemeldinger fra brukere sier også det samme, hvor flere brukere sier selv at de bruker LEXIN i forbindelse med oppfølging av egne barn.

1.7 Funn fra kvalitative intervjuer

Det fremkommer fra informanter i de kvalitative intervjuene at det knyttes noe usikkerhet til hvor godt kjent LEXIN faktisk er blant lærere og skoler, samt blant andre virksomheter som arbeider med utdanningsrelaterte områder. I tillegg knyttes det usikkerhet til hvor mye LEXIN faktisk benyttes. Derfor fremheves det i intervjuene at for at LEXIN skal bli enda bedre kjent bør LEXIN i større grad markedsføres blant lærere, blant skoler, i kommuner, i fylkeskommuner og blant offentlige virksomheter som arbeider innenfor utdanningsområdet. Informasjon vil også være viktig for å kunne fange opp flere innvandrere og språklige minoriteter.

De kvalitative intervjuene støttes også opp om funnene fra de andre undersøkelsene. Det er en bred enighet at LEXIN har et enkelt brukergrensesnitt som er tilpasset målgruppene. Videre er man opptatt av at den tekniske løsningen bør holdes slik den er nå, og at innholdet i nettsiden er det viktigste fremfor hvordan den fremstår teknisk og layoutmessig. Det er videre bred enighet om at LEXIN dekker et viktig område i forbindelse med språkopplæring som ikke ivaretas andre steder, og hvor LEXIN er et svært nyttig verktøy både for elever eller de som vil lære norsk, i tillegg for lærere som underviser i morsmålsopplæring eller grunnleggende norsk for språklige minoriteter.

Informantene legger også vekt på at fremtidig utvikling av LEXIN bør inkludere mulighet til å kunne søke fra eget språk til norsk. Dette begrunnes med at det tar tid før man får et godt ordforråd i norsk, og at muligheten for å kunne søke fra eget språk til norsk vil i større grad bidra til bedre læring. I tillegg fremheves det at selv om engelsk er tatt inn som støttespråk er det likevel en stor gruppe innvandrere som heller ikke behersker engelsk godt nok til å nyttiggjøre seg av engelsk som støttespråk.

Når det gjelder andre fremtidige behov trekkes særlig frem behovet for en mulighet til å kunne søke fra andre språk til norsk i ordbøkene. Dette begrunnes særlig med at man vil få større utbytte av ordbøkene, og igjen bedre læringsutbytte av å bruke LEXIN. I tillegg mener informantene at det er behov for nye ordbøker i LEXIN. Dog, her legges det større vekt på et behov for flere trykte ordbøker i tillegg til nettressurser. Dette begrunnes med at for lærere kan det til tider være enklere å benytte seg av trykte bøker fremfor nettbaserte ordbøker, særlig knyttet til individuell undervisning. Når det gjelder utvikling av selve ordbøkene peker informantene også på et behov for et utvidet ordforråd i ordbøkene, men også utvikling av ordbøker som i større grad tar for seg fagbegreper og tekniske termer, og hvor elever ved yrkesfag (videregående opplæring) vil være en viktig målgruppe. Det erfarer at blant elever i denne gruppen er språkressurser for dårlig tilpasset deres språknivå.

1.8 Veien videre for LEXIN

Brukerundersøkelsen viser at LEXIN er et språklig virkemiddel og verktøy som benyttes av en svært heterogen gruppe, og hvor tilfredsheten med verktøyet er stor både blant brukere, lærere og skoleledere. Undersøkelsen viser imidlertid at behovet for å gjøre LEXIN mer kjent, særlig blant lærere og skoleledere er til stede. Dette både for å fange opp flere innvandrere og språklige minoriteter, men ikke minst fordi det også kommer frem at LEXIN som et språklig verktøy er unikt i seg selv og hvor det ikke finnes lignende hjelpemidler i språkopplæring.

Undersøkelsen avdekker også en rekke utviklingsområder for LEXIN. Dette gjelder særlig utvikling av ordbøkene, hvor det vurderes et behov for flere nettressurser, flere nye språk samt nye bilder og illustrasjoner. Når det gjelder språk etterlyses særlig bokmål-engelsk ordboken. Dette henger sammen med at denne ordboken ble fjernet i 2009. I tillegg fremheves behovet og muligheten for å kunne søke fra andre språk til norsk, samt utvidede ordforråd i ordbøkene slik at brukere som utvikler et bedre språknivå og ordforråd fremdeles vil kunne ha nytte av ordbøkene. Rambøll påpeker også at undersøkelsene viser at brukerne som benytter seg av LEXIN hyppigst har bodd i Norge mellom 2-5 år, og at LEXIN derfor bør vurdere å se til denne gruppen hva gjelder fremtidige behov for å kunne nå den største brukergruppen.

2. INNLEDNING

Rambøll Management Consulting (Rambøll) presenterer herved sluttrapport i prosjektet " Brukerundersøkelse av LEXIN- ordbøker for minoritetsspråklige" på oppdrag for Utdanningsdirektoratet (UDIR). Prosjektet ble gjennomført i tidsperioden august- desember 2011.

2.1 Formålet med undersøkelsen

Det norske LEXIN- prosjektet bygger på det originale LEXIN- konseptet som ble utviklet og fullfinansiert av den svenske stat fra 1970-tallet og utover, for å forsøke å hjelpe innvandrere å lære svensk raskere og mer effektivt. Det norske LEXIN- prosjektet startet ved Norsk termbank høsten 1996 etter en forespørsel fra Grunnskoleavdelingen i det tidligere KUF, og har siden pågått kontinuerlig. I 1998 overtok Nasjonalt læremiddelsenter oppdragsgiveransvaret, og i dag er det UDIR som er oppdragsgiver. Uni Computing har hatt prosjektansvaret (prosjektleder og prosjektmedarbeidere) for LEXIN siden 1996, og inngikk i 2007 en femårig avtale om drift av prosjektet. Denne prosjektperioden utløper i 2011.¹

I perioden 1996-2010 har prosjektgruppen for LEXIN- prosjektet utviklet følgende læringsressurser:

- 32 nettordbøker (ytterligere 7 er i arbeid, slik at antallet snart er 39)
- 5 trykte ordbøker (ytterligere 1 er i arbeid, slik at antallet snart er 6)
- trykt bildehefte med 1920 bildeord på bokmål og nynorsk
- den nettbaserte læringsressursen Bildetema (opprinnelig en svensk læringsressurs) med 1800 bildeord, lyd og animasjoner på 21 språk (ytterligere språk kommer til etter hvert).

Alle nettbaserte læringsressurser i LEXIN- serien er gratis og fritt tilgjengelig for alle via www.udir.no/lexin.²

Målgruppen for LEXIN- ordbøkene er minoritetsspråklige i Norge, hvor målet er at LEXIN skal være en læringsressurs og et språklig hjelpemiddel for personer som lærer og ønsker å lære norsk. Tilbudet er tilpasset slik at man skal nå alle personer, både barn og voksne på alle språknivåer kan bruke LEXIN. Brukertall og tilbakemeldinger viser at LEXIN benyttes både i fra Norge og fra andre land, og at brukergruppen består av både lærere, studenter og arbeidstakere utover elever i grunn- og videregående opplæring.

Formålet med å gjennomføre denne brukerundersøkelsen av LEXIN er å innhente informasjon, erfaringer og forslag til videreutvikling av ordbøkene fra ulike brukergrupper, herunder skoleledere, lærere, alle brukere av LEXINs nettsted, samt representanter fra forlag, statlige aktører og LEXINs referansegruppe. Hensikten er å gi et kunnskapsgrunnlag om hvordan LEXIN benyttes, hvilke erfaringer de som har benyttet seg av LEXIN har gjort seg, samt forslag til videreutvikling av LEXIN. Det ble skissert en rekke problemstillinger for denne undersøkelsen som kan kategoriseres under følgende hovedkategorier:

- Kjennskap og kunnskap om LEXIN:
 - Kjennskap til og kunnskap om LEXIN blant ulike brukergrupper
 - Hvilke LEXIN ressurser som benyttes (nettbaserte, trykte bøker eller bildeformat)
 - Hvilke ordbøker som benyttes (språk)
- Omfang og bruk av LEXIN blant ulike brukergrupper:
 - Omfang av skoler som benytter seg av LEXIN i opplæringen
 - I hvilke fag LEXIN benyttes
 - Hvilke lærere som benytter seg av LEXIN- ressursene
 - Hvilket nivå LEXIN benyttes på (grunnskole, videregående opplæring, voksenopplæring)

¹ Uni Computing 2011: Rapport om LEXIN fra Uni Computing 1996-2010

² Ibid.

- Teknisk løsning og brukergrensesnitt:
 - Fungerer den tekniske løsningen
 - Tilfredshet med drift og brukerstøtte
 - Hvordan den språklige kvaliteten vurderes
 - Hvordan er behovet for trykte ordbøker versus nettressurser
- Tilfredshet med LEXIN:
 - Tilfredsheten med LEXIN blant ulike brukergrupper
 - Hvordan tilbudet fra LEXIN vurderes blant brukergruppene
 - Hvordan LEXIN bidrar til integrering av minoritetsspråklige
 - I hvilken grad LEXIN bidrar til språkutvikling blant minoritetsspråklige
- Fremtidige behov fra LEXIN:
 - Hvilke behov for utvikling og videreutvikling opplever brukergruppene
 - Hvordan LEXIN kan fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker
 - Hvor bør det fremtidige ansvaret for LEXIN ligge

Resultatene fra denne undersøkelsen skal således gi UDIR et oppdatert kunnskapsgrunnlag om ulike brukergruppers tilfredshet med LEXIN, samt et oppdatert datagrunnlag i videreutviklingen av LEXINs utforming og innhold.

2.2 Metodisk gjennomføring

UDIR ønsket en kombinasjon av kvantitative og kvalitative data for og nå et så bredt utvalg som mulig. Utgangspunktet for denne undersøkelsen var et datainnsamlingsopplegg som går så vel i bredden som i dybden gjennom tre brukerundersøkelser og to fokusgruppeintervjuer med oppfølgende kvalitative intervjuer. I forbindelse med gjennomføringen av brukerundersøkelsene har det også blitt gjennomført arbeidsmøter med UDIR og NAFO. Arbeidsmøtet med NIFU utgikk på grunn av stram tidsfrist i forbindelse med utarbeidelse av spørreskjemaet til den halvårige spørreskjemaundersøkelsen til skoleledere.

2.2.1 Kvantitativ datainnsamling – Brukerundersøkelser

UDIR ønsket at det skulle gjennomføres tre brukerundersøkelser i forbindelse på dette oppdraget, en brukerundersøkelse til skoler ved skoleledere, til lærere i NAFOs fokusvirksomheter og direkte til alle typer brukere via LEXINs nettside.

Skoledata – brukerundersøkelse til skoleledere

Brukerundersøkelsen til skoleledere ble inkludert i NIFUs halvårige spørreskjemaundersøkelse til skoleledere. Rambøll utarbeidet spørreskjemaet og spørsmålene til skoleledere, hvor det var lagt en begrensning på 8 spørsmål. NIFU har stått for arbeidet med å samle inn dataene fra et utvalg skoler som dekker 1/3 av kommuner og alle fylkeskommuner. Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk i perioden 12.oktober til 17. november³. Undersøkelsen ble sendt ut til totalt 1102 skoleledere, og hvor 707 av skolelederne har besvart et eller flere spørsmål om LEXIN. Totalt 717 skoler har besvart spørsmål om undervisning av minoritetsspråklige elever.

Lærerdatabl – brukerundersøkelse til lærere

Det er også blitt gjennomført en brukerundersøkelse blant lærere i NAFOs fokusvirksomheter (grunnskole, videregående skole og voksenopplæringscentre). Grunnen til at det er hensiktsmessig å henvende seg til en kjent gruppe lærere med forventet kjennskap til LEXIN er at vi på den måte har kunnet innhente informasjon og erfaringer basert på konkret bruk av LEXIN i undervisningsøyemed. Denne undersøkelsen gir dog ikke et representativt utvalg blant lærere i norske skoler, men gir likevel et godt bilde på læreres erfaring, samt at det sier noen om "god praksis" blant lærere.

Rambøll var ansvarlig for å utarbeide spørreskjemaet til brukerundersøkelsen, samt opprette og klargjøre undersøkelsen for distribusjon til lærere gjennom Rambølls eget spørreskjemaverktøy SurveyXact. Spørreundersøkelsen ble distribuert som en spørreundersøkelse via "selvoprettelse

³ NIFU: 2012. Spørsmål til Skole-Norge 2011. Resultater og analyser fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse blant skoler og skoleeiere. Rapport 5/2012.

via lenke". Det betyr at de som får tilsendt en lenke til undersøkelsen kan besvare undersøkelsen. Dette betyr at Rambøll ikke har hatt tilgang til, eller har benyttet seg av noen form for kontaktdata til lærere som har deltatt i undersøkelsen. NAFO var ansvarlig for å sende en lenke til brukerundersøkelsen til lærerne via skoleledere i deres fokusvirksomheter. Undersøkelsen har vært tilgjengelig for lærerne i ca 5 uker, da det var nødvendig å la undersøkelsen være åpen for besvarelser lengre enn planlagt for å oppnå en tilfredsstillende svarprosent.

Totalt har 118 lærere til sammen i fokusvirksomhetene "klikket" seg inn på lenken til undersøkelsen, hvor 58 lærere har besvart hele undersøkelsen. Dette vurderes som en tilfredsstillende svarprosent, da man vet av erfaring at lærere er en belastet gruppe som mottar mange henvendelser om deltakelse i ulike brukerundersøkelser.

Direkte brukerdata – brukerundersøkelse til brukere av LEXIN

Rambøll har i tillegg gjennomført en brukerundersøkelse blant LEXINs brukere for å nå ut til alle brukergrupper av LEXIN. Brukerundersøkelsen er gjennomført ved bruk av SurveyXact, og gjort tilgjengelig via LEXINs nettside som en "pop-in" undersøkelse. Dette betyr at brukere som har besøkt LEXINs nettside i perioden undersøkelsen har vært tilgjengelig, har fått opp en såkalt pop-up vindu med informasjon om undersøkelsen og et valg om man ønsker å delta eller ikke. Ved aksept har brukeren fått opp et nytt vindu i sin nettleser med tilgang til undersøkelsen. Brukere har kun fått tilbud om deltakelse i undersøkelsen en gang (gjenkjenner unik IP adresse). Dette kan bety at for eksempel elever som benytter seg av LEXIN på en datamaskin hvor flere kan logge seg på, ikke har fått tilbud om deltakelse ut over første gang datamaskinen besøkte LEXINs nettside mens undersøkelsen var aktiv.

Brukerundersøkelsen på LEXINs nettsted har vært tilgjengelig på følgende språk: norsk, engelsk, somali, urdu, arabisk og polsk. Det ble benyttet et eksternt oversettingsbyrå til oversetting av spørreskjemaet til engelsk, somali, urdu, arabisk og polsk.

Undersøkelsen var tilgjengelig i perioden 19.oktober til 11.november 2011, omtrent 4 uker. Totalt har 8096 unike IP- adresser fått tilbud om å delta i brukerundersøkelsen, hvor hele 1116 brukere har besvart hele undersøkelsen.

Tabellen under viser fordeling av svar på språk som undersøkelsen var tilgjengelig på.

Tabell 2-1 Antall besvarelser fordelt på språk

Språk	Respondenter
Norsk	622
Engelsk	275
Arabisk	70
Polsk	93
Urdu	2
Somali	54
I alt	1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

2.2.2 Kvalitativ datainnsamling – fokusgruppeintervjuer

I tillegg til brukerundersøkelsen ble det gjennomført to fokusgruppeintervjuer, samt 2 oppfølgende intervjuer. Deltakere i det første fokusgruppeintervjuet var medlemmer av referansegruppen for LEXIN-prosjektet. Deltakere i det andre fokusgruppeintervjuet bestod av representanter fra VOX, NAFO, Språkrådet og Kunnskapsforlaget. Cappelen Dam og IMDI skulle også ha deltatt her, men de var forhindret fra å delta. Rambøll har imidlertid gjennomført intervju med Cappelen Dam i etterkant av fokusgruppeintervjuet. IMDI ønsket ikke å bli intervjuet, da de oppfattet at de ikke hadde noen personer med relevant kompetanse knyttet til temaene for denne undersøkelsen. Rambøll har i tillegg gjennomført et dybdeintervju med prosjektleder for LEXIN-prosjektet.

Rambøll vurderer at den kvantitative og kvalitative datainnsamlingen har gitt et solid datagrunnlag om de ulike brukergruppers erfaringer med LEXIN.

2.3 Leseveiledning

I kapittel 1 gis et sammendrag og oppsummering av undersøkelsen.

I kapittel 2 beskrives formålet med oppdraget og metodisk gjennomføring.

I kapittel 3 vil vi se nærmere på historikken og bakgrunnen til LEXIN, samt en gjennomgang av brukerstatistikk. I tillegg kommer vi nærmere inn på minoritetsspråklige i grunnopplæringen.

Kapittel 4 beskriver mer inngående kjennskapen til og kunnskapen om LEXIN. Her vil vi se nærmere på hvem brukerne av LEXIN er, hvilke LEXIN-ressurser som benyttes, samt hvilke ordbøker som benyttes.

I kapittel 5 ser vi nærmere på omfang og bruk av LEXIN blant ulike brukergrupper, og hvordan LEXIN brukes. Fokuset blir særlig på hvor ofte og i hvilken sammenheng LEXIN brukes.

Kapittel 6 omhandler det tekniske brukergrensesnittet og kvalitet i LEXIN hvor vi ser nærmere på tilfredsheten med brukergrensesnittet blant de ulike brukergruppene.

I kapittel 7 ser vi nærmere på tilfredsheten med LEXIN som et læringsverktøy, i tillegg til overordnet tilfredshet med LEXIN-ressursene.

Kapittel 8 fokuserer på de fremtidige behovene til brukergruppene, særlig på hensyn til videreutvikling av LEXIN samt nye språk.

Rambøll bemerker videre at under hver tabell og figur i rapporten er det beskrevet hva som er kilden til figuren, enten skolelederundersøkelsen, lærerundersøkelsen eller brukerundersøkelsen.

3. BAKGRUNN

3.1 Kort historikk om LEXIN- prosjektet

Det norske LEXIN-prosjektet bygger på det originale LEXIN-konseptet som ble utviklet og fullfinansiert av den svenske stat fra 1970-tallet og utover. LEXIN ble etablert med det mål å forsøke hjelpe innvandrere å lære svensk raskere og mer effektivt. Mange av innvandrerne var analfabeter enten i morsmålet, i svensk, eller i begge. Behovet var altså til stede for mer brukervennlige ordbøker, blant annet enkel forklaringer, mange eksempler på ordene i både konkret og abstrakt bruk, samt illustrasjoner. Den svenske LEXIN-serien ble raskt en suksess hos både brukere og lærere. På 1990-tallet fikk de andre nordiske landene tilbud om gratis lån og gjenbruk av det svenske konseptet og materialet, men tanke på behovet for tilsvarende ikke-kommersielle læringsressurser. Den svenske stat har besluttet at LEXIN skal være en ikke-kommersiell ressurs, noe som fremdeles er et vilkår for bruk av konseptet.

Det norske LEXIN-prosjektet startet opp høsten 1996 ved Norsk termbank, nå Uni Computing som er en avdeling under Uni Research hvor Universitetet i Bergen er hovedeier. Grunnskoleavdelingen i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) var initiativtaker. Nasjonalt læremiddelsenter overtok oppdragsgiveransvaret fra 1998, Læringscenteret fra 2000 og Utdanningsdirektoratet fra 2004. Oppdraget var tidligere årsbasert, mens det for perioden 2007-2011 er inngått en femårsavtale om prosjektansvaret for LEXIN. Tove Bjørneset har vært prosjektleder for LEXIN-prosjektet siden 1998.⁴

3.2 LEXIN-ressursene

LEXIN-prosjektet har utviklet en rekke læringsressurser for minoritetsspråklige, og har ved utgangen av 2011 utviklet til sammen 35 nettordbøker, som inkluderer bokmålsordbok, nynorskordbok samt ordbøker fra bokmål/nynorsk til 16 fremmedspråk. Bare i løpet av 2011 kommer det tre nye nettordbøker på henholdsvis vietnamesisk, tagalog og dari (fullstendig oversikt over alle LEXIN ressurser finnes i vedlegg 1). Alle nettordbøker er tilgjengelig gratis via LEXINs nettsider.

I tillegg har LEXIN-prosjektet utviklet trykte ordbøker, hvor det per dags dato er seks ordbøker som er tilgjengelig i bokhandler, inkludert et illustrasjonshefte på bokmål og nynorsk. Ytterligere én trykt ordbok er under utarbeidelse.

En annen svært viktig ressurs fra LEXIN er bildesidene hvor det finnes bildeord, animasjoner og lyd på til sammen 21 ulike språk.

Underveis i utviklingen av LEXIN-ressursene har det skjedd viktige endringer som har hatt betydning for bruken av LEXIN. I alle nettordbøker med annet språk enn norsk som målspråk er bokmål og nynorsk likestilt, med unntak av ordbøker med engelsk som målspråk. Når det gjelder bokmål-engelsk ordboken var dette en nettordbok som ble tilgjengelig i 2002, men måtte fjernes høsten 2009 grunnet krav fra en kommersiell ordboksaktør. Dette gjaldt ikke for nynorsk-engelsk. I 2010 ble engelsk lagt inn som et tredjespråk i alle tospråklige ordbøker, men unntak av bokmål-nynorsk ordbok. En annen viktig endring er at det ved utgangen av 2011 vil være implementert talesyntese på bokmål og nynorsk i ordboksdelen av LEXIN. Dette er imidlertid noe Rambøll ikke har sett på eller vurdert i dette oppdraget.⁵

3.3 Brukerstatistikk

Bruken av LEXIN har økt mye og stabilt siden de første produktene ble lansert i 2002. Antallet unike brukere per måned i første halvår 2011 varierer fra drøye 29 000 brukere til drøye 39 000 brukere, hvor gjennomsnittlig antall søk i nettordbøkene varierer fra 2900 søk opp til nesten 4000 søk.

De første norske LEXIN-produktene ble lansert i slutten av oktober 2002. Da inneholdt LEXIN følgende ressurser:

⁴ Uni Computing 2011: Rapport om LEXIN fra Uni Computing 1996-2010

⁵ Ibid

- Norsk énspråklig ordbok (bokmål) med illustrasjoner
- Norsk-engelsk ordbok med illustrasjoner (bokmål)
- Bildesider med bildeord på bokmål
- Bildesider med bildeord på nynorsk
- Bildesider med bildeord på engelsk
- Bildesider med bildeord på tamil.

Brukerstatistikk viser at det gjennomsnittlige antallet unike brukere av LEXIN per dag i 2002 var 150 -200. Halvparten av disse kom inn via svensk LEXIN, resten gjennom de norske inngangene. Dette kan også tyde på at det var blant brukere kjennskap til svenske LEXIN, og dermed et behov for ordbøkene.

Gjennom prosjektåret 2005 økte bruken av LEXIN, dette også som en følge at flere ordbøker ble tilgjengelig gjennom LEXIN. Tall viser at mot slutten av året benyttet drøye 37000 unike brukere seg av LEXIN, noe som var en markant økning fra oppstarten tre år tidligere. Dette ser man også tydelig gjennom tall på gjennomsnittlig antall dagsbesøk i mars 2003 som var 1390 besøk, mens tilsvarende tall for mai og desember i 2006 var 2382 og 2464 besøk. Sammenligner man besøk i LEXIN i mars 2005 med tilsvarende antall besøk i LEXIN i mai 2006 på henholdsvis 36740 og 73860, har antall besøk mer enn doblet seg på ett år. Dette er også en svært sterk tendens som man ser i årene fremover til høsten 2009.

Brukerstatistikk fra 2008, bekrefter tendensen som beskrevet over, nemlig at antall gjennomsnittlig dagsbesøk har økt mye i forhold til 2003, og det samme gjelder for antall unike brukere samt total antall besøkende på LEXIN. I januar og oktober 2008 var antall besøk totalt sett 163444 og 201448. Sammenligner man så disse tallene med brukertall for høsten 2009 skjer det en markant endring, som vi har vært inne på over. Tidlig i september 2009 blir Bokmål-engelsk illustrert ordbok fjernet fra LEXINs hjemmeside etter krav fra en kommersiell norsk ordboksaktør. Ved at denne ordboken ble fjernet opplevde man en svært negativ endring i bruk av LEXIN de påfølgende måneder. Fra mars 2010 gikk LEXIN-bruken igjen oppover, sammenlignet med høsten 2009. I etterkant av at ordboken ble fjernet mottok LEXIN svært mange klager og tilbakemeldinger fra brukere som beskriver at tapet av ordboken rammet dem ekstra hardt, fordi de ofte ikke kan norsk eller engelsk godt nok til å ha fullt utbytte av ordinære ordbøker.

For å illustrere dette nærmere viser funnene fra brukerundersøkelsen blant brukere på LEXINs nettside at den ordboken som flest benytter seg av er nynorsk-engelsk. Hele 59 % (N=1116) sier at de benytter seg av denne ordboken, og at så mange som 31 % av disse benytter denne ordboken daglig. I brukerundersøkelsen ble brukerne også spurt om det var noen språk de savnet i LEXIN. Av så mange som nesten 400 skriftlige tilbakemeldinger viser tallene at drøye 23 % ønsker seg bokmål-engelsk og engelsk/bokmål ordboken tilbake. Tilbakemeldinger viser også at svært mange ønsker at ordbøkene blir toveis, slik at der blir mulig å søke fra eget minoritets-språk til bokmål/nynorsk. Flere brukere gir også en utfyllende beskrivelse over at de savner og etterlyser bokmål-engelsk ordboken, da det blant annet opplevdes som at denne ordboken var en av de bedre som var tilgjengelig på nettet av svært god kvalitet, og som egnet seg svært godt i undervisningssammenheng av elever/studenter hvor norsk er fremmedspråk.

3.3.1 Hvilke minoritetsspråk benyttes mest?

For å gå litt mer i dybden på bruken av LEXIN har vi tatt utgangspunkt i brukerstatistikk fra juli 2010 til juni 2011. For det første viser bruken at det er til dels sammenheng mellom bruk og skoleåret, hvor det er mest aktivitet på LEXIN i høst- og vintermånedene, men lavere aktivitet i sommerhalvåret.

Utgangspunktet for en nærmere undersøkelse av bruken av LEXIN er brukerstatistikk over 12 minoritetsspråk i LEXIN (arabisk, kurmanji, sorani, persisk, polsk, russisk, somali, tamil, thai, tigrinja, tyrkisk og urdu), uansett målform. I dette tilfellet er ikke brukerstatistikk over bokmåls-ordboka, nynorskordboka eller nynorsk- engelsk inkludert.

Tabell 3-1 Oversikt brukerstatistikk mars 2011

Mars 2011	Antall søk	Totalt antall besøkende	Unike brukere	Antall besøk per bruker	Andel respondenter som bruker ordboken
Arabisk	83046	10930	4133	2,6	14 %
Kurdisk (Kurmanji)	30433	4238	2410	1,8	3 %
Kurdisk (Sorani)	61649	7515	2977	2,5	3 %
Persisk	59243	8548	3090	2,8	8 %
Polsk	55679	6766	2988	2,3	13 %
Russisk	71447	8842	3371	2,6	13 %
Somali	104304	11654	3818	3,1	9 %
Tamil	25439	2942	1806	1,6	2 %
Thai	32297	3885	1828	2,1	4 %
Tigrinja	130092	13914	3541	3,9	7 %
Tyrkisk	34199	4448	2265	2,0	3 %
Urdu	34813	3337	1821	1,8	2 %
Total	722641	87019	34048	2,6	

(Kilde: tabellen over baserer seg på statistikk fra Uni Computing)

Tabellen over viser en oversikt over månedlige tall fra mars 2011. Antall søk (hits) sier noen om antall søk i LEXIN. Totalt antall besøkende (visits) forteller oss hvor mange besøkende LEXIN har hatt i løpet av en måned, mens unike brukere (sites) forteller oss noen om hvor mange unike brukere som besøker LEXIN hver måned. Unike brukere måles ut i fra antall IP-adresser (maskiner) som gjør en forespørsel til LEXIN serveren. Dette tallet må imidlertid brukes med noe forsiktighet, da flere brukere kan komme fra en enkelt enhet (maskin) eller motsatt, en bruker kan komme fra mange enheter.

Likevel gir denne tabellen over oss noe nyttig informasjon. Som man kan se er det språkene tigrinja, somali og arabisk som har totalt flest antall besøkende i mars måned. Disse språkene har i tillegg flest antall unike brukere. Ser man på antall besøk per bruker, det vil si hvor mange ganger en unik bruker besøkte LEXIN i løpet av mars måned, viser tabellen over at tigrinja og somali har flest besøk per bruker med henholdsvis 3,9 og 3,1 besøk per bruker. Deretter følger faktisk persisk, russisk og arabisk. Ser vi dette i sammenheng med vår brukerundersøkelse blant brukere av LEXIN viser undersøkelsen, bekreftes tallene over til dels med våre tall. Foruten ordboken nynorsk-engelsk som hele 59 % benytter seg av, er det henholdsvis 14 % som sier de benytter seg av den arabiske ordboken, 13 % som benytter seg av den russiske ordboken eller polske ordboken og 9 % som benytter seg av den somaliske ordboken. I undersøkelsen har kun 7 % sagt at de benytter seg av den tigrinske ordboken. Ser vi på de ordbøkene som har færrest brukere, viser vår undersøkelse at dette gjelder språkene urdu og tamil. Som man kan se av tabellen over er det også disse to språkene som har færrest antall besøk per bruker og de to ordbøker med færrest antall unike brukere.

Som vi var inne på, tallene må tolkes med noe forsiktighet og gir kun et bilde av bruken av ordbøkene. Likevel ser man at det er sammenheng mellom vår undersøkelse og LEXINs brukerstatistikk (vi kommer nærmere inn på bruk av LEXIN i neste kapittel). Bruken av ordbøkene kan nok også forklares ut fra andre faktorer, som vi ikke har sett på her. Dette kan for eksempel være antall personer i Norge med gitte språk som morsmål, antall personer med landbakgrunn fra gitte land hvor gitte språk snakkes osv. Samtidig må man også si at ordbøkene brukes hyppig av en stor brukerguppe total sett, og hvor det totale antall besøk i mars 2011, inkludert alle ordbøker, var på 123560.

3.4 Minoritetsspråklige i grunnopplæringen

I undersøkelsen til skoleledere ble de bedt om å svare på en rekke spørsmål som gjelder antall elever og lærere innenfor temaet minoritetsspråklige i grunnopplæringen. Rett til særskilt norsk-opplæring er hjemlet i Opplæringslovens § 2.8 og 3.12 som sier at elever i grunnskolene/videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt norsk-opplæring til de har tilstrekkelig kunnskap til å følge den vanlige opplæringen i skolen. I undersøkelsen oppgir 72 % av grunnskolene og 58 % av de videregående skolene at de har elever med rett til særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring, eller tospråklig fagopplæring etter opplæringsloven § 2.8 eller 3.12. Ser man på gjennomsnittlig antall elever per skole, kan man beregne hvor mange dette dreier seg om på landsbasis. Dersom tall fra undersøkelsen blant skoleledere er representativ, tilsvarer tallene 36 000 grunnskoleelever og nærmere 4700 elever i videregående

de skole. Det betyr at omtrent 6 % av grunnskoleelevene og 2,5 % av elevene i videregående skole har rett til særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring etter opplæringsloven⁶.

Tabell 3-2 Hvor mange elever ved skolen har tilbud etter § 2.8 (grunnskole) eller § 3.12 (vgo) i opplæringsloven?

	Grunnskoler	Videregående	Alle
Ingen	28 %	42 %	30 %
1-2	16 %	11 %	16 %
3-5	13 %	15 %	14 %
6-10	14 %	4 %	13 %
11-20	15 %	8 %	12 %
Flere	14 %	20 %	15 %
Sum	100 %	100 %	100 %
Gjennomsnitt pr skole	12,3	11,3	15,7
Antall (N=)	633	84	717

(Kilde: NIFU:2012. Spørsmål til Skole-Norge 2011, tabell 8.1)

I tillegg ble skoleledere også bedt om å svare på hvor lenge de har hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i henhold til § 2.8 (§ 3.12). Dette knyttes noe usikkerhet til tallene da flere skoler ikke har besvart spørsmålet. Likevel viser undersøkelsen at hele 47 % av grunnskoler og 30 % av videregående skoler har hatt et tilrettelagt opplæringstilbud i mer enn 5 år.

Tabell 3-3 Hvor lenge har skole hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i henhold til § 2.8 (§3.12)?

	Grunnskoler	Videregående	Alle
Mindre enn 2 år	18 %	22 %	19 %
2-5 år	23 %	31 %	24 %
Mer enn 5 år	47 %	30 %	45 %
Ubesvart	11 %	16 %	12 %
SUM	100 %	100 %	100 %
Antall (N=)	631	86	717

(Kilde: NIFU:2012. Spørsmål til Skole-Norge 2011, tabell 8.2)

Undersøkelsen viser videre at det er i gjennomsnitt 10,3 lærere per skole i grunnskolen har erfaring med å undervise i ordinære klasser med minoritetsspråklige elever, mens 31,8 lærere per videregående skole har samme erfaring der. Omsatt til nasjonalt nivå tilsvarer disse tallene 30 000 lærere i grunnskolen og 13 300 lærere i videregående skole, noe som betyr at litt under halvparten av lærerne har slik erfaring og at det er liten forskjell mellom skoletyper. Av disse har 39 % av skolene lærere med formalkompetanse for å undervise minoritetsspråklige⁷.

⁶ NIFU:2012. Spørsmål til Skole- Norge 2011. Resultater og analyser fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse blant skoler og skoleiere. Rapport 5/2012.

⁷ Ibid.

4. HVEM ER BRUKERNE AV LEXIN?

LEXIN er de første nettbaserte ordbøkene laget spesielt for minoritetspråklige i Norge. I tillegg til nettbaserte ordbøker, inneholder LEXIN bildesider og bildetema, samt talesyntese for bokmål og nynorsk. Det finnes også trykte LEXIN-produkter, et illustrasjonshefte og ordbøker som er tilgjengelig i bokhandlere. Formålet er at LEXIN skal være et "lavterskeltilbud" for minoritetspråklige som lærer seg norsk, eller har et ønske om å lære seg norsk, og som trenger et språklig hjelpemiddel tilpasset målgruppens behov. Ordbøkene fra LEXIN er illustrerte, oversiktlige og enkle å bruke, noe som gjør at også personer med svært begrensede leseferdigheter kan ha nytte av dem. I tillegg til dagligdagse ord er det tatt med samfunnsord og andre ord og uttrykk som man bør kjenne til for å kunne orientere seg i det norske samfunn.⁸

I dette kapittelet presenteres erfaringer og vurderinger til de ulike brukergruppene når det gjelder kjennskap til og kunnskap om LEXIN. Datamaterialet baserer seg på de tre brukerundersøkelsene gjennomført blant skoleledere, lærere og direkte brukere, samt funn som er fremkommet i fokusgruppeintervjuene. Mer spesifikt vil vi se nærmere på hvem brukerne er knyttet til kjennskap og kunnskap om LEXIN og hvordan hvordan kjennskap til LEXIN er blant de ulike brukergruppene, hvilke LEXIN-ressurser (nettbaserte, trykte ordbøker eller bildeformat) som benyttes og hvilke ordbøker som benyttes (språk).

- Bakgrunnsspørsmål, hvem er målgruppen
- Kjennskap til og kunnskap om LEXIN blant ulike brukergrupper
- Hvilke LEXIN ressurser som benyttes (nettbaserte, trykte bøker eller bildeformat)
- Hvilke ordbøker som benyttes (språk)

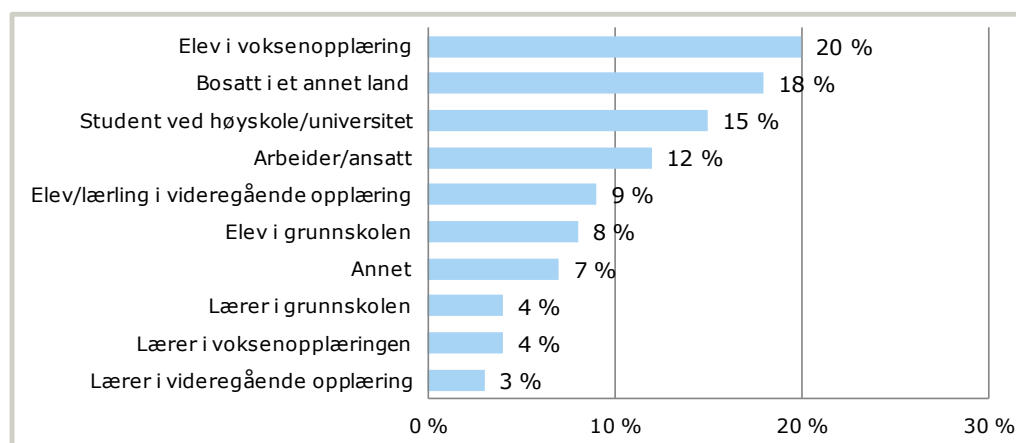
4.1 Hvem er brukerne av LEXIN?

Brukergruppen til LEXIN er svært heterogen, med brukere med svært ulik land- og språkbakgrunn og utdanningsnivå. Brukerne omfatter både elever og studenter i grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring, samt studenter og andre. Det finnes ikke en konkret oversikt over hvor mange språk som snakkes i Norge, men det er anslagsvis mellom 150-200 språk⁹. Tilbakemeldinger fra Uni Computing forteller oss også, basert på deres kontakt med brukere, at brukerne er alt fra elever, studenter, hjemmeværende, jobbsøkende, innsatte i fengsel, arbeidende og personer som er bosatt i utlandet. Antakeligvis er det blant brukerne i andre land en del personer med norsk bakgrunn som bruker LEXIN til å lære seg andre språk.

4.1.1 Brukerundersøkelsen

I undersøkelsen, både til brukerne og lærene ble det stilt en del bakgrunnsspørsmål for å kartlegge hvem som er brukerne av LEXIN.

Figur 4-1Hvem er brukerne av LEXIN? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

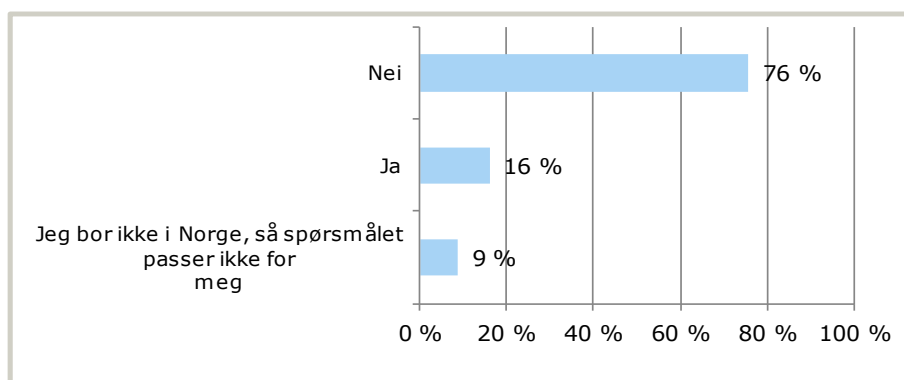
⁸ <http://decentius.aksis.uib.no/lexin.html?ui-lang=nbo&om-prosjektet>

⁹ Uni Computing 2011: Rapport om LEXIN fra Uni Computing 1996-2010

Som vi kan se av figur 4-1 over retter LEXIN seg til flere enn elever i grunnsopplæringen. Den største gruppen av brukere er elever i voksenopplæring (20 %), personer bosatt i annet land (18 %) eller student ved høyskole/universitet (15 %) og elever i grunn- og videregående skole (17 % til sammen). I tillegg har vi en større andel av personer i kategorien arbeider/ansatt. Disse tilhører opprinnelig "annet" kategorien, som nå er nærmere inndelt. De som har oppgitt at de arbeider/er ansatt har ulike stillinger i både det offentlige og private. I tillegg til ansatte i offentlig forvaltning finner man blant annet forskere/lærere ved universiteter både i Norge og som underviser norsk ved utenlandske universiteter, oversettere/tolker og ingeniører. Ser man videre samlet på antall lærere som har besvart denne brukerundersøkelsen er totalandelen 11 %, noe som tilsvarer 120 respondenter.

I tillegg ble brukerne bedt om å oppgi sin alder, og undersøkelsen viser at gjennomsnittsbrukeren er 31 år gammel. Yngste bruker oppgir alderen til 6 år, og eldste bruker oppgir alder til 81 år. Videre viser fordeling på kjønn at 52 % av de som har besvart undersøkelsen er menn. Dette stemmer relativt godt med kjønnsfordelingen i Norge som er henholdsvis ca 51 % menn og 49 % kvinner for de som er under 60 år.

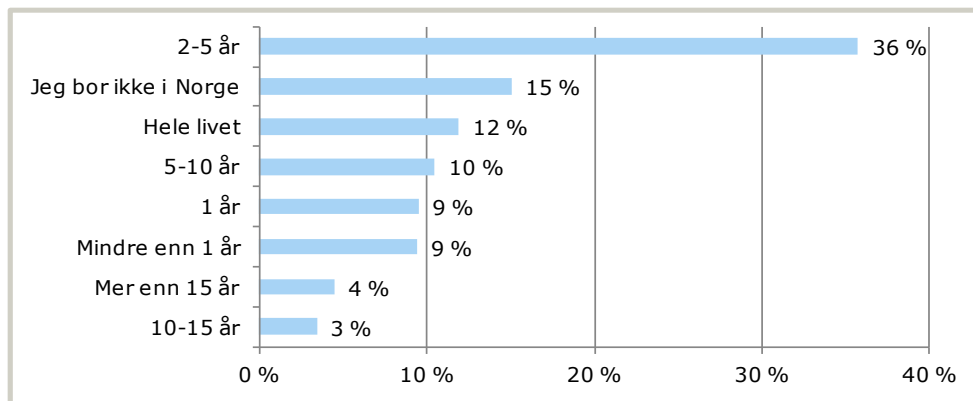
Figur 4-2 Er du født i Norge? N= 1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Figur 4-2 over viser at hele 76 % eller 843 personer som bruker LEXIN ikke er født i Norge, og dette stemmer igjen overens med hvem målgruppen til LEXIN er. Kun 16 % av de som bruker LEXIN er født i Norge, enten av foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn eller norsk bakgrunn. Kun 16 %, eller 177 brukere, av de som bruker LEXIN er født i Norge, enten av foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn eller norsk bakgrunn. Av disse sier 2 %, eller 22 brukere, at de er født i Norge med enten en eller to minoritetsspråklige foreldre. Blant brukerne som har enten en eller to minoritetsspråklige foreldre er den største andelen enten elev i grunnskolen eller videregående opplæring, eller lærer i voksenopplæringen.

Videre ser man at 9 % av de som bruker LEXIN svarer at de ikke bor i Norge. Vi så i figur 4-1 at 18 prosent av brukerne bor i annet land enn Norge. Rambøll tolker dette dit hen at LEXIN har en relativt stor brukergruppe utenfor Norge og at den minst er på 18 prosent. Grunnen til at denne prosentten er litt forskjellig i figur 4-1 og 4-2 er at kategoriene til spørsmålene ikke har gjensidig utelukkende kategorier. Dette kan være personer som har tilknytning til Norge på en eller annen måte. Det kan også være personer med norsk bakgrunn som bor utenlands og har behov for å lære seg språket i det landet de bor i nå.

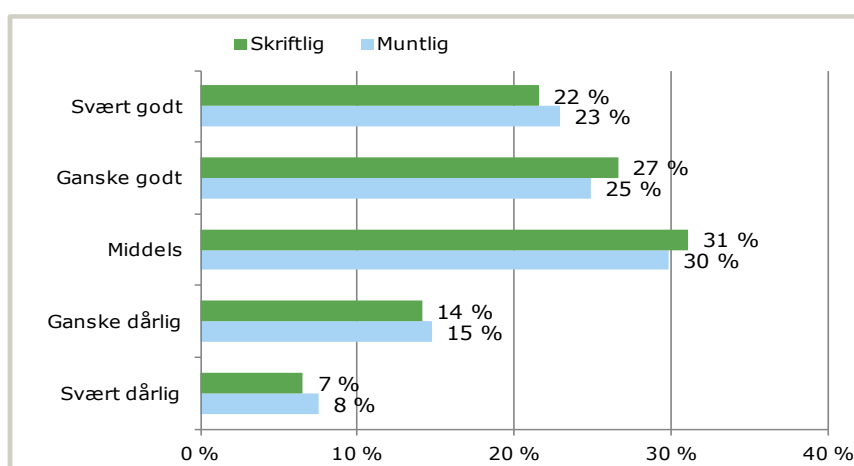
Figur 4-3 Hvor lenge har du bodd i Norge? N= 1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Som vi ser av figur 4-3 har 36 % av brukerne av LEXIN bodd i Norge mellom 2-5 år, og utgjør dermed en stor del av målgruppen av personer som vil lære seg norsk. Videre må dette også tolkes dit hen at dette er en gruppe av brukere som for eksempel har startet på utdanning eller opplæring i norsk, og har opparbeidet seg et visst brukernivå. Ser vi litt nærmere på hvem denne gruppen er, viser undersøkelsen at den i stor grad består av elever i voksenopplæring og studenter ved høyskole/universitet. Videre viser figuren at 15 % av brukeren ikke bor i Norge nå. Samtidig ser man at 12 % av brukerne har bodd i Norge hele livet. Ser vi litt nærmere på hvem dette er, viser undersøkelsen at denne gruppen består av både lærere i grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring, samt elever i grunnskole og videregående opplæring.

Et interessant aspekt med figuren over er den relativt høye andelen av brukere som sier de ikke bor i Norge (15 %). Ser vi litt nærmere på dette tallet viser undersøkelsen at av disse 15 % som ikke bor i Norge (dette tilsvarer 168 personer), er 2,5 % av disse født i Norge, men bor altså ikke i Norge nå. Når det gjelder hvor lenge brukerne har bodd i Norge og om hvilken bakgrunn de har, viser funn at blant de brukere som har en eller to foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn, har den største andelen bodd i Norge hele livet eller mer enn 15 år.

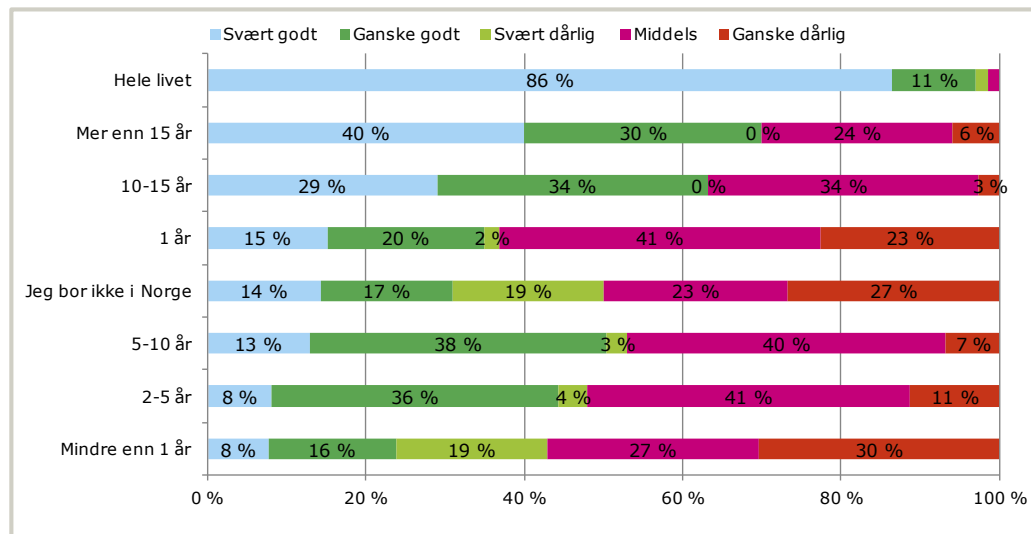
Brukerne ble videre bedt om å oppgi hvor godt norsk de kan, både muntlig og skriftlig.

Figur 4-4 Hvor godt kan du norsk? Skriftlig og muntlig. N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Figur 4-4 viser totalt sett hvordan brukerne vurderer eget norsk språknivå, både skriftlig og muntlig. Som man ser er det mindre forskjeller mellom hvordan brukerne vurderer eget språknivå når det gjelder skriftlig eller muntlig, hvor faktisk en noe større andel vurderer at man er bedre i norsk skriftlig enn norsk muntlig.

Figur 4-5 Hvor godt norsk kan du – skriftlig, etter botid i Norge? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Figur 4-5 over viser hvordan brukerne vurderer selv hvor godt skriftlig norsk de kan krysset med hvor lenge de har bodd i Norge. Som man ser er det en stor andel av brukere som har bodd i Norge hele livet som vurderer at de kan skriftlig norsk svært godt. I tillegg ser vi at de som har bodd i Norge i ti år eller mer vurderer eget språknivå bedre enn de som har bodd kortere tid i Norge, noe som også forventes da man lærer et språk bedre jo lengre man bruker det. Samtidig vurderer en større andel av personer som har bodd i Norge ett år at de skriver norsk svært godt fremfor personer som har bodd i Norge mellom 2 og 10 år for eksempel. Samtidig vurderer en større andel av samme gruppe brukere som har bodd i Norge i ett år, at deres skriftlig norsknivå kun er middels eller svært dårlig. Likevel, det som er svært interessant er at nesten 50 % av de som har bodd i Norge mellom 2-5 år vurderer at de kan skriftlig norsk ganske godt. Det som også må nevnes er at det er denne gruppen som også benytter seg oftest av LEXIN.

Videre vurderer Rambøll at figuren bekrefter til dels forventninger til nivået på skriftspråket, hvor nesten 30 % av de som har bodd i Norge mindre enn 1 år vurderer at de kan norsk skriftlig svært dårlig. Uten at Rambøll har sett nærmere på hva som forklarer dette, kan det antas at dette kan ha noe med om man har krav eller rett på norskopplæring eller ikke, og hvilken rolle man har i samfunnet.

Brukeren ble også bedt om å ta stilling til eget nivå, skriftlig og muntlig, på eget morsmål. Her viser funn at brukerne generelt vurderer eget nivå på eget morsmål som høyere enn hva gjelder norsk. Totalt drøye 80 % av brukerne, eller drøye 900 respondenter, som har deltatt i undersøkelsen vurderer at de snakker eget morsmål svært godt, og omtrent samme antall respondenter vurderer at de skriver eget morsmål svært godt.

4.1.2 Lærerundersøkelsen

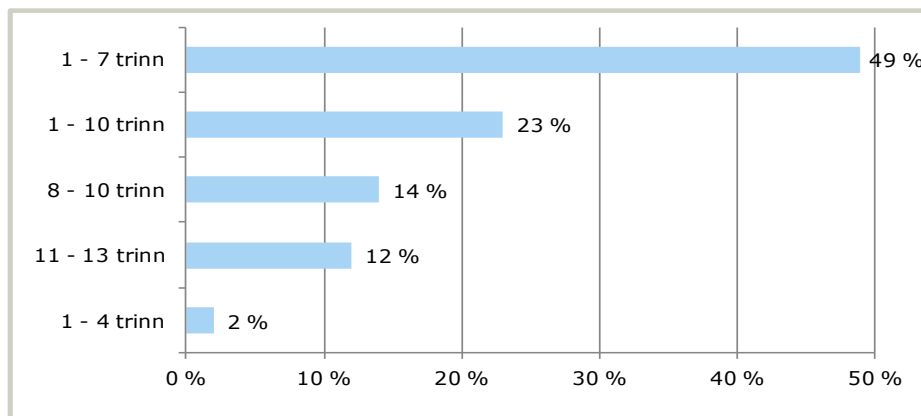
Vår undersøkelse viser at 72 % av lærerne som har besvart undersøkelsen har arbeidet som lærer i mer enn 10 år. 53 % av lærerne er lærer i barneskolen og 21 %, det vil si 12 lærere, underviser i voksenopplæringen. 59 % av lærerne i vårt utvalg har ikke erfaring som morsmåls lærer. Vi kommer nærmere inn på kjennskap i neste avsnitt, men det bør likevel nevnes nå at totalt 26 %, eller 15 lærere, ikke benytter LEXIN og har heller ingen erfaring med å benytte LEXIN i undervisningen. Antall lærere som ikke benytter eller har erfaring med å benytte LEXIN kan si oss noe om kunnskapsnivået om LEXIN. Dette vil vi komme tilbake til i neste avsnitt. Ingen av lærerne har jobbet i mindre enn ett år. Skolelederundersøkelsen som NIFU har gjennomført kartla også hvor mange lærere som har erfaring med å undervise § 2.8 elever eller § 3.12 elever. Funnene viser at litt mer enn hver fjerde lærer på nasjonalt nivå i grunnskolen og i videregående

skole har erfaring med denne type undervisning, noe som tilsvarer nærmere 24 000 lærere. 40 % av disse lærerne har mer enn 10 års erfaring, noe som sammenfaller med våre funn¹⁰.

4.1.3 Skolelederundersøkelsen

Undersøkelsen blant skolelederne har også gitt oss en del bakgrunnsinformasjon, blant annet om hvem som benytter seg av LEXIN.

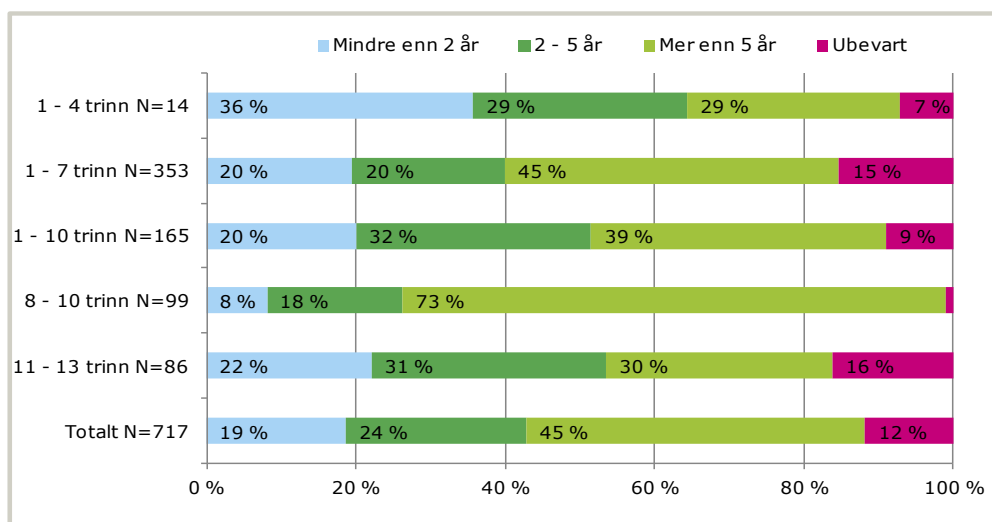
Figur 4-6 Hvilke klassetrinn har dere ved skolen? Flere kryss mulig. N=717

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Ser vi på fordeling av svar når det gjelder skoletype er det svarene i undersøkelsen basert på tilbagemeldinger fra 49 % av skoleledere ved en barneskole som har klassetrinn fra 1-7. Fordelingen etter skoletype tilsvarer den vi finner i populasjonen av norske grunnskoler og videregående skoler.

Figur 4-7 Hvor lenge har skolen hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever, fordelt etter klassetrinn (gruppert) i prosent. N=717

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

I avsnitt 3.4 så vi kort på hvor lenge skolen har hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige fordelt på grunnskole og videregående skole. Her ser vi nærmere på hvor lenge skoler har hatt et slikt tilbud fordelt etter klassetrinn (gruppert). Som man ser av figur 4-7 er det en større andel av ungdomsskoler som har hatt tilbud om tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i mer enn 5 år enn ved de andre skoletyper (barnetrinn, barne- og ungdomstrinn og videregående opplæring). Blant skoler som har hatt tilbud om tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige ele-

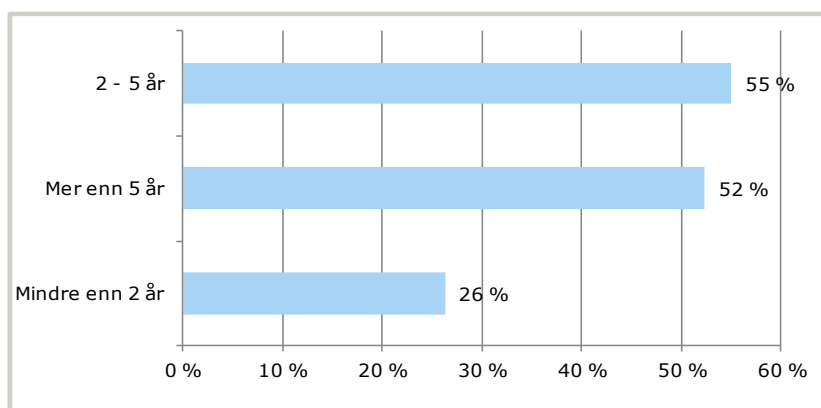
¹⁰ NIFU:2012. Spørsmål til Skole- Norge 2011. Resultater og analyser fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse blant skoler og skoleiere. Rapport 5/2012.

ver er det en størst andel blant grunnskoler med kun 1-4. trinn. Det bemerkes dog at totalt sett er det kun 14 skoler med trinn 1-4 i utvalget.

Rambøll har videre sett på totalt antall elever som har tilbud etter § 2.8 og § 3.12 i opplæringsloven. Som vi nevnte over har 503 skoler oppgitt å ha et tilbud etter nevnte paragrafer. Per i dag har totalt 11279 elever ved enten grunnskole eller videregående opplæring tilbud etter opplæringslovens § 2.8 og § 3.12. Dette gir et gjennomsnitt på 16 elever per skole. Likevel, det er store variasjoner mellom skolene når det gjelder antall elever med tilbud etter overnevnte paragrafer fra null til 1000 elever. Generelt er det også i grunnskolen det er et størst antall elever per skole som har tilbud etter § 2.8 (se avsnitt 3.4).

Videre, ser vi på antall skoler og antall lærere som har erfaring i å undervise i ordinære klasser med minoritetsspråklige elever, viser et gjennomsnitt at 13 lærere ved hver skole har undervist minoritetsspråklige elever, og ikke kun undervisning av elever etter overnevnte paragrafer. Det må imidlertid bemerkes at det er store variasjoner i antall lærere med en slik erfaring hvor det variere fra null lærere opp til 301 lærere.

Figur 4-8 Bruk av LEXIN i skoler, etter hvor lenge skolen har hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige. N=72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

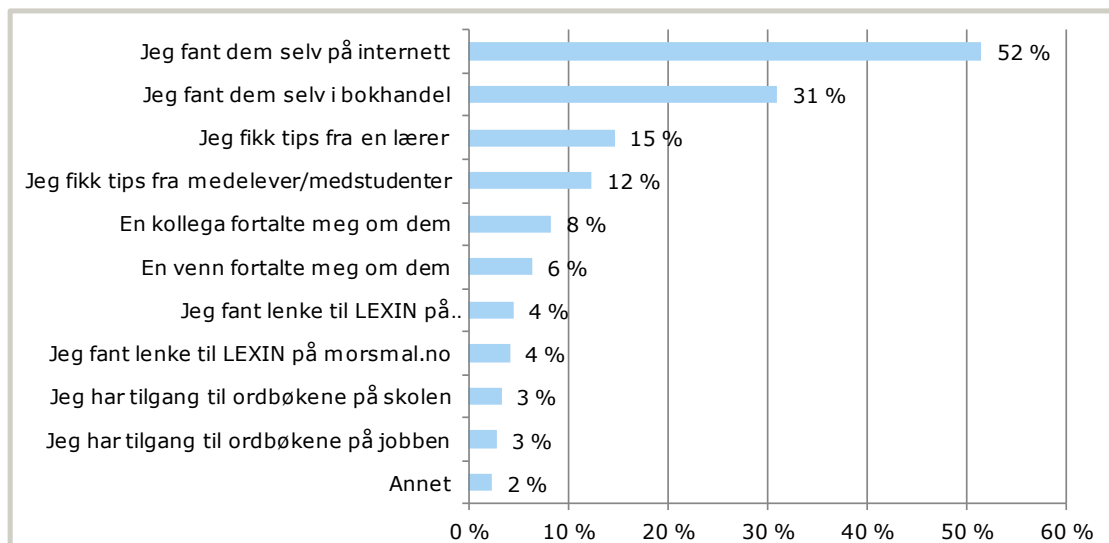
Vi har videre sett på sammenhengen mellom hvor lenge skoler har hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever og om LEXIN- ordbøker brukes ved skolen i dag. Totalt er det 72 skoleledere som har sier at skolen bruker LEXIN ved skolen i dag (dette kommer vi nærmere tilbake til senere i dette kapittelet, samt i kapittel 5). Som man videre ser av figur 4-8 over er det en litt høyere andel av skoler som har hatt tilbud om tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige i mellom 2-5 år som bruker LEXIN i dag, etterfulgt av de skoler hvor man har hatt et slikt tilbud i mer enn 5 år.

4.2 Kjennskap til og kunnskap om LEXIN

En viktig del av brukerundersøkelsen om LEXIN har vært å kartlegge kjennskapen til og kunnskapen om LEXIN. Dette handler særlig om hvordan man først fikk kjennskap til LEXIN og hvilke LEXIN ressurser som benyttes.

4.2.1 Brukerundersøkelsen

Når det gjelder brukerne ble de bedt om å oppgi hvordan de først fikk kjennskap til LEXIN.

Figur 4-9 Hvordan fikk du først kjennskap til LEXIN-ordbøkene? Flere kryss mulig. N=1116

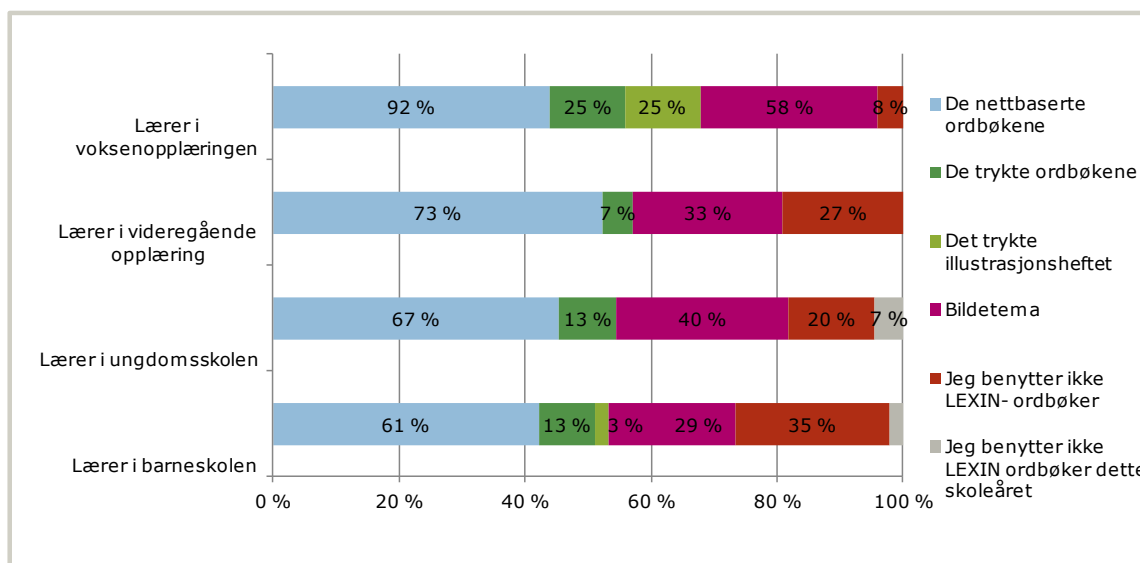
(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Figur 4-9 viser at over 50 % av brukerne oppgir at de selv fikk kjennskap til LEXIN ved at de fant dem på internett. I tillegg ser vi at en stor andel har funnet de trykte LEXIN-ordbøkene i en bokhandel, samt at flere har fått tips fra en lærer om LEXIN-ressursene. Kun 3 % av brukerne oppgir at de har tilgang til ordbøkene enten på jobb eller på skolen.

Når det gjelder hvor lenge brukerne har brukt LEXIN svarer 38 % at de har brukt LEXIN henholdsvis mindre enn ett år eller mellom 1-3 år. Kun 7 % av brukerne oppgir at de har benyttet seg av LEXIN mer enn 5 år. Dette sammenfaller godt med hvem brukerne er og hvor lenge brukerne har bodd i Norge. Som nevnt tidligere har flest brukere av LEXIN bodd i Norge mellom 2-5 år.

4.2.2 Lærerundersøkelsen

Hva gjelder lærerne og kjennskap til LEXIN, nevnte vi over, at 26 % av lærerne som har besvart undersøkelsen verken har erfaring eller kjennskap til LEXIN.

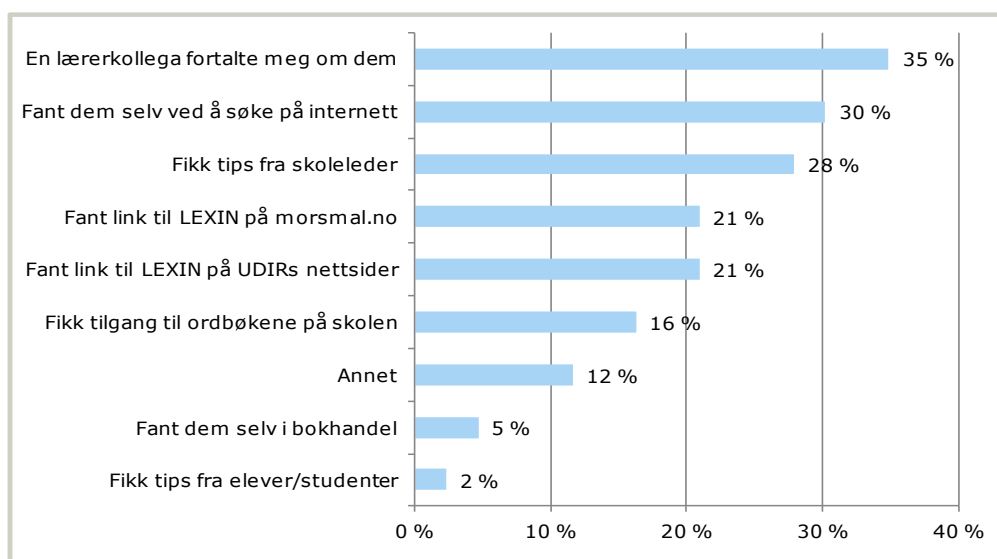
Figur 4-10 Hvilke LEXIN- ordbøker benytter lærerne, fordelt etter skoletype de underviser i. Flere kryss mulig. N=58

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

I figur 4-10 over har vi sett på hvilken kjennskap lærerne har gjennom hvilke LEXIN-ressurser lærerne benytter krysset med undervisningsnivå. Som vi har nevnt er den en stor andel som ikke kjenner til og benytter seg av LEXIN, og hvor den største andelen av lærere som ikke kjenner til LEXIN arbeider i barneskolen, samt i den videregående opplæringen. Videre ser man dog at de andre LEXIN-ressursene benyttes på alle utdanningsnivåer foruten det trykte illustrasjonsheftet som her oppgis kun og benyttes av lærere i barneskolen og i voksenopplæringen. Dette bekreftes også til dels av referansegruppen til LEXIN hvor den peker på at illustrasjonsheftet er godt tilpasset barnetrinnet, samt elever med lav kjennskap til det norske språket. Ikke overraskende ser man blant lærerne at den største andelen benytter seg av de nettbaserte ordbøkene, og totalt sett 70 % av lærerne, uavhengig av undervisningsnivå, benytter seg av disse.

Lærerne fikk også spørsmål om hvor de først fikk kjennskap til LEXIN-ressursene.

Figur 4-11 Hvordan fikk du først kjennskap til LEXIN-ordbøkene? Flere kryss mulig. N=43

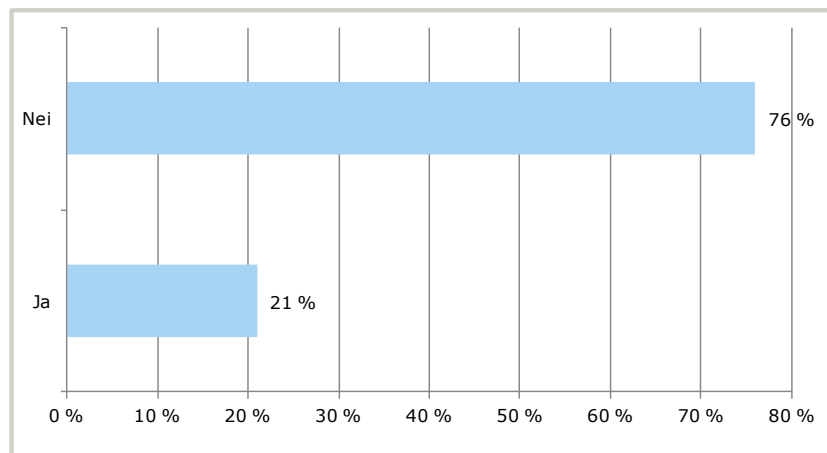
(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Kjennskapen til LEXIN blant lærerne kan pekes på å være større enn hva som antas ut fra resultatene i denne brukerundersøkelsen, særlig fordi nesten 35 % av lærerne som har besvart undersøkelsen sier at de fikk kjennskap til LEXIN gjennom tips fra en annen lærerkollega, noe som vurderes som svært positivt. I tillegg ser vi at en stor andel fant dem selv ved å søke på internett, samt at nesten 30 % av lærerne har fått tips om LEXIN fra skoleleder. 16 % sier at de har tilgang til LEXIN-ordbøkene på skolen. Likevel, resultatet er til dels sammenfallende med brukerne, hvor den største andelen har selv funnet LEXIN ved å søke på internett.

Kjennskapen til og kunnskapen om LEXIN er også noe som ble diskutert i fokusgruppeintervjuene. Det som fremkommer her er at det oppleves at kjennskapen til LEXIN ikke er god blant lærere, og oppleves til dels dårligere blant skoleledere. Det oppleves at mange lærere ikke er klar over ressursene som er tilgjengelig, og at de dermed heller ikke forteller elever om ressursene. Potensialet for mer og bedre markedsføring oppleves som absolutt til stede, og at dette er viktige ressurser som lærere bør kjenne til.

4.2.3 Skolelederundersøkelsen

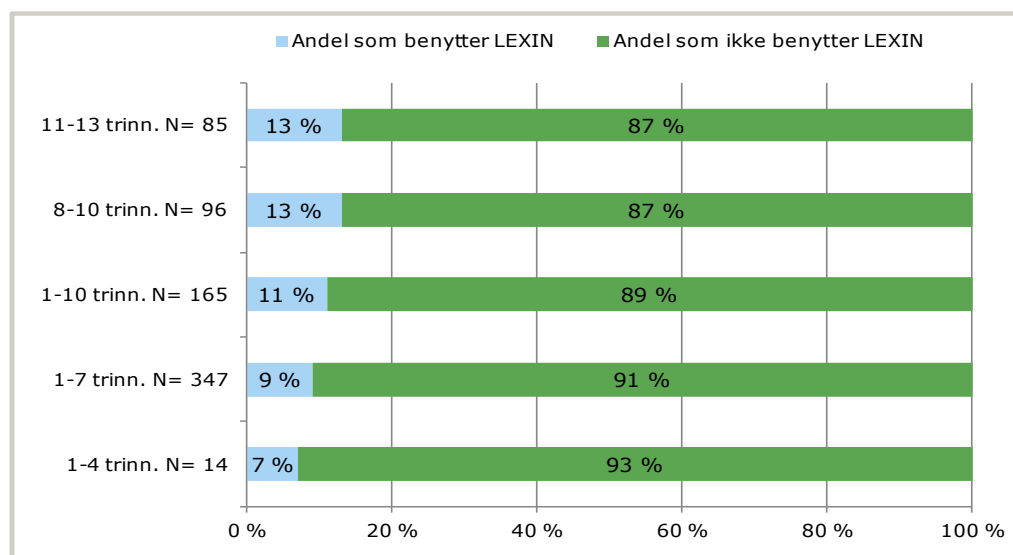
Når det gjelder kjennskapen til LEXIN ble skolelederne i undersøkelsen bedt om å besvare om skolen har kjennskap til LEXIN-ordbøkene for språklige minoriteter.

Figur 4-12 Har skolen kjennskap til LEXIN-ordbøkene for språklige minoriteter? N=707

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Som man ser i figur 4-12 over sier kun drøye 20 % eller 151 skoleledere at skolen har kjennskap til LEXIN-ordbøkene. Det bemerkes at spørsmålet er utformet for å måle kjennskap til LEXIN ved skolen, men siden det er skoleleder som i hovedsak har besvart spørsmålene må det antas at det er skoleleders kjennskap til LEXIN som er målt. Derfor må det tas et forbehold for at det kan være andre enn skoleleder ved skolen som kjenner til LEXIN. I tillegg ble skolelederne bedt om å besvare om LEXIN-ordbøkene brukes ved skolen i dag, enten de trykte ordbøkene eller de nett-baserte ordbøkene. Av totalt 151 skoleledere som sier at skolen har kjennskap til LEXIN er det kun 72 skoleledere eller 47 % som svarer bekreftende at LEXIN-ordbøkene benyttes ved skolen. Dette utgjør totalt 10 % av det totale datagrunnlaget for denne undersøkelsen (N=707)

Ser vi videre på de som benytter seg av LEXIN-ordbøkene og fra hvilken skoletype LEXIN-ordbøkene brukes ved viser resultatene fra undersøkelsen følgende:

Figur 4-13 Bruk av LEXIN i skoler, fordelt etter skoletype. N=707

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

I datagrunnlaget fra skolelederundersøkelsen har vi sett på bruk av LEXIN i skoler, fordelt etter skoletype. Figur 4-13 over viser andel av skoler som bruker LEXIN fordelt etter skoletype. Som vi ser av figuren over er det en større andel av skoler med 11-13. trinn (videregående opplæring) og skoler med 8-10. trinn (ungdomsskole) som benytter seg av LEXIN enn andre.

Et annet interessant spørsmål som ble stilt tilknyttet dette er om skolelederne opplever et behov for ordbøker for språklige minoriteter blant de skolelederne som ikke har kjennskap til LEXIN-ordbøkene. Av totalt 556 skoleledere som ikke kjenner til LEXIN sier 34 % eller 243 skoleledere at det er et behov for ordbøker for språklige minoriteter. Dette forteller oss således allerede nå at det er et stort potensial for LEXIN i skoler der hvor kjennskapen til LEXIN er dårlig.

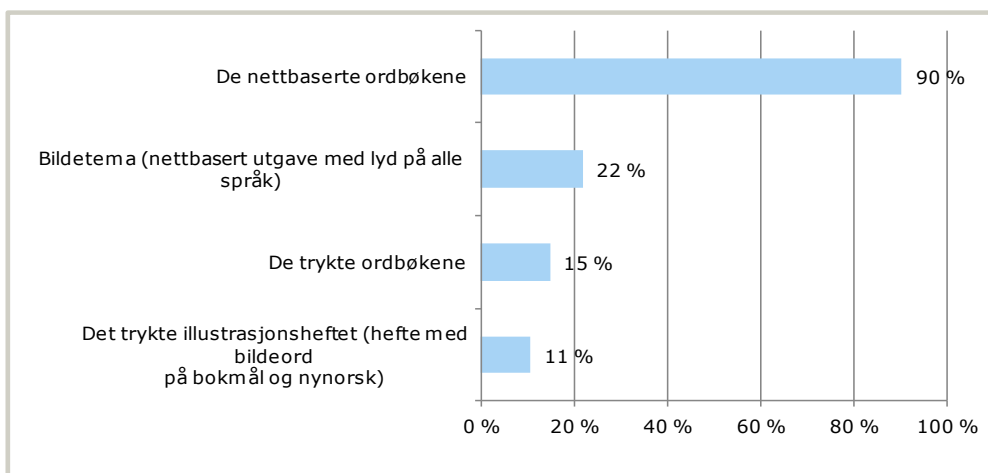
4.3 Hvilke LEXIN-ressurser benyttes?

LEXIN består av flere ressurser som vi har vært inne på. De nettbaserte ordbøkene, de trykte ordbøkene, bildetema og det trykte illustrasjonshefte. Når det gjelder hvilke ressurser som benyttes, er det til dels sammenfall mellom brukergruppene.

4.3.1 Brukerundersøkelsen

Når det gjelder brukerne er det ikke tvil hvilke ressurser som benyttes mest.

Figur 4-14 Hvilke LEXIN-ressurser bruker du mest? Flere kryss mulig. N=1116

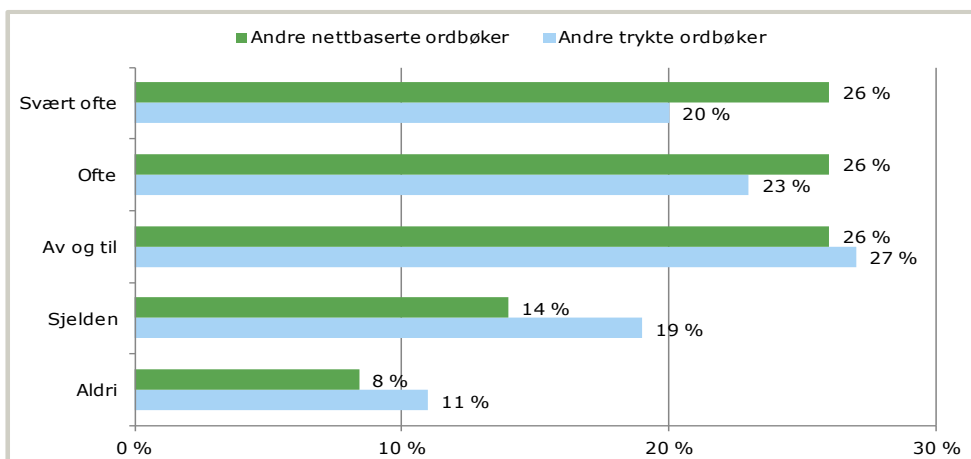

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Hele 90 % av brukerne av LEXIN benytter seg av de nettbaserte ordbøkene, mens drøye 30 % benytter seg bildetema. En mindre andel benytter seg av de trykte ordbøkene og det trykte illustrasjonshefte. Når det gjelder brukerne som sier at de benytter seg av de trykte ordbøkene ble de videre bedt om å oppgi om de har kjøpt ordbøkene selv eller har tilgang til å låne dem. Av de 165 brukerne som sier de bruker de trykte ordbøkene sier hele 65 % av dem at de har kjøpt ordbøkene selv. Videre sier 41 % at de har tilgang til ordbøkene på skolen, mens kun 13 % sier de kan låne dem på egen arbeidsplass.

Brukerne ble også bedt om å oppgi om de benytter seg av andre ordbøker enn LEXIN.

Figur 4-15 Hvor ofte bruker du andre ordbøker enn LEXIN, enten trykte eller nettbaserte ordbøker? N=1116

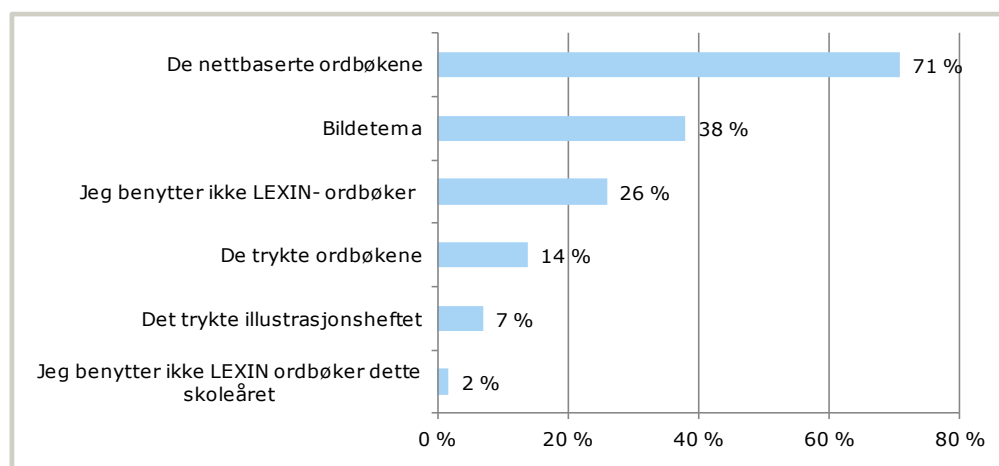
(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Som vi kan lese av figur 4-15 benytter en større andel seg av andre nettbaserte ordbøker enn andre trykte ordbøker. Samtidig er det en større andel som "av og til" benytter seg av andre trykte ordbøker enn andre nettbaserte ordbøker. Av tilbakemeldinger vi har mottatt fra brukere gjelder dette særlig andre ordbøker hvor engelsk er målspråk siden det kun er tilgjengelig nynorsk-engelsk i LEXIN. Vi kommer tilbake til hvilke språk som benyttes i LEXIN i neste avsnitt. Samtidig bør det likevel vurderes som at en til dels en betydelig andel brukere benytter seg av andre ordbøker som er tilgjengelig. Som det fremkommer i fokusgruppeintervjuene kan dette ha noe med antall ord som finnes i ordbøkene og vanskelighetsnivået på ordbøkene, hvor noen brukere opplever at LEXIN-ressursene blir for små etter hvert som man lærer mer norsk. Dette sammenfaller også med hvilken gruppe som i størst grad benytter seg av LEXIN, nemlig personer som har bodd i Norge mellom 2-5 år.

4.3.2 Lærerundersøkelsen

Vi har allerede kort vært inne på hvilke LEXIN-ressurser lærerne benytter seg av. For å illustrere kort dette, har vi gjengitt dette i figuren under.

Figur 4-16 Hvilke LEXIN- ordbøker benytter du og/eller dine elever i opplæringen? Flere kryss mulig. N=58

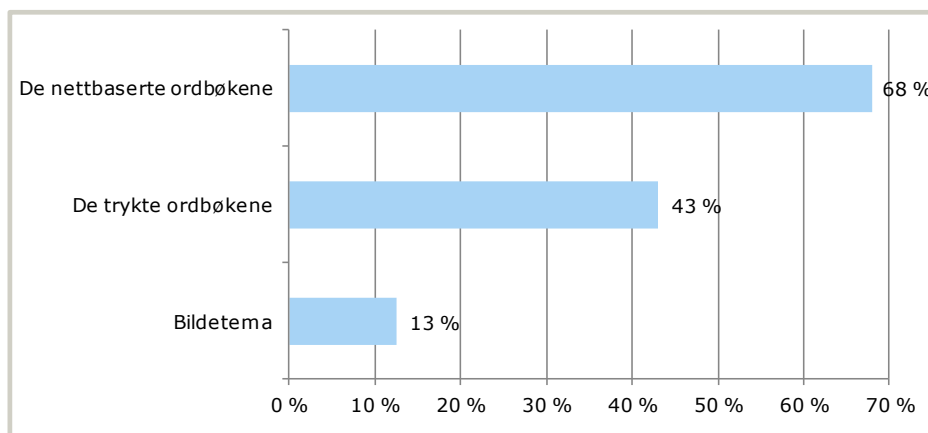
(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Helt tydelig er det de nettbaserte ordbøkene som benyttes, men hvor nesten 40 % av lærerne også benytter seg av bildetema. Igjen bekreftes også dette i fokusgruppeintervjuene, hvor det fremkommer at skolene er i dag blitt mer digitale. Dette betyr at i klasserom hvor man har tilgang på pc og smartbords, kan man bruke internett og ordbøkene direkte i klasserommene foran hele klassen.

4.3.3 Skolelederundersøkelsen

Skolelederne ble også bedt om å besvare spørsmål om hvilke LEXIN-ressurser som blir benyttet ved skolen. Alle skoleledere som har oppgitt at skolen har kjennskap til LEXIN mottok dette spørsmålet, men figur 4-17 under viser kun andel av skoler som faktisk benytter LEXIN som hjelpemiddel i undervisningen.

Figur 4-17 Hvilke type LEXIN- ordbøker benyttes av lærere ved din skole som hjelpemiddel i undervisningen? Flere kryss mulig. N=72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

I likhet med de andre brukergruppene som benytter seg av LEXIN, ser vi at det er de nettbaserte ordbøkene som benyttes i størst grad blant skoler i skolelederundersøkelsen, hvor 68 % av skolelederne som bruker LEXIN benytter seg av de nettbaserte ordbøkene. Videre ser vi at hele 43 % av skolelederne oppgir at de trykte ordbøkene også brukes

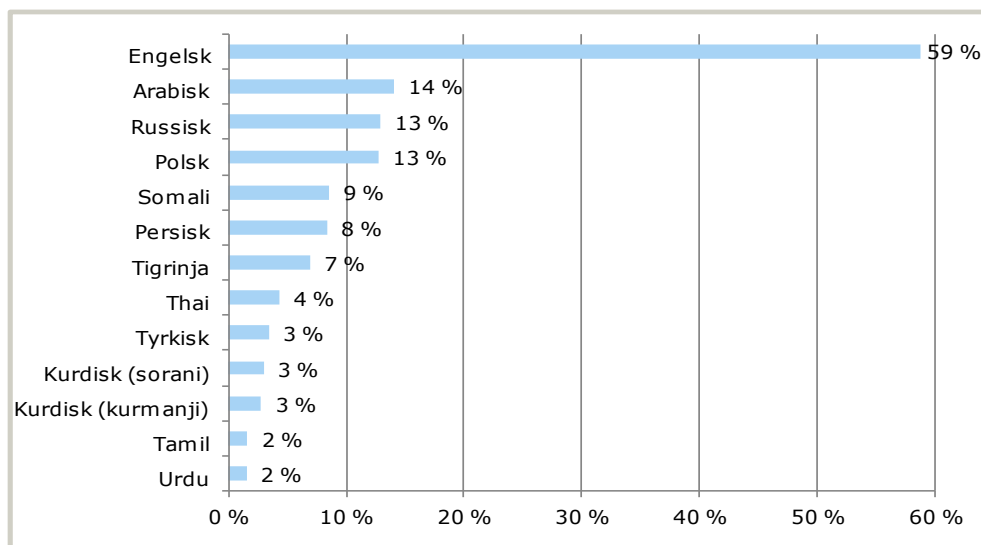
I tillegg ser man at 21 % av skolelederne sier at de trykte ordbøkene benyttes, mens kun 13 % sier at Bildetema brukes. Det fremkommer at ingen av skolene benytter seg av det trykte illustrasjonsheftet, derfor er dette alternativet utelatt fra figuren. Skolelederne fikk også spørsmål om skolen har kjøpt inn trykte eksemplarer av LEXIN-ordbøkene. Totalt svarer 21 % av skolelederne ved skoler som har kjennskap til LEXIN ja på dette, mens de resterende svarer enten nei eller vet ikke. Dette betyr at av totalt 151 skoler som har kjennskap til LEXIN har 31 skoler tilgang på trykte eksemplarer av ordbøkene. Dette tilsvarer 4 prosent av et utvalg på 707 skoler. Det er til sammen ca 3400 grunnskoler og videregående skoler i Norge. Det betyr at i underkant av 150 skoler til sammen har tilgang til trykte ordbøker fra LEXIN.

4.4 Ordbøker som benyttes

I kapittel 3 beskrev vi deler av LEXINs historikk og brukerstatistikk. Som vi nevnte da består LEXIN av en rekke ressurser som er oversatt til en rekke språk. En viktig del av denne undersøkelsen har også vært å kartlegge hvilke språk de ulike brukerne benytter.

4.4.1 Brukerundersøkelsen

Basert på tilbakemeldinger fra både prosjektleder i LEXIN, samt brukerstatistikken, er det ikke overraskende hvilke ordbøker som benyttes mest i LEXIN.

Figur 4-18 Hvilke ordbøker bruker du, enten trykte eller nettbaserte? Flere kryss mulig. N=1116

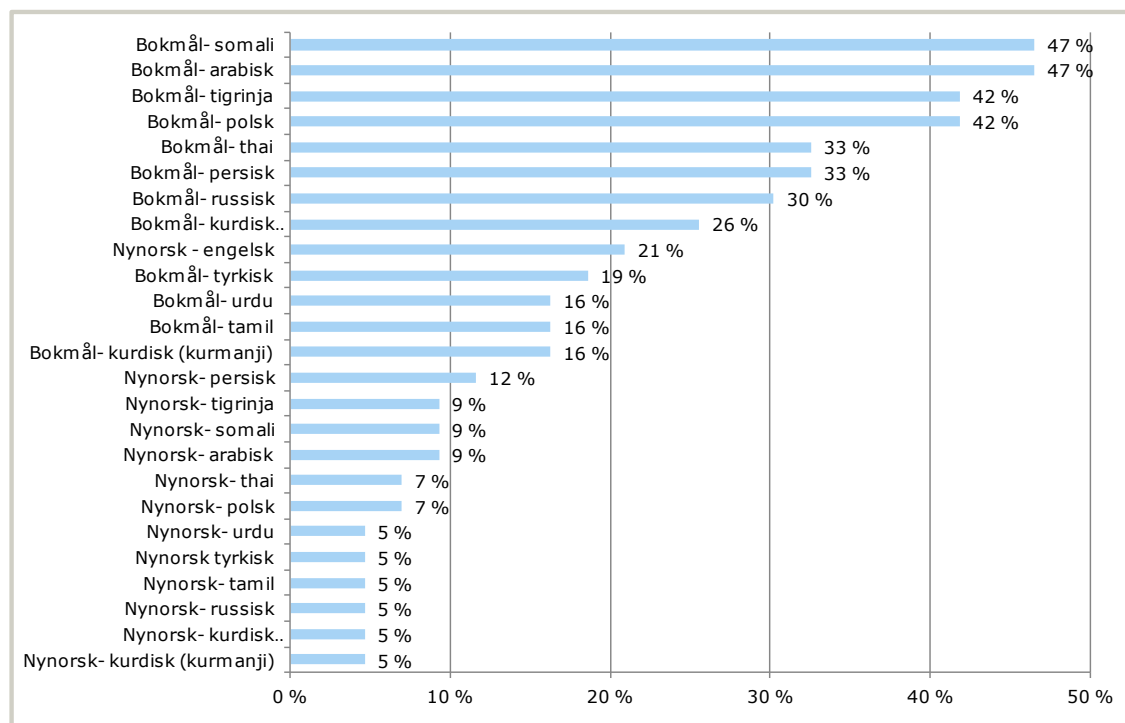
(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Nynorsk-engelsk er den ordboken som benyttes av 59 % av brukerne, etterfulgt av arabisk, russisk, polsk og somali. Dette vises også i gjennomgangen av brukerstatistikken i kapittel 3. Tilbakemeldinger fra prosjektleder for LEXIN, samt brukerstatistikken, viste at det var en nedgang i bruken av LEXIN høsten 2009 da bokmål-engelsk ordboken ble fjernet fra nettsiden. Tilbakemeldinger i undersøkelsen blant brukerne viser også at dette er en ordbok som er sterkt savnet, selv om engelsk er tatt inn som støttespråk. Totalt oppgir 88 % av brukerne at de har bokmål som målform, hvor de resterende 12 % har nynorsk som målform.

4.4.2 Lærerundersøkelsen

Når det gjelder hvilke ordbøker som benyttes blant lærerne er bildet til dels sammenfallende med brukerne.

Figur 4-19 Hvilke ordbøker har du erfaring med å bruke (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)? Flere kryss mulig. N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

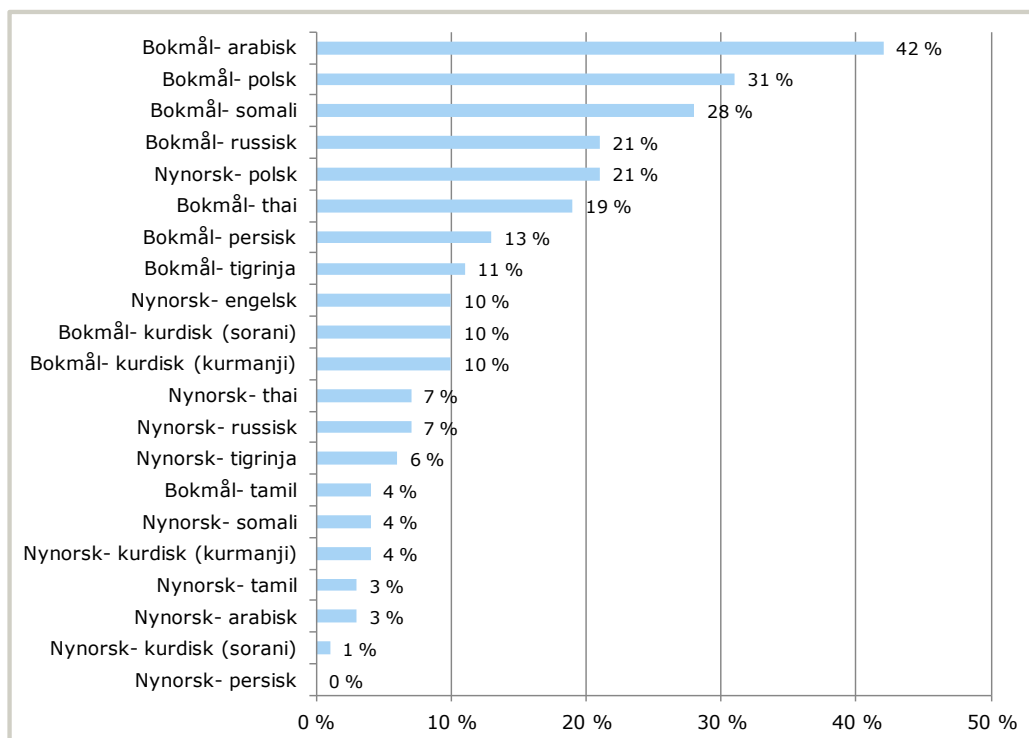
Det første som må sies er at det er en større andel lærere som benytter seg av LEXIN hvor bokmål er målform enn hva gjelder nynorsk. Videre er det bokmål-somali, bokmål-arabisk, bokmål-tigrinja og bokmål-polsk som benyttes mest sammenlignet med de andre ordbøkene. Som man ser oppgir likevel 21 % av lærerne at de også benytter seg av nynorsk-engelsk ordboken.

Sammenlignet med brukerne er det andre språk som benyttes oftere av lærerne enn brukere. Dette kan ha sammenheng med når og i hvilken sammenheng ordbøkene benyttes, da fortrinnsvis i for eksempel morsmålsundervisning eller i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Bruk av LEXIN vil vi komme nærmere tilbake til i neste kapittel.

4.4.3 Skolelederundersøkelsen

I likhet med de andre brukergruppene ble også skolelederne bedt om å oppgi hvilke ordbøker som benyttes ved skolene. Bildet er til dels sammenfallende med de andre brukergruppene.

Figur 4-20 I hvilke språk benyttes LEXIN-ordbøkene ved din skole (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)? Flere kryss mulig. N= 72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Skolelederne hadde mulighet til å krysse av for de ordbøkene de benytter seg av ved sin skole. Som vi ser sier 42 % av skolelederne, ved skoler der LEXIN brukes, at arabisk-bokmål ordboken benyttes ved egen skole. Videre ser vi at det er en større andel av skoleledere som sier at ordbøkene ved målform bokmål benyttes oftere er ordbøker hvor nynorsk er målform. Videre ser vi at polsk-bokmål, somali-bokmål og russisk- bokmål, samt polsk-nynorsk er andre ordbøker som benyttes mest sammenlignet med de andre ordbøkene. Ser vi nærmere på hvor mange skoler som benytter seg av flere enn én ordbok viser tilbakemeldinger at 40 skoler benytter seg av 2 ulike ordbøker (språk) eller flere. Ved 10 skoler benytter man 2 ordbøker, mens ved 13 skoler benyttes 3 ulike ordbøker. Ved totalt 11 skoler benyttes 6 ordbøker eller flere, og av disse bruker 2 skoler 10 ulike ordbøker fra LEXIN. Sammenligner man med lærerne, ser man til dels likheter i hvilke ordbøker som benyttes.

4.5 Oppsummering hvem er brukerne av LEXIN

Vi ser at det er stor variasjon når det kommer til hvem brukerne konkret er. Med utgangspunkt i brukerundersøkelsen er det en større andel menn som har besvart undersøkelsen og som benytter seg av LEXIN. I tillegg ser vi at de brukere som benytter seg av LEXIN i større grad enn andre har bodd i Norge mellom 2-5 år, hvor man enten er elev i voksenopplæring, bosatt i annet land eller student ved en høyskole eller universitet. Når det gjelder lærere viser undersøkelsen at over 70 % av de som har besvart undersøkelsen har arbeidet som lærer i mer enn 10 år. Over 50 % av lærerne arbeider i barneskolen, mens 12 % i voksenopplæringen. I spørningen til skoleledere kommer det fram at LEXIN i størst grad benyttes av skoler med klassetrinn 11-13 (videregående skoler) og på ungdomstrinnet 8-10.

Overordnet kan man konkludere med at kjennskapen til og kunnskapen om LEXIN er svært god blant noen av brukergruppene. Men, funn tyder på at kjennskapen til LEXIN bør og kan bli bedre blant skoleledere og lærere. Likevel viser funn fra skolelederundersøkelsen at kjennskapen er til stede blant 20 % av de som har besvart undersøkelsen, selv om kun halvparten av dem igjen bruker LEXIN ved egen skole. Samtidig må det antas at kjennskapen til LEXIN kan være større, da skoleleder i hovedsak har besvart spørsmålene ut fra eget utgangspunkt, og at det derfor er andre ansatte ved skolen som kjenner til og eventuelt benytter seg av LEXIN. Kjennskapen til LEXIN er god blant de lærere som har besvart lærerundersøkelsen.

Når det gjelder tilbud til elever om opplæring etter § 2.8 eller § 3.12 i opplæringsloven viser undersøkelsen at totalt 503 skoler har tilrettelagt opplæring etter opplæringsloven, hvor drøye 11000 elever har tilrettelagt opplæring etter nevnte paragrafer. Videre ser man at 45 % av skolene (N=717) har hatt tilbud om tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i fem år eller mer. Henholdsvis 24 % og 19 % av skolene har hatt tilbud om tilrettelagt opplæring mellom 2-5 år eller mindre enn 2 år.

Generelt viser funn at første kjennskap til LEXIN, enten det gjelder brukere eller lærere, at den største andelen av alle brukere har funnet ordbøkene på internett selv eller blitt fortalt om ordbøkene fra kolleger eller andre. I tillegg ser vi at det er helt tydelig at det er de nettbaserte ordbøkene som benyttes i aller høyeste grad, hvor for eksempel 90 % av brukerne sier at det bruker de nettbaserte ordbøkene. Færrest benytter seg av de trykte ordbøkene og det trykte illustrasjonsheftet.

Når det gjelder hvilke ordbøker (språk) som benyttes er det mindre forskjeller bortsett fra en viktig forskjell. Blant brukerne sier hele 59 % at de benytter seg av nynorsk-engelsk ordbok. Tilbakemeldinger fra brukerne viser også at bokmål-engelsk er en ordbok som er svært etterspurt, og som mange brukere ønsker tilbake til LEXIN, selv om engelsk nå er kommet inn som tredjespråk. Videre ser man at ordbøker med målspråkene arabisk, polsk, somali, tigrinja og russisk er de ordbøkene som benyttes i størst grad blant andre brukere, av lærere og ved skoler.

5. HVORDAN BRUKES LEXIN?

I dette kapittelet presenteres og beskrives erfaringer og vurderinger til de ulike brukergruppene knyttet til i hvilket omfang LEXIN benyttes, og hva slags bruk dette i stor grad dreier seg om. Datamaterialet baserer seg på brukerundersøkelsene, samt relevante funn fra fokusgruppeintervjuene. Mer spesifikt skal vi blant annet se på omfang av skoler som benytter seg av LEXIN i opplæringen, hyppigheten i bruken av LEXIN blant brukergruppene, da fortrinnsvis lærere og direkte brukere, i hvilke fag LEXIN benyttes, samt på hvilket nivå LEXIN benyttes på i skolen (grunnskole, videregående opplæring, voksenopplæring).

- Omfang av skoler som benytter seg av LEXIN i opplæringen
- I hvilke fag LEXIN benyttes
- Hvilke lærere som benytter seg av LEXIN ressursene
- Hvilket nivå LEXIN benyttes på (grunnskole, videregående opplæring, voksenopplæring)
- Hvor ofte LEXIN brukes

5.1 Omfang av skoler som benytter seg av LEXIN

Når det gjelder omfang av skoler som benytter seg av LEXIN, gir funn fra lærerundersøkelsen og undersøkelsen blant skolelederne et bilde på dette. Totalt ble lærerundersøkelsen sendt ut til 76 fokusvirksomheter i NAFOs nettverk. Totalt har 118 lærere til sammen klikket seg inn på lenken til undersøkelsen, hvor 58 lærere besvarte hele undersøkelsen.

Når det gjelder undersøkelsen blant skolelederne har totalt 707 skoleledere besvart ett eller flere spørsmål om LEXIN. For å kunne angi et omfang av skoler med kjennskap til LEXIN ble skoleledere spurt om skolen har kjennskap til LEXIN-ordbøkene for språklige minoriteter. Totalt har 707 skoleledere besvart dette spørsmålet, hvorav 21 %, eller 151 skoleledere, bekrefter at skolen har kjennskap til LEXIN-ordbøkene. Derimot er det 545 som svare at de ikke kjenner til LEXIN, mens 11 skoleledere ikke har besvart spørsmålet.

I følge Skoleporten¹¹ viser statistikk at det per 2010/2011 finnes totalt 2957 grunnskoler i Norge, både offentlige og private, og 442 offentlige og private videregående skoler i Norge. Totalt utgjør dette 3399 skoler. Dermed utgjør antall skoleledere som har besvart undersøkelsen ca 21 % av totalt antall skoler i landet.

Ut i fra hva skolelederundersøkelsen har avdekket viser kjennskapen til LEXIN å være til dels god blant skolene. De 707 skolene som har besvart spørsmål om LEXIN utgjør et representativt utvalg av totalt 3400 skoler. 21 prosent av de 707 skolene kjenner LEXIN (151 av 707) og 10 % av skolene bruker LEXIN i skolen i dag. Dette tilsvarer omtrent 340 skoler på landsbasis. Likevel må det påpekes at funn fra både skolelederundersøkelsen, lærerundersøkelsen samt fra de kvalitative intervjuer tyder på at LEXIN ikke er godt nok kjent, eller oppleves godt nok kjent. Flere av informantene i de kvalitative intervjuer som representerer ulike virksomheter som arbeider med utdanningsrelaterte spørsmål har liten kjennskap til LEXIN (dette var vi kort inne på i forrige kapittel). Flere av deltakerne kjente selv ikke til LEXIN, og opplever at deres kolleger heller ikke kjenner til LEXIN. I tillegg har mange av aktørene kontakt med lærere på ulike nivåer, hvor det oppfattes at de heller ikke kjenner til LEXIN. Dette bekreftes også til dels av LEXINs referansegruppe, hvor det beskrives at svært mange lærere og skoleledere har liten eller ingen kjennskap til LEXIN og LEXINs ressurser.

LEXIN gjennomfører årlig en rekke markedsføringstiltak for å gjøre LEXIN mer kjent, men dette oppleves likevel ikke som nok, og det er en bred enighet blant alle informantene at markedsføring og fokus på hva LEXIN er overfor grupper av lærere og skoleledere er svært viktig, nettopp for at LEXIN i større grad skal tas i bruk av nettopp lærere i undervisninger og dermed at flere elever også tar LEXIN i bruk.

¹¹ <http://skoleporten.udir.no/rapportvisning.aspx?enhetsid=00&skoletype=0&vurderingsomrade=fed86d60-df13-45c8-a544-457b84fc8216>

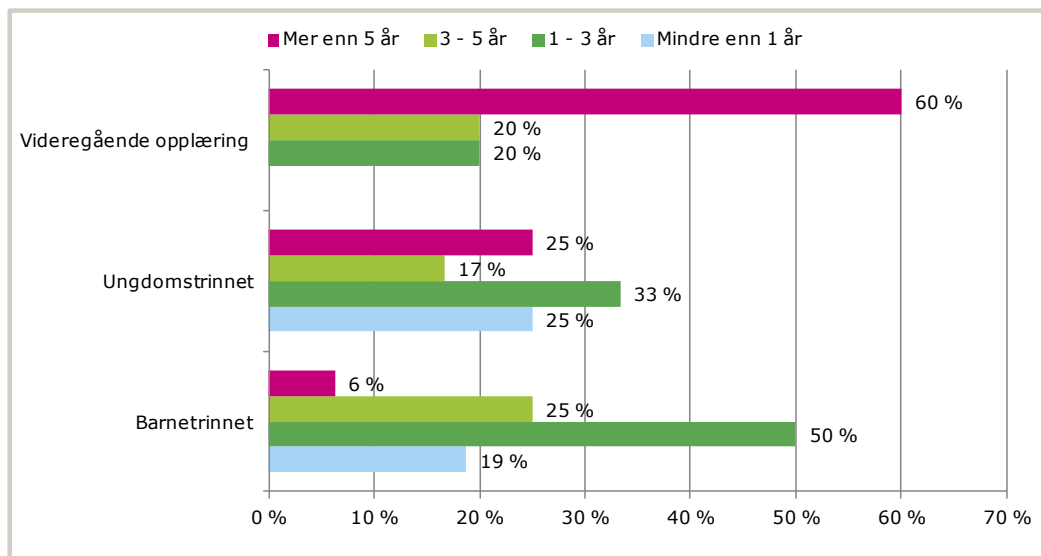
5.2 Omfang av bruk av LEXIN i skolen

Når det gjelder omfang av bruk av LEXIN i skolen refererer man her til i hvilke fag LEXIN benyttes i, type lærere som benytter seg av LEXIN, samt på hvilket nivå LEXIN benyttes.

5.2.1 Lærerundersøkelsen

Lærerne ble bedt om å oppgi på hvilket nivå man har erfaring med å bruke LEXIN. Av de som faktisk benytter seg av LEXIN viser undersøkelsen at 37 % har erfaring fra barnetrinnet, mens henholdsvis 28 % og 26 % har erfaring med LEXIN fra ungdomstrinnet og i voksenopplæringen. 19 % av lærerne som har besvart har erfaring med bruk av LEXIN i den videregående opplæringen, da innenfor yrkesfag, mens kun 12 % bruker LEXIN i studieforberedende fag.

Figur 5-1 Hvor lenge har lærerne benyttet LEXIN, fordelt etter hvilket nivå i skolen de underviser? N=43

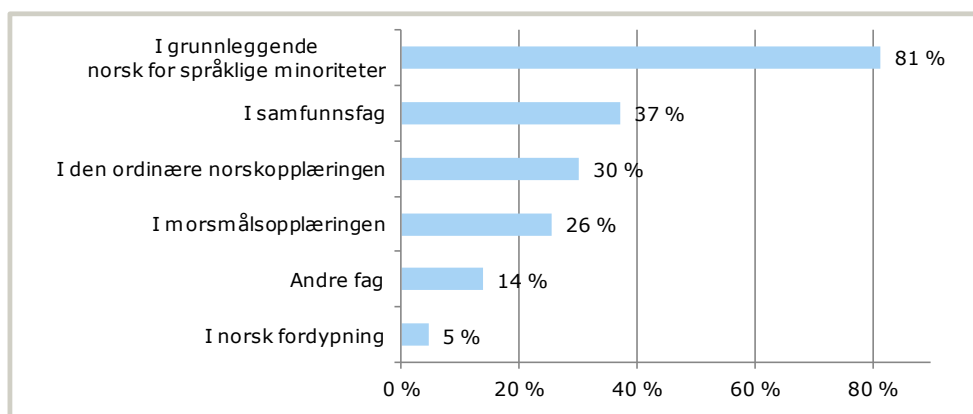

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Figur 5-1 over viser hvor lenge man har benyttet seg av LEXIN krysset med på hvilket nivå man benytter LEXIN i undervisningen. De tallene som skiller seg til dels ut viser at 50 % av lærerne som benytter seg av LEXIN på barnetrinnet har benyttet seg av LEXIN i mellom 1-3 år. Blant de lærere som har benyttet seg av LEXIN lengst, mer enn 5 år, ser vi av figuren at dem største andelen lærere enten underviser i videregående opplæring, studieforberedende, eller i voksenopplæringen.

Når det gjelder hvilke fag lærerne har erfaring med bruk av LEXIN som hjelpemiddel er det en tydelig tendens.

Figur 5-2 I hvilke fag har du erfaring med bruk av LEXIN som hjelpemiddel? Flere kryss mulig. N= 43

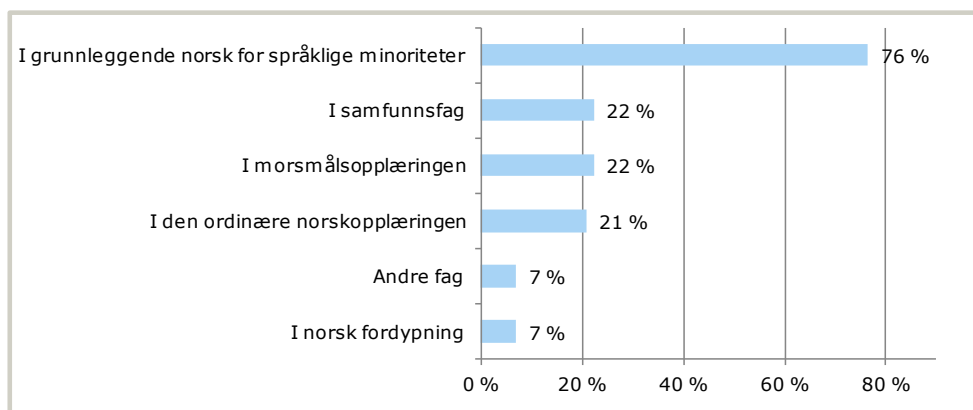
(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Drøye 80 % av lærerne oppgir at de benytter LEXIN i grunnleggende norsk for språklige minoriteter, mens drøye 25 % benytter seg av LEXIN i morsmålsopplæringen. Likevel er det en viss andel, nesten 40 % som benytter seg av LEXIN i den ordinære norskopplæringen. Når det gjelder de som har oppgitt at LEXIN benyttes i andre fag nevnes blant annet naturfag, matematikk og yrkesfag helse og sosial.

5.2.2 Skolelederundersøkelsen

Skolelederne fikk også spørsmål om i hvilke fag LEXIN-ordbøkene benyttes. Figuren under viser svar fra andel skoleledere som har svart at LEXIN- ordbøker benyttes ved skolen i dag.

Figur 5-3 I hvilke fag benyttes LEXIN- ordbøker? Flere kryss mulig. N= 72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

I likhet med lærerne viser resultatene fra skolelederundersøkelsen at det er i den grunnleggende norskundervisningen for språklige minoriteter hvor LEXIN benyttes hyppigst i. Sammenlignet med lærerundersøkelsen ser vi også her at færrest benytter seg av LEXIN i norsk fordypning, mens det er forholdsvis jevnt fordelt når det gjelder bruk knyttet til den ordinære norskopplæringen, i morsmålsopplæring og i samfunnsfag. Når det gjelder på hvilket nivå LEXIN benyttes viser undersøkelsen at blant skoler hvor LEXIN benyttes at det er en jevn fordeling mellom bruk av LEXIN på barnetrinnet (1-7) og ungdomstrinnet (8-10).

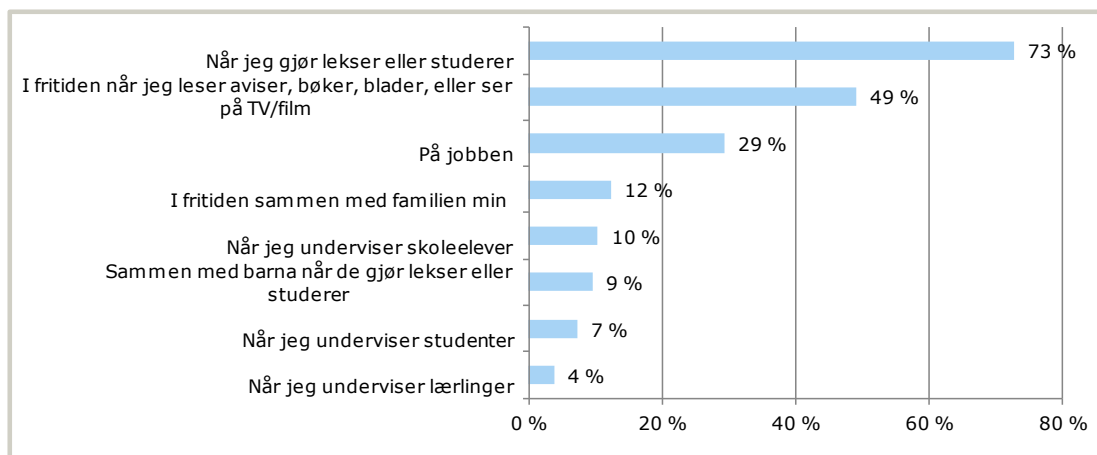
5.3 Hvor ofte brukes LEXIN

Vi har i tillegg kartlagt hvor, hvor ofte og når LEXIN benyttes, både blant brukere og i skolen.

5.3.1 Brukerundersøkelsen

Når det gjelder brukerne ble de bedt om å besvare hvor de benytter seg av LEXIN. Funnene viser at drøye 80 % av brukerne oppgir at de benytter seg av LEXIN hjemme, mens drøye 40 % sier de benytter seg av LEXIN på skolen, det samme når på fritiden. Kun litt over 30 % oppgir at LEXIN benyttes på jobben.

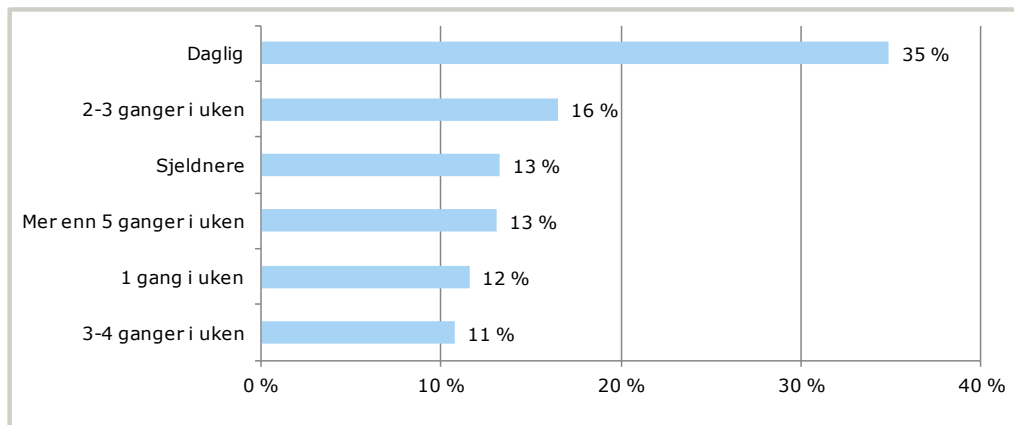
Figur 5-4 Når benytter brukerne LEXIN? Flere kryss mulig. N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Som figur 5-4 over viser er det til dels sammenfall med hvor LEXIN benyttes og når LEXIN brukes. Drøye 70 % oppgir i undersøkelsen at de benytter seg av LEXIN mens de gjør lekser eller studerer. Videre ser man at nesten halvparten oppgir også at LEXIN benyttes på fritiden eller da hjemme mens man for eksempel leser aviser, bøker, blader eller ser tv/film. Videre ser man også at en til dels stor andel brukere også benytter seg av LEXIN i undervisningsøyemed.

Figur 5-5 Hvor ofte bruker du de nettbaserte LEXIN- ressursene? N= 1116

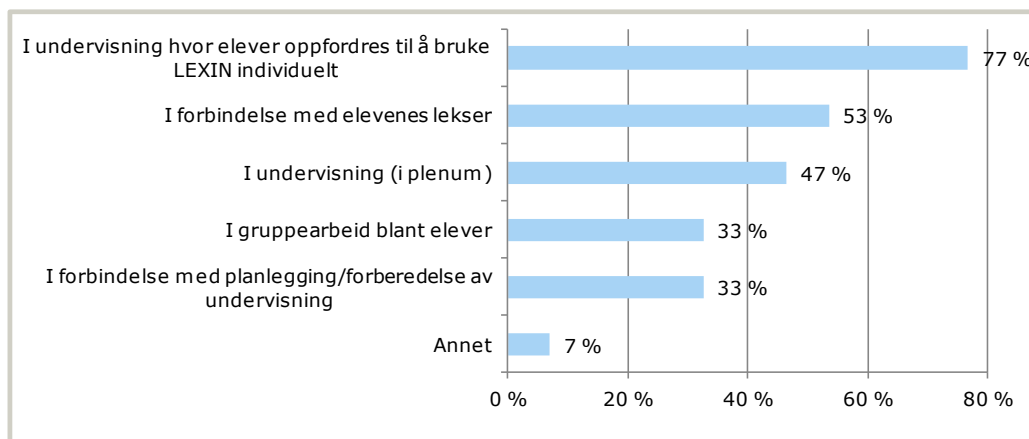
(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Undersøkelsen har også kartlagt hyppighet i bruk av LEXIN på internett. Som man ser av figur 5-5 sier hele 35 % av brukerne at de benytter seg av LEXIN daglig, mens 16 % benytter seg av LEXIN 2-3 ganger per uke. 13 % av brukerne oppgir at de benytter seg av LEXIN sjeldnere enn dette. Av de totalt 148 brukere som sier de benytter seg av LEXIN sjeldnere enn 1 gang per uke viser undersøkelsen at den største andelen er enten bosatt i et annet land eller oppgitt til å være "annet" (jf figur 4.1 over). Brukerne som benytter seg av LEXIN hyppigst er elev i voksenopplæring, student ved høyskole/universitet eller "annet".

5.3.2 Lærerundersøkelsen

Lærerne ble også bedt om å oppgi hvor ofte de benytter LEXIN i undervisningen dette skoleåret, samt hvilken erfaring de har med bruk av LEXIN. Vi starter med det siste først, se figuren under.

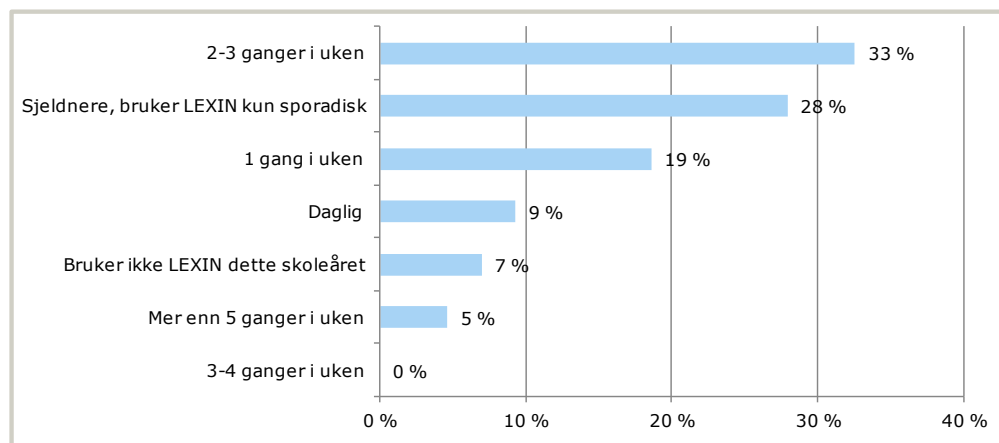
Figur 5-6 Hvordan har du erfaring med å bruke LEXIN? Flere kryss mulig. N= 43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Nesten 80 % av lærerne oppgir at de benytter seg av LEXIN i undervisningen hvor elever oppfordres til å bruke LEXIN individuelt. Videre ser man at LEXIN også benyttes i stor grad i forbindelse med elevers lekser, samt i ordinær undervisning i plenum. Tilbakemeldinger fra de kvalitative intervjuene bekrefter også til dels disse funnene. Referansegruppen peker på at de tilbakemeldinger de mottar fra eget nettverk om bruk av LEXIN i undervisning, viser at LEXIN i størst grad benyttes individuelt av elever i undervisningen, samt i forbindelse med leksehjelp.

Figur 5-7 Hvor ofte benytter du LEXIN i undervisningen? N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Når det gjelder hvor ofte LEXIN benyttes i undervisningen dette skoleåret ser vi forskjeller mellom lærernes bruk og andre brukere. 33 % av lærerne sier at de benytter seg av LEXIN i undervisningen mellom 2-3 ganger per uke, mens kun 5 % sier at de benytter seg av LEXIN mer enn 5 ganger i uken. Videre sier hele 28 % av lærerne at de kun benytter seg av LEXIN sporadisk, samt at en liten andel ikke benytter seg av LEXIN dette skoleåret. Ser vi litt nærmere på hvilke lærere som benytter seg av LEXIN hyppigst viser funn at andelen lærere som benytter seg av LEXIN 2-3 ganger per uke er størst blant lærere på barnetrinnet og i voksenopplæringen. Samtidig er også andelen lærere som bruker LEXIN kun sporadisk også størst blant lærere i barnetrinnet.

5.4 Oppsummering hvordan brukes LEXIN

Overordnet må det konkluderes at LEXIN benyttes i et stort omfang. Dette peker både tilbake til kapittel 3 hvor vi gjennomgikk kort brukerstatistikk, men også når det gjelder gjennomgangen i avsnittene over. Når det gjelder omfang og bruk av LEXIN ser vi at det er særlig lærere i barnetrinnet som benytter seg av LEXIN, hvor den største andelen har brukt LEXIN i mellom 1-3 år. Et stort flertall av lærere sier også at LEXIN benyttes i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Likeledes er dette også gjeldende for skoleledere, hvor det fremkommer at LEXIN benyttes hyppigst i den grunnleggende norskundervisningen for språklige minoriteter.

LEXIN er et lett tilgjengelig hjelpemiddel, hvor hele 80 % av brukerne oppgir at de benytter seg av LEXIN hjemme, mens 40 % sier at de benytter seg av LEXIN på skolen. Dette sammenfaller også med hva LEXIN brukes til, hvor et stort flertall av brukere sier det brukes LEXIN i forbindelse med lekser eller mens de studerer. Dette sammenfaller også til dels med hva lærere oppgir hva LEXIN brukes til. 80 % av lærerne sier at de benytter seg av LEXIN i undervisningen, hvor elever oppfordres til å bruke LEXIN individuelt. Videre ser man at LEXIN også benyttes i stor grad i forbindelse med elevers lekser, samt i ordinær undervisning i plenum.

Hypighet i bruk av LEXIN varierer fra brukergruppe til brukergruppe, hvor over 50 % sier de bruker LEXIN 2 ganger i uken eller oftere. Av disse sier 35 % at de benytter seg av LEXIN daglig. En tredjedel av lærerne sier de bruker LEXIN i undervisningen mellom 2-3 ganger per uke, mens 28 % av lærerne kun benytter seg av LEXIN sporadisk.

5.4.1 Oppsummering omfang og bruk av LEXIN fra kvalitative intervjuer

Det fremkommer fra informanter i de kvalitative intervjuene at det knyttes noe usikkerhet til hvor godt kjent LEXIN faktisk er blant lærere og skoler, samt blant andre virksomheter som arbeider med utdanningsrelaterte områder. I tillegg knyttes det usikkerhet til hvor mye LEXIN faktisk benyttes. Det fremkommer at flere informanter ikke har erfaring selv eller kjenner særlig godt til LEXIN og hvordan LEXIN kan brukes. Derfor fremheves det i intervjuene at for at LEXIN skal bli enda bedre kjent bør LEXIN i større grad markedsføres blant lærere, blant skoler, i kommuner, i fylkeskommuner og blant offentlige virksomheter som arbeider innenfor utdanningsområdet. Særlig bør fokuset ligge på lærerne som vil være en inngangsport til LEXIN for mange elever.

6. TEKNISK BRUKERGRENSESNITT OG KVALITET I LEXIN

I dette kapittelet presenteres og beskrives erfaringer og vurderinger til de ulike brukergruppene knyttet til LEXINs tekniske brukergrensesnitt og kvalitet. Datamaterialet baserer seg på de tre brukerundersøkelsene som er gjennomført, samt fokusgruppeintervjuene. Mer spesifikt skal vi se nærmere på i hvilken grad brukerne er tilfreds med hvordan den tekniske løsningen til LEXIN fungerer, i hvilken grad de er tilfreds med drift og brukerstøtte, samt hvordan den språklige kvaliteten vurderes. Videre har vi også sett på hvordan behovet for trykte ordbøker versus nettsressurser vurderes. Det presises dog at Rambøll ikke har vurdert den tekniske løsningen til selve nettsiden og nettplattformen til LEXIN, men at fokuset har vært på om brukerne har opplevd at nettsiden og den tekniske løsningen for eksempel ikke fungerer i alle nettlesere. Utgangspunktet er at nettsiden til LEXIN er tilpasset alle typer nettlesere. Det presises videre at Rambøll heller ikke har vurdert den språklige kvaliteten av LEXIN, men igjen at fokuset har vært på hvordan kvaliteten vurderes av brukergruppene.

- Fungerer den tekniske løsningen
- Tilfredshet med drift og brukerstøtte
- Hvordan den språklige kvaliteten vurderes

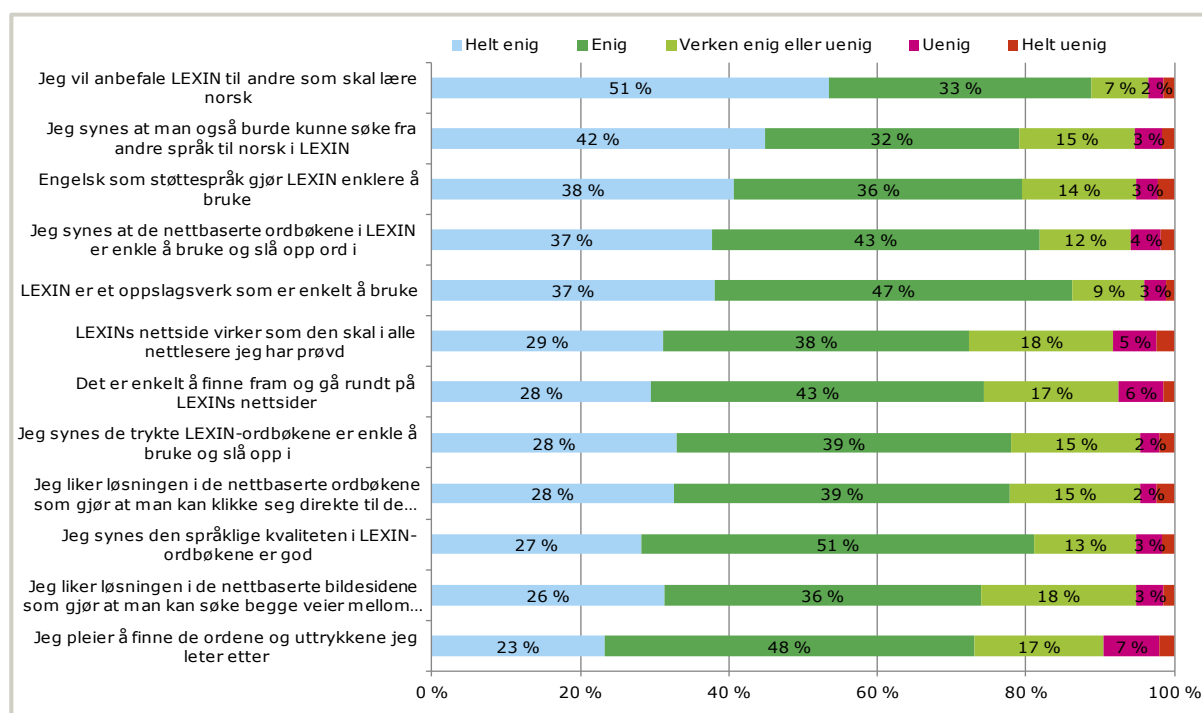
6.1 Tilfredshet med brukergrensesnitt og kvalitet

Rambøll har ikke vurdert den tekniske løsningen til LEXIN eller den språklige kvaliteten, men fokuset har vært på hvordan brukerne selv vurderes LEXINs brukergrensesnitt og kvalitet.

6.1.1 Brukerundersøkelsen

I brukerundersøkelsen ble respondentene stilt overfor en rekke påstander knyttet til brukergrensesnitt, teknisk løsning og språklig kvalitet i LEXIN. I figuren under fremstilles resultatene av hvordan brukerne vurderer tilfredsheten med brukergrensesnitt på en fempunkts skala fra helt enig til helt uenig. Kategorien "vet ikke" er utelatt fra figuren da kategorien inneholder få svar fra brukerne, i tillegg til at den ikke gir god informasjon bortsett fra på to variabler.

Figur 6-1 Tilfredshet med brukergrensesnitt: I hvilken grad er du enig eller uenig disse påstandene om LEXIN? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

LEXINs nettside og brukerplattform er forsøkt bygget opp så enkelt som mulig slik at den skal fungere best mulig for alle som bruker LEXIN, uavhengig av type nettleser, samt uavhengig av gode datakunnskaper. Målet har vært at nettsiden skal være så enkel at alle skal kunne benytte seg av nettsiden, uavhengig av alder, språknivå og erfaring med bruk av nettbaserte ordbøker, og dermed et enkelt brukergrensesnitt. Brukerne ble bedt om å vurdere påstander knyttet til den tekniske løsningen til LEXIN, blant annet om LEXINs nettside virker som den skal i alle nettlese brukeren har forsøkt. Som man kan se av figur 6-1 over er nesten til sammen 70 % brukerne helt enig eller enig at LEXIN fungerer i alle nettlese, hvor kun et lite mindre tall er uenig i denne påstanden. Videre ser man at det er brukerne vurderer at det er enkelt å navigere rundt på LEXINs nettsider, hvor igjen drøye 70 % av brukerne er helt enig eller enig i dette. I de kvalitative intervjuene støttes også funnene fra brukerundersøkelsen. Det er en bred enighet at LEXIN har et enkelt brukergrensesnitt som er tilpasset målgruppene. Videre er man opptatt av at den tekniske løsningen bør holdes slik den er nå, og at innholdet i nettsiden er det viktigste fremfor hvordan den fremstår teknisk og layoutmessig. De informanter som har egen erfaring med bruk av LEXIN opplever at nettsiden krever få klikk for å få frem den informasjonen man ønsker, og dette vurderes som en styrke.

Når det gjelder kvaliteten i LEXIN, og da fortrinnsvis den språklige kvaliteten vurderes den som svært god av brukerne. Nesten 80 % av brukerne er helt enig eller enig påstanden om at den språklige kvaliteten i LEXIN er god. Dette igjen støttes av informanter i de kvalitative intervjuene som kjenner LEXIN godt, men det trekkes frem at fordi utgangspunktet har vært svenske LEXIN og deres database hvor svært mye har blitt gjenbrukt, kan man til tider oppleve at noen ord ikke er korrekt oversatt. Språkrådet ved Marit Hovdenak skrev i 2008 en artikkel om de norske LEXIN-ordbøkene, hvor språklig kvalitet og oppbyggingen i ordbøkene ble vurdert. Konklusjonen var at ordbøkene er av god kvalitet som gir innvandrere pålitelige opplysninger om norsk språk, men med avgrensinger i ordmengde. Det ble også konkludert med at LEXIN er noe mangelfull i opplysninger om rettskrivningsnormer og i manglende oppdateringer.¹²

En endring som skjedde i LEXIN, som følge av at bokmål-engelsk ordboken måtte fjernes fra LEXIN var at engelsk ble implementert som støttespråk i alle LEXIN-ressurser foruten bokmålsordboken, nynorskordboken, samt i nynorsk-engelsk ordboken. Brukerne ble således bedt om å ta stilling til om hvor enig de er i at engelsk som støttespråk bidrar til å gjøre LEXIN enklere å bruke. Som vi igjen ser av figur 6-1 over, er det svært bred enighet at engelsk som støttespråk er viktig for brukerne av LEXIN. Nesten 75 % av brukerne er helt enig eller enig i dette.

En annen utfordring eller problemstilling LEXIN har erfart så langt er om man skal kunne søke fra andre språk til norsk i LEXIN. Dette er også problemstillinger som prosjektleder for LEXIN mottar henvendelser om. Derfor ble brukerne også bedt om å ta stilling til hvor enig de er i at man burde kunne søke fra andre språk til norsk i LEXIN. Igjen er det bred enighet blant brukerne, hvor over 60 % er enig i påstanden. Dette er også noe informantene i fokusgruppeintervjuene er enig i, og det begrunnes med at det tar tid før man får et godt ordforråd i norsk, og at muligheten for å kunne søke fra eget språk til norsk vil i større grad bidra til bedre læring. I tillegg fremheves det at selv om engelsk er tatt inn som støttespråk er det likevel en stor gruppe innvandrere som heller ikke behersker engelsk godt nok til å nyttiggjøre seg av engelsk som støttespråk.

Knyttet til brukergrensesnitt og kvalitet har en viktig del av undersøkelsene vært på om hvordan brukerne selv vurderer brukergrensesnittet med ordbøkene. Når det gjelder tilfredshet med ordbøkene ser vi helt klart at brukerne vurderer at LEXIN som et oppslagsverk som enkelt å bruke. I tillegg ser vi at det er stor tilfredshet med både de trykte ordbøkene og de nettbaserte ordbøkene knyttet til det å bruke dem og slå opp ord i. I tillegg ser vi at brukeren er enig i påstanden om at de selv finner ordene og uttrykkene som man leter etter, selv om en mindre andel på til sammen 9 % ikke er enig dette. Tilbakemeldinger fra brukere og også informanter i fokusgruppeintervjuene viser at noen brukere opplever å ikke finne alle ord de leter etter. Dette kan være bestemte uttrykk eller tekniske begrep for eksempel som LEXIN ikke omfatter. Informantene i fokusgruppeintervjuene påpeker at mange av ordbøkene er så kalte miniutgaver som inkluderer ca 11000 ord, mens for eksempel bokmålsordboken er en maxiutgave som inkluderer ca 36000 ord. Dermed vil det være en del begrep som ikke er inkludert i miniutgavene.

¹² Marit Hovdenak 2008: "Dei norske LEXIN- ordbøkene". Artikkel.

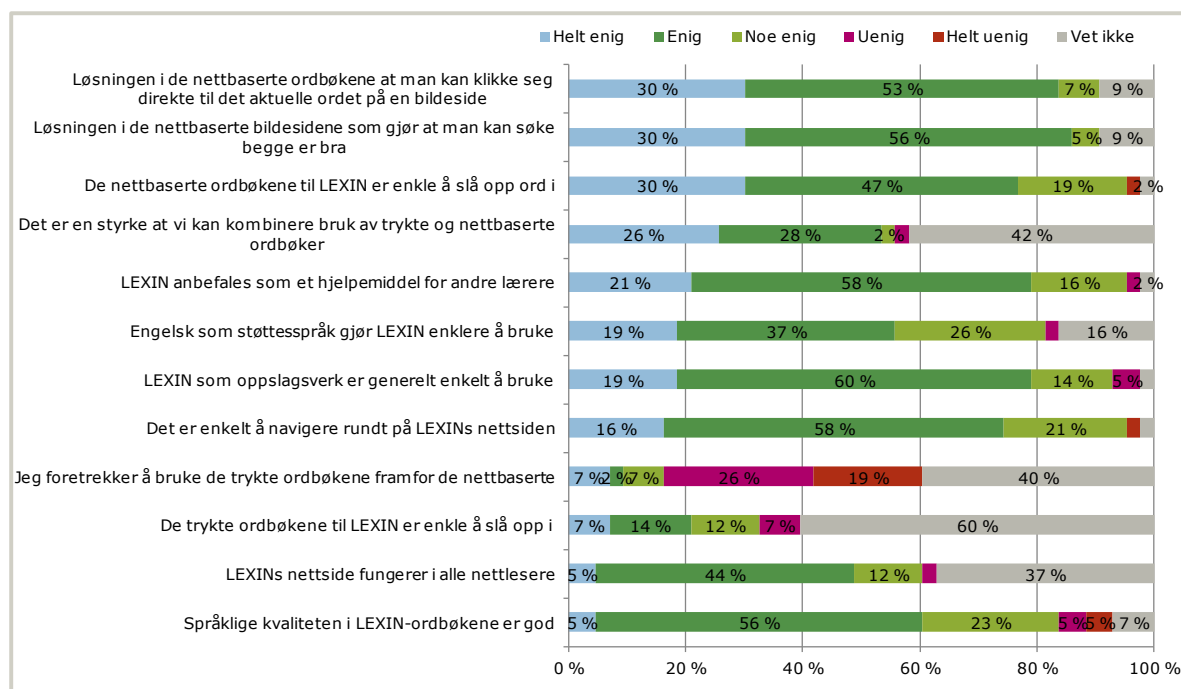
I figur 6-1 har vi utelatt "vet ikke" kategorien, da den ikke gir særlig mye informasjon knyttet til disse påstandene. Likevel må det bemerkes at to påstander om at de trykte LEXIN-ordbøkene er enkle å bruke og slå opp i, samt at løsningen i de nettbaserte bildesidene som gjør at man kan søke begge veier mellom språk og mellom ord og bilder, har en stor andel brukere som har svart "vet ikke". Henholdsvis 14 % og 16 % har svart vet ikke, og dette har både en sammenheng med at man ikke benytter seg av de trykte ordbøkene, samt at det antas at flere brukere ikke benytter seg av bildesidene.

En siste påstand vi vil kommentere, og som uttrykker tilfredshet med LEXIN blant brukerne er påstanden om at brukerne vil anbefale LEXIN til andre som skal lære norsk. Totalt sier 51 % av brukerne seg helt enig den påstanden, mens 33 % er enig. Slik Rambøll vurderer det betyr dette at tilfredsheten, både med LEXIN som en ressurs samt brukergrensesnitt oppleves som veldig bra blant de som benytter seg av LEXIN. I tillegg må dette også ses dit hen at LEXIN dekker inn, eller er et viktig hjelpemiddel i tillegg til for eksempel andre læremidler som kan benyttes i forbindelse med å lære norsk.

6.1.2 Lærerundersøkelsen

Lærerne i undersøkelsen ble i likhet med andre brukere stilt overfor en rekke påstander om tilfredshet med brukergrensesnitt og kvalitet i LEXIN. I figuren under fremstilles resultatene av hvordan brukerne vurderer tilfredsheten med brukergrensesnitt og kvalitet på en fempunktsskala fra helt enig til helt uenig.

Figur 6-2 Tilfredshet: I hvilken grad er du enig eller uenig følgende påstander om LEXIN? N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Påstanden om at de trykte ordbøkene til LEXIN er enkle å slå opp i og bruke har den største andelen av lærere som svarer "vet ikke". Hele 60 % av lærerne svarer vet ikke, mens kun 7 % sier de er helt enig i påstanden. Dette har en klar sammenheng med at svært mange lærere ikke har egen erfaring med å bruke de trykte LEXIN-ordbøkene, og at de i størst grad benytter seg av de nettbaserte. Dette understrekes også i påstanden om at man foretrekker å bruke de trykte ordbøkene framfor de nettbaserte ordbøkene sier nesten halvparten av lærerne seg uenig eller helt uenig i denne påstanden. Dette igjen bygger opp om tilfredsheten med muligheten for nettbaserte ordbøker.

Ser vi videre på hva gjelder LEXINs tekniske løsning er omtrent halvparten av lærerne enig i påstanden om at LEXIN fungerer i alle nettlesere man har forsøkt. Likevel, en større andel svarer

igjen "vet ikke" på dette spørsmålet. Slik Rambøll vurderer det kan dette bety at man nødvendigvis ikke har forsøkt LEXIN i mang ulike nettlesere, og har da heller ikke opplevd noen utfordringer med LEXIN. Videre ser vi at nesten 75 % av lærerne sier at det er enkelt å navigere rundt på LEXINs nettsider, noe som er sammenfallende med hva brukerne også erfarer.

Når det gjelder den språklige kvaliteten i LEXIN vurderes den også for lærernes tilfelle som god, hvor litt over 60 % av lærerne er helt enig eller uenig denne påstanden. Denne påstanden har dog den minste andelen av lærere som her helt enig denne påstanden. Samtidig ser vi at en relativt stor andel av lærerne er verken enig eller uenig, noe som kan bety at dette ikke nødvendigvis er noen man har tatt stilling til eller tenker over i bruken av LEXIN. Lærerne ble også bedt om å vurdere påstanden om at engelsk som støttespråk gjør LEXIN enklere å bruke. Over halvparten av lærerne er enig i påstanden, samtidig som man igjen ser en større andel som verken er enig eller uenig. Dette kan bety at engelsk som støttespråk er til dels viktigere for andre brukere enn lærere.

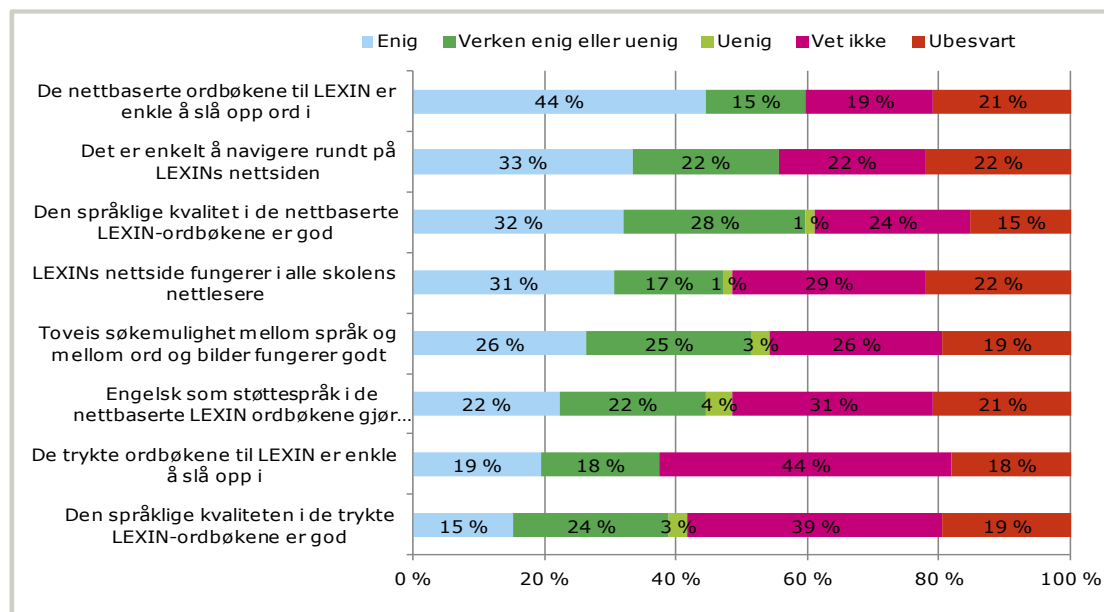
Tilfredsheten med LEXIN knyttet til brukergrensesnitt og kvalitet ble vurdert svært høyt av brukerne, noe som må sies å gjelde for lærerne også. Ser vi på påstanden om at LEXIN som et oppslagsverk er enkelt å bruke er nesten 80 % av lærerne helt enig eller enig denne påstanden. I tillegg er den en høy andel, nesten 80 % som sier seg enig i påstanden om at de nettbaserte LEXIN- ordbøkene er enkle å slå opp ord i. Sett i sammenheng med denne påstanden er det en svært høy andel av lærere som også er helt enig eller enig påstandene knyttet til løsningene når det gjelder de nettbaserte bildesidene og at man kan klikke seg videre til bildesider eller søke mellom ord og bilder. Dette må bety, slik Rambøll vurderer det, at både brukergrensesnittet og mulighetene i søkemuligheter som LEXIN gir, er godt tilpasset lærernes behov i undervisningsøymed.

En høy andel av brukere var enig i påstanden om å anbefale andre som vil lære seg norsk til å bruke LEXIN som et hjelpemiddel. Lærerne ble stilt overfor samme påstand, da om LEXIN anbefales som et hjelpemiddel for andre lærere. Som vi ser av figur 6-2 er det en stor andel lærere som er helt enig eller enig denne påstanden, og som må bety at LEXIN som et hjelpemiddel i språkundervisning eller annen opplæring har kvaliteter som bidrar positivt inn i for eksempel undervisningen.

6.1.3 Skolelederundersøkelsen

Skolelederne ble også stilt overfor en rekke påstander knyttet blant annet til brukergrensesnitt og kvalitet i LEXIN. Utgangspunktet var skolens vurderinger på en fire punkts skala. Figuren under gjengir kun svar fra skoleledere som tidligere har svart at LEXIN benyttes ved skolen i dag.

Figur 6-3 Hvor tilfreds er skolen med LEXIN? Ta stilling til følgende påstander. N=72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Det første vi vil bemerke er kategorien "vet ikke" som inneholder en viss andel respondenter. Slik Rambøll vurderer det må dette ses i sammenheng igjen med gruppen som fyller ut undersøkelsen, samt at gruppen sannsynligvis har liten erfaring med bruk av LEXIN selv.

Det vi likevel ser, og som stemmer godt overens med funn fra de to andre undersøkelsene, er at der hvor det er størst tilfredshet når det gjelder brukergrensesnitt og kvalitet er at de nettbaserte ordbøkene er enkle å slå opp ord i, hvor 44 % sier å være enig i denne påstanden. Under halvparten av dette sier seg enig i påstanden om at de trykte ordbøkene er enkle å slå opp i. Som for de andre brukerne, dette må ses i sammenheng med at det er en større andel som benytter seg av de nettbaserte ordbøkene fremfor de trykte ordbøkene.

Når det gjelder den tekniske løsningen ser 31 % av skolelederne sier seg enig i at LEXIN fungerer i alle skolens nettlesere, mens 33 % er enig i at det er enkelt å navigere rundt på LEXINs nettsider. Igjen bekrefter disse funnene også hva vi har sett i de andre undersøkelsene. Muligheten for at man har en toveis søkemulighet mellom språk og mellom bilder som fungerer godt vurderes også som en positiv mulighet ved LEXIN, hvor 26 % av skolelederne sier seg enig.

Påstanden om at den språklige kvaliteten i de nettbaserte LEXIN-ordbøkene er god sier 32 % av skolelederne seg enig i, mens kun 15 % sier det sammen hva gjelder den språklige kvaliteten i de trykte LEXIN-ordbøkene. Igjen presiseres det at en større andel har for denne påstanden svart vet ikke, som igjen kan bety at de ikke har erfaring knyttet til bruk av de trykte LEXIN-ordbøkene.

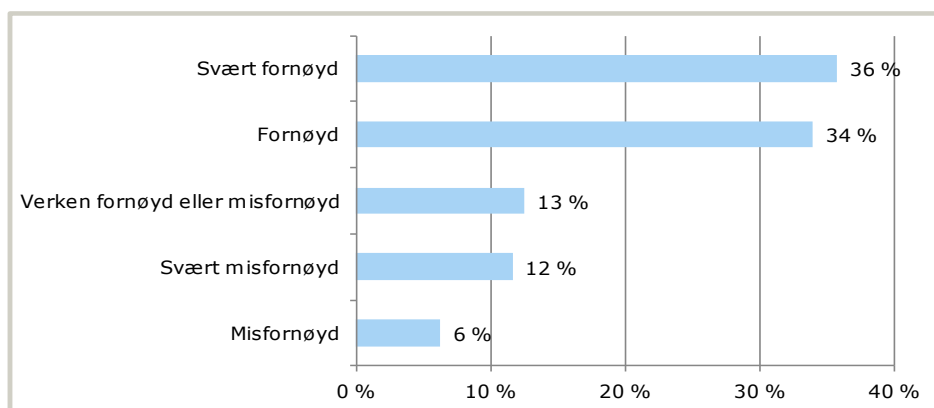
6.2 Tilfredshet med drift og brukerstøtte

Prosjektleder og prosjektgruppen i LEXIN mottar en rekke henvendelser fra ulike brukere med spørsmål om LEXIN. Brukeren kan ta kontakt på e-post som er tilgjengelig på LEXINs nettsider. Uni Computing som er ansvarlig for LEXIN-prosjektet har mottatt gjennom årene mange hundre henvendelser fra brukere av LEXIN, både knyttet til spørsmål om ordbøkene og konkrete ord. Det ytes dog ikke hjelp til oppslag i ordbøkene. Det legges videre vekt på at denne kontakten med brukere er viktig, både som et kontrollpunkt for å sjekke at LEXIN fungerer bra, men også som et utgangspunkt for tilbakemeldinger og forbedringer av LEXIN. Målet for LEXIN er at alle henvendelser søkes å besvares.

I undersøkelsene har vi derfor bedt brukerne og lærere om å oppgi om de selv har tatt kontakt med brukerstøtten til LEXIN. Totalt 10 % av brukerne (N=1116) sier de tatt kontakt med LEXINs

brugerstøtte en eller flere ganger. Blant lærerne oppgir 16 % (N=43) at de har tatt kontakt med LEXINs brukerstøtte en eller flere ganger.

Figur 6-4 Hvor fornøyd er du med hjelpen du fikk fra LEXINs brukerstøtte? N=112

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Som figur 6-4 viser, er 70 % av brukerne som har tatt kontakt med LEXINs brukerstøtte svært fornøyd eller fornøyd med hjelpen de fikk fra LEXINs brukerstøtte. Likevel er 12 % av brukerne svært misfornøyd med hjelpen. Uten at vi har undersøkt hva henvendelsen til LEXINs brukerstøtte handlet om kan dette være likevel et tegn på at for eksempel rutiner eller hva LEXINs brukerstøtte kan hjelpe med ikke er tydeliggjort på for eksempel LEXINs nettsider slik at brukeren har andre forventninger til hjelpen. Når det gjelder lærerne viser undersøkelsen at drøye 40 % av de som har mottatt hjelp fra LEXIN er svært fornøyd eller fornøyd, mens drøye 40 % er verken fornøyd eller misfornøyd. Det må imidlertid bemerkes at dette er et svært lite antall respondenter det dreier seg om.

6.3 Oppsummering teknisk brukergrensesnitt og kvalitet

Når det gjelder tilfredshet med teknisk brukergrensesnitt og kvalitet vurderes tilfredsheten overordnet sett som svært høy, og særlig påstandene knyttet til kvalitet i LEXIN fremheves. Ordbøkene vurderes som enkle å bruke, og slå opp ord i, dette gjelder både de nettbaserte ordbøkene og de trykte ordbøkene.

LEXINs nettside og brukerplattform er forsøkt bygget opp så enkelt som mulig slik at den skal fungere best mulig for alle som bruker LEXIN, uavhengig av type nettleser, samt uavhengig av gode datakunnskaper. Målet har vært at nettsiden skal være så enkel at alle skal kunne benytte seg av nettsiden, uavhengig av alder, språknivå og erfaring med bruk av nettbaserte ordbøker, og dermed et enkelt brukergrensesnitt. Funn viser at den tekniske løsningen vurderes som veldig god, blant annet når det gjelder navigering rundt på LEXINs nettsider, av både brukere, lærere og skoleledere.

Når det gjelder den språklige kvaliteten vurderes også den som svært god, men hvor vi ser at brukerne er mer positive enn hva gjelder lærerne og skoleledere. Dette kan blant annet forklares med at LEXIN er godt tilpasset de som ønsker å lære norsk, hvor et enkelt språk er vektlagt. Videre fremkommer det at engelsk som støttespråk gjør det enklere for brukerne å benytte seg av LEXIN, i større grad enn hva gjelder andre brukere som lærere og skoleledere.

En utfordring eller problemstilling LEXIN har erfart så langt er om man skal kunne søke fra andre språk til norsk i LEXIN. Påstanden om mulighet for å kunne søke fra andre språk i LEXIN til norsk viser igjen stor enighet blant brukerne, hvor over 60 % sier seg enig i dette (dette diskuteres videre i kapittel 8).

Det viktigste likevel som fremkommer er at over halvparten av alle brukerne sier seg helt enig i påstanden om at de vil anbefale LEXIN til andre som skal lære seg norsk. I tillegg er over halvparten enig i påstanden om at man vil anbefale andre lærere å benytte seg av LEXIN. I tillegg må dette også ses dit hen at LEXIN dekker inn, eller er et viktig hjelpemiddel i tillegg til for eksempel andre læremidler som kan benyttes i forbindelse med å lære norsk.

6.3.1 Oppsummering teknisk brukergrensesnitt fra kvalitative intervjuer

De kvalitative intervjuene støttes også opp om funnene fra de andre undersøkelsene. Det er en bred enighet at LEXIN har et enkelt brukergrensesnitt som er tilpasset målgruppene. Videre er man opptatt av at den tekniske løsningen bør holdes slik den er nå, og at innholdet i nettsiden er det viktigste fremfor hvordan den fremstår teknisk og layoutmessig. De informanter som har egen erfaring med bruk av LEXIN opplever at nettsiden krever få klikk for å få frem den informasjonen man ønsker, og dette vurderes som en styrke.

Vurderingen av den språklige kvaliteten fremheves også som god i de kvalitative intervjuene av informanter som kjenner LEXIN, men det trekkes frem at fordi utgangspunktet har vært svenske LEXIN og deres database hvor svært mye har blitt gjenbrukt, kan man til tider oppleve at noen ord ikke er korrekt oversatt. Språkrådet ved Marit Hovdenak skrev i 2008 en artikkel om de norske LEXIN-ordbøkene, hvor språklig kvalitet og oppbyggingen i ordbøkene ble vurdert. Konklusjonen var at ordbøkene er av god kvalitet som gir innvandrere pålitelige opplysninger om norsk språk, men med avgrensinger i ordmengde. Det ble også konkludert med at LEXIN er noe mangelfull i opplysninger om rettskrivningsnormer og i manglende oppdateringer.

Informantene legger også vekt på at fremtidig utvikling av LEXIN bør inkludere mulighet til å kunne søke fra eget språk til norsk. Dette begrunnes med at det tar tid før man får et godt ordforråd i norsk, og at muligheten for å kunne søke fra eget språk til norsk vil i større grad bidra til bedre læring. I tillegg fremheves det at selv om engelsk er tatt inn som støttespråk er det likevel en stor gruppe innvandrere som heller ikke behersker engelsk godt nok til å nyttiggjøre seg av engelsk som støttespråk.

7. TILFREDSHET MED LEXIN

I dette kapittelet er det tilfredsheten med LEXIN blant de ulike brukergruppene som presenteres og vurderes. Igjen baseres datamaterialet seg på de tre gjennomførte brukerundersøkelsene, samt funn fra fokusgruppeintervjuene. Mer spesifikt skal vi se nærmere på hvordan tilfredsheten med LEXIN vurderes på ulike variabler blant brukergruppene, i tillegg til hvordan tilbudet fra LEXIN vurderes blant brukergruppene. Videre vil vi se på hvordan og om LEXIN er med på å bidra til integrering av minoritetsspråklige, samt i hvilken grad, eventuelt om, LEXIN bidrar til språkutvikling blant minoritetsspråklige.

- Tilfredsheten med LEXIN blant ulike brukergrupper
- Hvordan tilbudet fra LEXIN vurderes blant brukergruppene
- Hvordan LEXIN bidrar til integrering av minoritetsspråklige
- I hvilken grad LEXIN bidrar til språkutvikling blant minoritetsspråklige

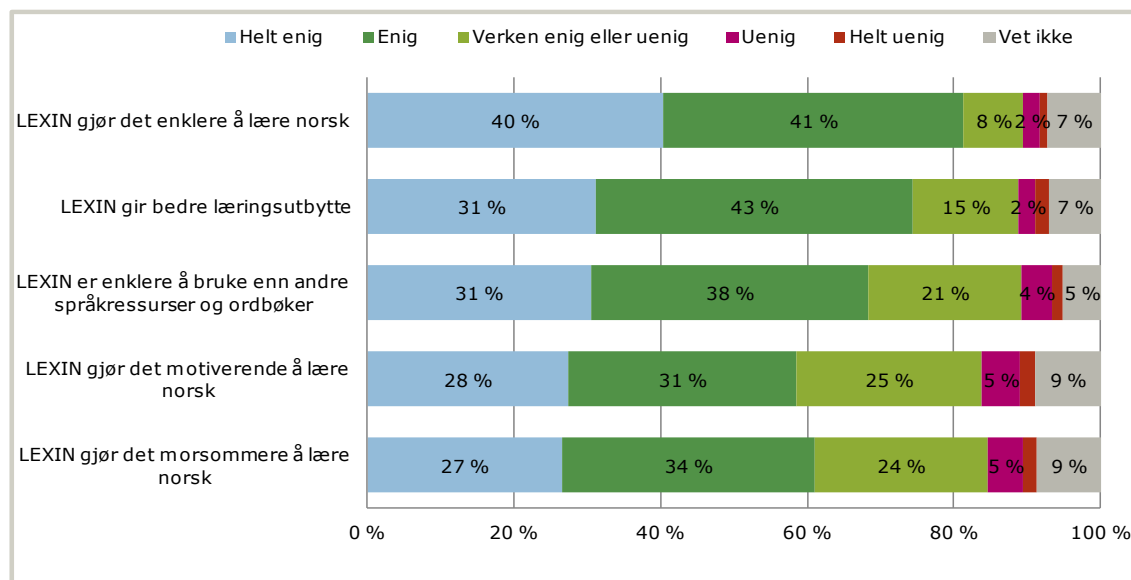
7.1 LEXIN som et læringsverktøy

I undersøkelsen til både brukere, lærere og skoleledere har en viktig del av undersøkelsen vært på å avdekke tilfredsheten med LEXIN. Et sentralt mål med LEXIN er at det skal være en nyttig ressurs for minoritetsspråklige og som et hjelpemiddel i undervisningsøymed i grunnopplæringen. I de neste avsnittene vil vi se nærmere på LEXIN som læringsverktøy blant de ulike brukergruppene.

7.1.1 Brukerundersøkelsen

Brukerne ble bedt om å ta stilling til en rekke påstander om LEXIN knyttet til hva vi har kalt LEXIN som læringsverktøy. Et mål med LEXIN er at ressursene skal bidra til læring på en enkel og effektiv måte. I forrige kapittel så vi på tilfredsheten med selve brukergrensesnittet og kvaliteten i LEXIN. Målet i dette avsnittet, og kapittelet er å se på tilfredsheten knyttet til LEXIN som en læringsressurs.

Figur 7-1 LEXIN som læringsverktøy: Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om LEXIN? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Figur 7-1 over presenterer hvordan brukerne selv vurderer seg enig eller uenig en rekke påstander knyttet til LEXIN som et læringsverktøy. Generelt sett ser man av figuren at det er en høy grad av tilfredshet med LEXIN som læringsverktøy, hvor det kun en liten andel totalt sett er uenig i påstandene om LEXIN som et godt læringsverktøy. Ser vi litt nærmere på tallene er det påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk som har høyest andel av brukere totalt sett som er helt enig eller enig, til sammen 81 %. Slik Rambøll vurderer det må dette bety at brukerne nyttiggjør seg av LEXIN i forbindelse med det å lære norsk og at ressursene er enkle nok og

på et nivå tilpasset de enkelte brukerne. Dette henger også til dels sammen med læringsutbytte, og at LEXIN er med på å gi bedre læringsutbytte blant brukeren. Likevel, det er en relativt høy andel i midtkategorien som ikke har tatt en spesifikk stilling til denne påstanden.

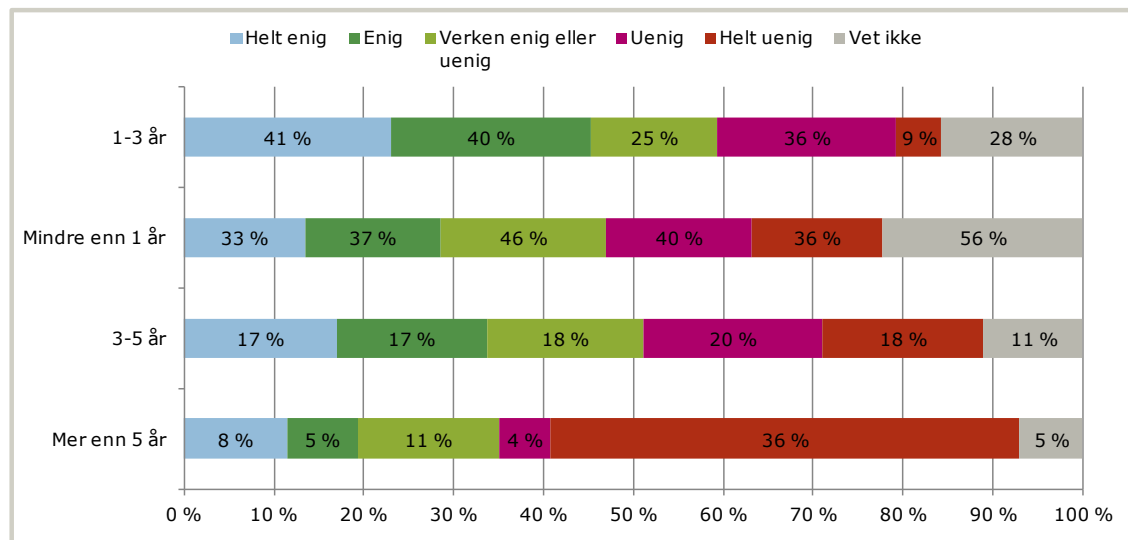
I forrige kapittel så vi på hvordan brukerne vurderte brukergrensesnittet og kvaliteten på LEXIN. Påstanden om at LEXIN er enklere å bruke enn andre språkressurser og ordbøker støtter til dels opp om disse funnene, og igjen ser vi at en stor andel, nesten 70 % av brukerne er helt enig eller enig at LEXIN er en enklere ressurs å bruke. Samtidig kommer det frem i fokusgruppeintervjuene at det finnes i dag få andre språkressurser eller ordbøker tilpasset målgruppen til LEXIN foruten lærebøker og læremidler som benyttes til undervisningen og er knyttet til en læreplan. Således fremheves det at LEXIN er unik i sin form, særlig også med tanke på at det ikke finnes et lignende tilbud på det kommersielle markedet.

Et mål for LEXIN er at ressursene som sagt skal bidra til å gjøre det enklere å lære norsk. Brukerne ble bedt å vurdere i hvilken grad de var enig i nettopp påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk. Som figuren viser over 40 % av brukerne helt enig denne påstanden, og 41 % er enig. Slik Rambøll vurderer det betyr dette at LEXIN faktisk når målgruppen på en måte som gjør at de i stor grad nyttiggjør seg av LEXIN-ressursene og at LEXIN i stor grad bidrar til at den enkelte bruker faktisk lærer seg norsk.

Ser man på påstandene om at LEXIN gjør det motiverende å lære norsk og at LEXIN gjør det morsommere å lære norsk, er det disse to påstander som har minst andel av brukere som vurderer seg helt enig i påstandene. Likevel vurderer over 60 % av brukerne for hver av påstandene seg helt enig eller enig at LEXIN er både motiverende og et morsomt læringsverktøy.

Ser vi litt nærmere på denne påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk, har vi sett på hvilke brukere som vurderer at LEXIN gjør det enklere å lære seg norsk. Vi har derfor krysset denne påstanden med hvor lenge man har benyttet seg av LEXIN. Dette for å se om utbytte av å bruke LEXIN øker jo lengre man har benyttet seg av LEXIN.

Figur 7-2 Hvor lenge har du brukt LEXIN fordelt på hvor enig eller uenig er du i påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk. N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Som vi kan se av figur 7-2 over er det til dels store forskjeller brukere i mellom om hvem som vurderer nytten av LEXIN som læringsverktøy og da på påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk, og hvor lenge man har benyttet seg av LEXIN. Som man kan se øker tilfredsheten med at LEXIN gjør det enklere å lære norsk fra de som har benyttet seg av LEXIN mindre enn 1 år og til og med de som her benyttet seg av LEXIN i inntil 3 år. Brukerne som har benyttet seg av LEXIN i 3-5 år eller mer er minst enig i påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk. Enigheten i påstanden avtar altså jo lenger man har benyttet seg av LEXIN. Slik Rambøll tolker dette kan dette ha sammenheng med at jo lenger man har brukt LEXIN og da fortrinnsvis lært

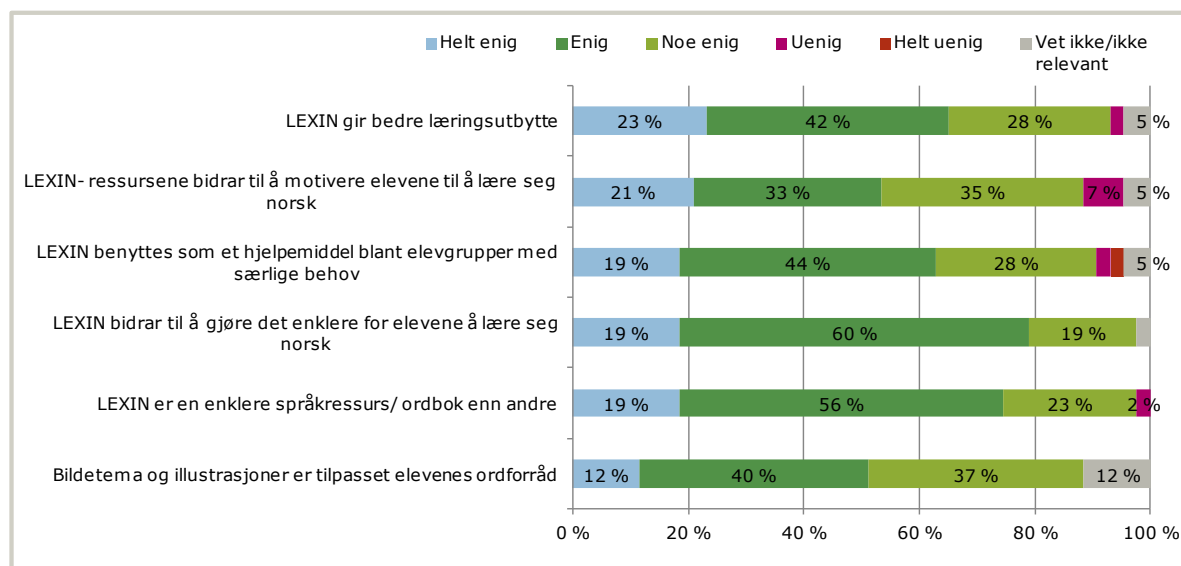
seg mer norsk, jo større behov har man for et mer avansert læremiddel enn kun en ordbok. I tillegg, som vi har nevnt tidligere, de fleste av ordbøkene er såkalte miniatgaver som inneholder 11000 ord omtrent. Dermed kan den avtagende tilfredsheten med LEXIN som en ressurs som gjør det enklere å lære norsk ha sammenheng med at man søker andre ord og uttrykk som LEXIN-ordbøkene ikke inneholder.

Likevel, tatt i betraktning at andelen som vurderer at påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk blant brukere som kun har benyttet LEXIN i tre år eller mindre, er så pass stor må også bety at den er godt tilpasset denne brukergruppen, og møter behovet denne gruppen har.

7.1.2 Lærerundersøkelsen

Lærerne ble også bedt om å ta stilling til hvor tilfreds de var med en rekke påstander knyttet til en rekke parametre om LEXIN som et læringsverktøy. Lærerne ble bedt om å vurdere i hvilken grad de var enig i påstandene om LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov og egne behov som lærer.

Figur 7-3 LEXIN som læringsverktøy: Hvor enig eller uenig er du om følgende påstander om elevens bruk av LEXIN? N= 43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Figur 7-3 over presenterer som sagt en rekke påstander hvor lærerne ble bedt å vurdere i hvilken grad de var enig i eller ikke, ut i fra eget behov som lærere og ut i fra minoritetsspråklige elevers behov.

Generelt ser man også her at det er stor grad av tilfredshet blant lærere om LEXIN som et læringsverktøy. Når det gjelder påstanden om at LEXIN gir bedre læringsutbytte er det denne påstanden som har den høyeste andelen av lærerne som er helt enig. 23 % av lærerne sier seg helt enig denne påstanden, mens 42 % er enig. Slik Rambøll vurderer det må dette igjen bety at LEXIN er tilpasset brukergruppene, da særlig elever, og at ved å benytte seg av LEXIN som et læringsverktøy, øker læringsutbytte hos elevene. I et av fokusgruppeintervjuene kom det frem at en person benyttet LEXIN i arbeidet med leksehjelp på frivillig basis, og hvor personen hadde erfart et veldig godt læringsutbytte blant de som mottok leksehjelp, nettopp fordi det var mulig å kunne forklare ord på en enkel og god måte på eget språk som gjorde at elevene forstod.

Påstanden om at LEXIN er en enklere språkressurs/ordbok enn andre, samt at LEXIN bidrar til å gjøre det enklere for elevene å lære seg norsk er de påstandene hvor lærerne er mest enig i. Henholdsvis 75 % og 79 % av lærerne er helt enig eller enig i disse påstandene.

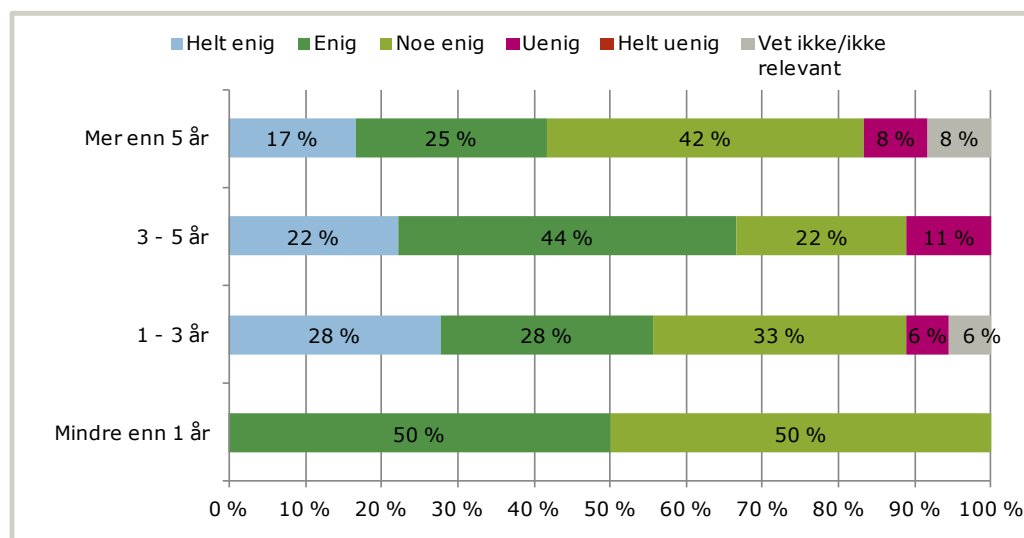
Når det gjelder påstanden om at LEXIN benyttes som et hjelpemiddel blant elevgrupper med særlige behov, er igjen en høy andel lærere enig i denne påstanden. Drøye 60 % sier seg helt enig eller enig dette. Igjen, et av målene med LEXIN er nettopp at elever med særlige behov, da

knyttet til språkopplæring, skal kunne nyttiggjøre seg av LEXIN. Etter hva lærerne selv vurderer må dette sies at LEXIN i stor grad gjør og har mulighet til å nettopp å være et hjelpemiddel tilpasset elevgrupper med særlige behov.

Videre, i likhet med brukerne, er det påstanden om at LEXIN-ressursene bidrar til å motivere elevene til å lære seg norsk som har lavest score hva gjelder hvor enig lærerne er i påstanden. Samtidig må det bemerkes at denne påstanden har nest høyest andel av lærere som er helt enig at LEXIN faktisk bidra til å motivere elevene til å lære seg norsk. Dette bør nok ses i sammenheng med hvilke ressurser man benytter seg av, for eksempel om det er ordbøkene eller for eksempel bildetema.

Bildetema og illustrasjoner er en viktig del av LEXIN, både i trykt versjon og i nettversjon. Lærerne ble også bedt om å ta stilling til i hvilken grad de er enig eller uenig at bildetema og illustrasjoner er tilpasset elevenes ordforråd. Som man ser av figuren over er det kun 12 % av lærerne som er helt enig i denne påstanden, og hvor nesten 40 % kun er noe enig. Tilbakemeldinger fra både lærere, og i funn fra fokusgruppeintervjuene støtter til dels opp om dette. Flere beskriver illustrasjonene som litt "gammeldags" og ikke helt oppdaterte på nye bilder eller illustrasjoner.

Figur 7-4 Hvor lenge har du benyttet LEXIN i undervisningen fordelt på hvor enig eller uenig du er i påstanden om at LEXIN-ressursene bidrar til å motivere elevene til å lære seg norsk. N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Ser vi litt nærmere på påstanden som at LEXIN bidrar til å motivere elevene til å lære norsk, hvor nesten 80 % av lærerne var helt enig eller enig denne påstanden, og krysser denne påstanden med hvor lenge lærerne har benyttet seg av LEXIN i undervisningen ser vi til dels tydelig forskjeller. Den gruppen som i størst grad sier seg enig at LEXIN er et motiverende læringsverktøy for å lære seg norsk, er lærere som har benyttet seg av LEXIN mellom 1-3 år. Samtidig ser man at de lærere som har benyttet seg av LEXIN mellom 1-3 år eller mer er de som er helt enig denne påstanden.

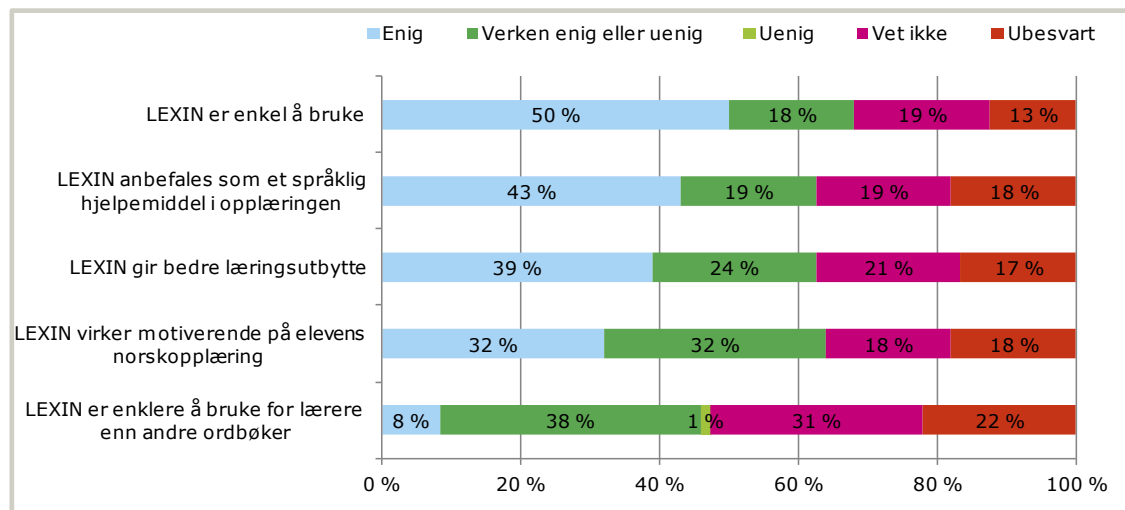
Når det gjelder de lærere som har benyttet seg av LEXIN i mer enn fem år ser vi også at det er denne gruppen som vurderer seg til dels enig i dette. Likevel, blant de som minst tilfreds med LEXIN og påstanden om at LEXIN motiverer personer til å lære seg norsk er en gruppe av lærere som har benyttet seg av LEXIN mellom 3-5 år. Rambøll vil dog påpeke at dette kun gir et bilde av tilfredsheten, og at tallene baserer seg kun på en liten andel lærere.

Kategorien "helt uenig" er det ingen av lærerne som har valgt, og den har derfor score null på alle variabler.

7.1.3 Skolelederundersøkelsen

Figur 7-5 under viser hvordan skolelederne er enig eller uenig i en rekke påstander knyttet til LEXIN som læringsverktøy.

Figur 7-5 LEXIN som læringsverktøy: Hvor tilfreds er skolen med LEXIN? N= 72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Igjen bemerkes det at figur 7-5 viser en stor andel av skoleledere som har svart "vet ikke". Dette må tolkes dit hen at skolelederne ikke kjenner LEXIN godt nok gjennom erfaring eller bruk.

Der hvor man ser en tydelig enighet blant skolelederne knyttet til tilfredshet med LEXIN som læringsverktøy er i påstandene om at LEXIN er enkel å bruke, samt at LEXIN anbefales som et språklig hjelpemiddel i opplæringen. Igjen kan vi sammenligne med resultatene fra lærerundersøkelsen, og ser at det er sammenfall i hvordan LEXIN som læringsverktøy oppfattes. Når det gjelder påstanden om at LEXIN gir bedre læringsutbytte er det også her enighet blant skolelederne om at LEXIN gjør dette, hvor 39 % er enig denne påstanden. I tillegg er 32 % av skolelederne også tilfredse med hvordan LEXIN virker motiverende på elevens norskopplæring. Derimot, der hvor LEXIN som læringsverktøy vurderes noen dårligere er knyttet til påstanden om at LEXIN er enklere å bruke for lærere enn andre ordbøker. Dette kan tolkes dit hen at LEXIN i utgangspunktet ikke er tilpasset lærernes brukergrensesnitt, samtidig som at man kan anta at lærere har erfaring med å bruke andre typer ordbøker også.

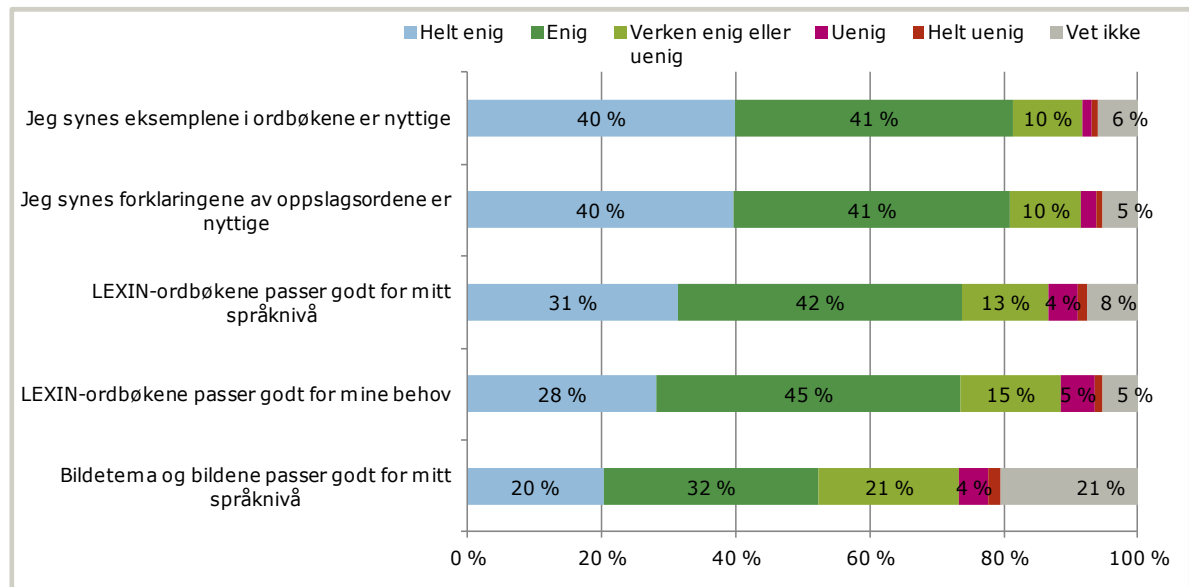
7.2 Tilfredshet med LEXIN

En viktig del av denne undersøkelsen har vært å kartlegge brukernes tilfredshet med LEXIN og LEXIN-ressursene. I forrige avsnitt så vi på tilfredsheten med LEXIN som et læringsverktøy. I de følgende avsnittene vil vi se litt nærmere på hvor tilfreds de ulike brukergruppene er med LEXIN knyttet til i hvilken grad LEXIN er tilpasset deres behov, og hva brukergruppene er mest tilfredse med når det gjelder LEXIN-ressursene.

7.2.1 Brukerundersøkelsen

LEXIN har siden oppstarten etterstrebet å tilpasse LEXIN slik at det i størst grad skal kunne benyttes av alle brukergrupper med ulikt språknivå, og igjen at LEXIN skal ha en lav brukerterskel.

Figur 7-6 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd du er med LEXIN? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

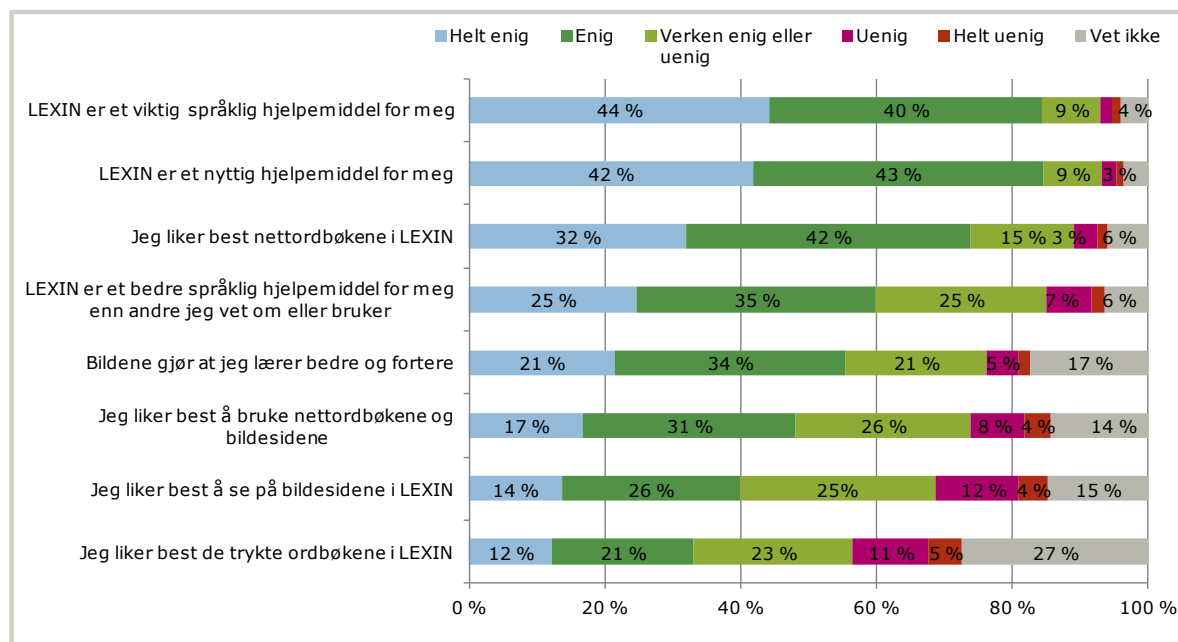
Brukerne ble bedt om ta stilling til en rekke påstander og svare hvor enig eller uenig de var i påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd de er om hvordan LEXIN er tilpasset deres eget behov. Som man kan se av figur 7-6 fremkommer det at brukerne er svært tilfredse med hvordan LEXIN-ordbøkene er tilpasset deres behov. Hele 73 % av brukerne er enten helt enig eller enig at LEXIN passer godt til eget språknivå. Samme andel brukere er videre også helt enig eller enig at LEXIN-ordbøkene passer godt til egne behov. Dette bekreftes igjen også av i funn fra de kvalitative intervjuene. Det fremheves av de som kjenner LEXIN godt og har erfaring med å bruke dem overfor målgruppen, at LEXIN har et vanskeliggradsnivå som passer godt til personer som holder på å lære norsk, uavhengig av utdanningsnivå.

De påstandene som imidlertid oppnår høyest score er påstandene om at eksemplene i ordbøkene er nyttige, og at forklaringene av oppslagsordenen i ordbøkene er nyttige. Totalt er 81 % av brukerne svært tilfreds med hvordan LEXIN er tilpasset deres eget behov på disse parametrene.

Når det gjelder påstanden om at bildetema og bildene er tilpasset eget språknivå viser figuren over at brukerne er mindre tilfredse med hvordan dette er tilpasset eget språknivå. Dette var også noe vi var inne på i tidligere avsnitt, hvor bildene og illustrasjonene kan oppfattes som noe "gammeldags" og ikke helt oppdaterte.

Ser vi videre på tilfredsheten knyttet til LEXIN kan det sies generelt å være en høy grad av tilfredshet med LEXIN-ressursene og hvordan brukerne vurderer egennytten av bruken av LEXIN.

Figur 7-7 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd du er med LEXIN? N= 1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

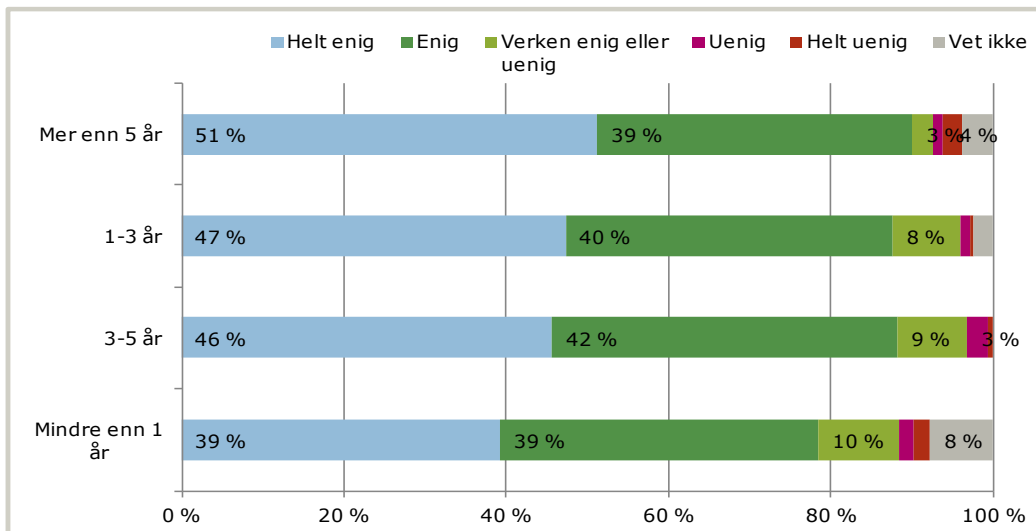
Brukerne ble videre bedt om å ta stilling til en rekke påstander knyttet til egen læringsnytte og egen tilfredshet med LEXIN, og bedt om å vurdere hvor enig eller uenig de var om hvor fornøyd eller misfornøyd de er på en rekke parametre. Igjen, som figur 7-7 viser, må det konkluderes allerede, at tilfredsheten med LEXIN er svært høy. Det som skiller seg noe ut her, og som vi har sett tidligere også, er tilfredsheten med de trykte ordbøkene. 27 % av brukerne har svart vet ikke/dette spørsmålet passer ikke for meg, noen som igjen må bety at de i liten grad eller ingen grad har erfaring med å benytte seg av de trykte ordbøkene.

Det vi videre vil trekke frem er påstandene om at LEXIN er et nyttig hjelpemiddel for meg, og påstanden om at LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for meg. Som man kan se av figur 7-7 er henholdsvis 85 % og 84 % av brukerne helt enig eller enig i påstandene. Hensikten er som sagt at LEXIN skal være et godt og enkelt hjelpemiddel, men også at det skal være et språklig hjelpemiddel for brukerne, og det må konkluderes allerede nå at dette oppnås i aller høyeste grad.

Når det gjelder tilfredsheten med de nettbaserte ordbøkene viser figur 7-7 tydelig at brukerne er svært tilfredse med nettordbøkene til LEXIN, hvor nesten 65 % er helt enig eller enig at de liker best nettordbøkene. Dette må også ses i sammenheng med den høye andelen som faktisk benytter seg av nettordbøkene, samt at dette igjen også underbygges av den faktiske brukerstatistikken som vi beskrev i kapittel 3.

Når det gjelder bildesidene og bildetema som er tilgjengelig på LEXINs nettside, viser figur 7-7 over at brukerne til dels er svært fornøyd med denne muligheten i LEXIN. Likevel må det fremheves at det er en større andel av brukere som er uenig eller helt uenig påstandene over om at bildene bidrar til at brukerne lærer bedre og fortere eller at brukerne like best å se på bildesidene. Dette kan nok til dels skyldes at flere benytter seg heller av ordbøkene enn bildesidene, samt at bildesidene benyttes om mulig av yngre brukere enn de litt eldre. Dette sammenfaller også med hva som framkom i forrige avsnitt om behov, og hvordan bildesidene oppleves å være tilpasset brukernes behov.

Figur 7-8 Hvor lenge har du brukt LEXIN krysset med påstanden LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for meg. N= 1116

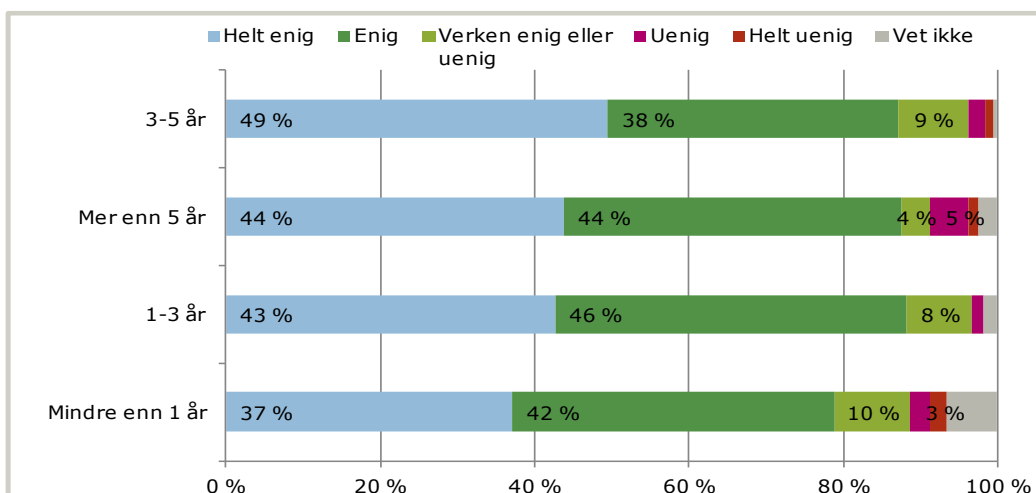

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Vi har sett litt nærmere på hvor fornøyd eller misfornøyd de ulike brukerne er med de to påstander som scorer høyest når det gjelder hvor fornøyd man er totalt sett med LEXIN som et språklig hjelpemiddel, og hvor nyttig LEXIN som hjelpemiddel er.

Figur 7-8 over tar utgangspunkt i påstanden om at LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for meg krysset med hvor lenge man har brukt LEXIN. Som figur 7-8 viser er det størst tilfredshet blant brukerne som har benyttet seg av LEXIN i mer enn 5 år, hvor 51 % sier seg helt enig påstanden om at LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for dem. Videre følger personer som har brukt LEXIN i mellom 1-3 år, og deretter de som har brukt LEXIN i mellom 3-5 år og mindre enn 1 år. Dette er til dels som forventet, og bekrefter også i stor grad også tidligere funn hvor vi ser at den gruppen som har brukt LEXIN mellom 3-5 år eller mer, og da har bodd i Norge mellom 2-5 år, har veldig stor utbytte av, og opplever veldig stor utbytte av LEXIN som et språklig hjelpemiddel. Dette forteller oss også noe om hvem som har størst nytte av LEXIN. Slik figur 7-8 over viser, kan man anta at LEXIN passer best til personer som har opparbeidet seg et visst språknivå, og hvor LEXIN fremdeles bidrar til læring og utvikling av språket.

Figur 7-9 Hvor lenge har du brukt LEXIN fordelt etter hvor enig eller uenig du er med påstanden om at LEXIN er et nyttig hjelpemiddel for meg. N= 1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

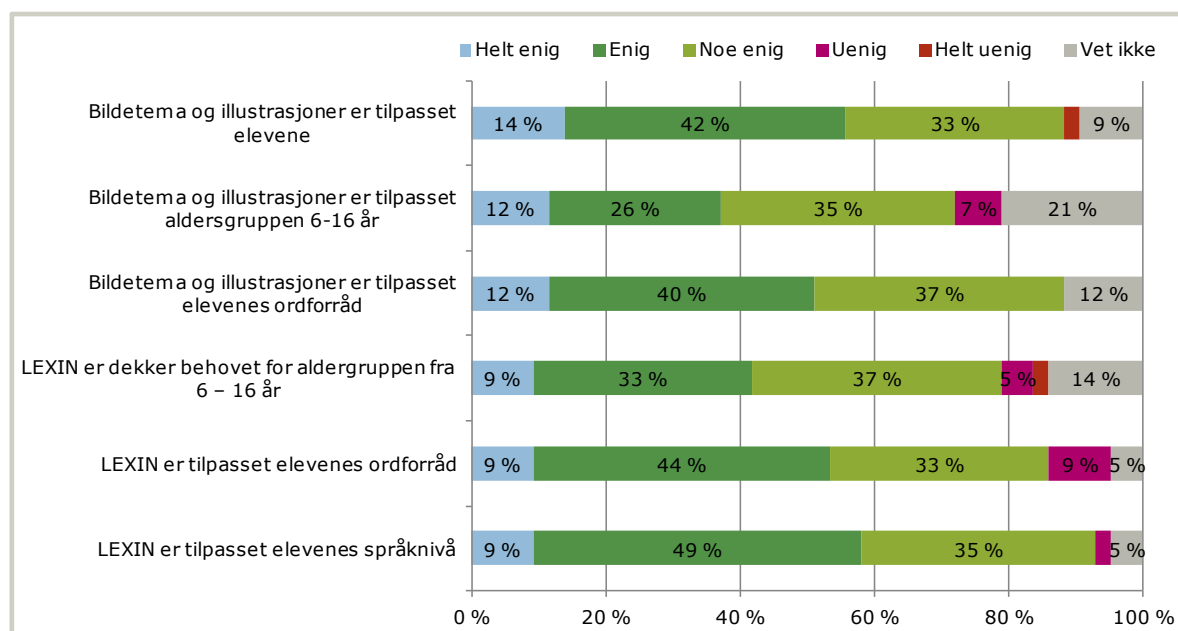
Vi har også sett på påstanden om at LEXIN er et nyttig hjelpemiddel for meg og krysset dette med hvor lenge brukerne har brukt LEXIN. Det er til dels sammenfall med figur 7-8 over, men vi ser at de som vurderer størst tilfredshet med nytten av LEXIN er gruppen av personer som har

brukt LEXIN i mellom 3-5 år. Dette tyder også på at det er denne gruppen av brukere som opplever at LEXIN er godt tilpasset deres behov, og at LEXIN treffer deres språknivå. Det er jo viktig å påpeke at brukerne er svært heterogene, men hvor størst andel er elev i voksenopplæringen og dermed er i gang med et utdanningsforløp i Norge, samtidig som man er i en tidlig fase hvor man lærer norsk.

7.2.2 Lærerundersøkelsen

Lærerne er som nevnt en viktig del av brukergruppen til LEXIN, og har muligheten til å benytte LEXIN særlig som et hjelpemiddel overfor minoritetsspråklige elever. Derfor ble også lærerne bedt om vurdere hvor tilfredse de er med LEXIN knyttet til om LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov.

Figur 7-10 Tilfredshet med LEXIN: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om at LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov? N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Figur 7-10 over viser at lærerne generelt sett vurderer at LEXIN-ressursene er svært godt tilpasset minoritetsspråklige elevers behov, knyttet til hva LEXIN kan tilby. Bildetema og illustrasjoner, som nevnt tidligere, er en viktig del av LEXIN. Som vi ser av figur 7-10 er det bred enighet blant lærerne om at bildetema og illustrasjoner er tilpasset elevens ordforråd og at de er tilpasset elevene. Henholdsvis 52 % og 56 % av lærerne er helt enig eller enig disse påstandene. Ser man derimot på påstanden om at bildetema og illustrasjoner er tilpasset aldersgruppen 6-16 år er det derimot ikke like stor tilfredshet blant lærerne. Man ser samtidig at en større andel har svar "vet ikke" på denne påstanden. Dette kan ha sammenheng blant annet med at flere lærere ikke bruker bildetema eller bildesidene særlig.

Derimot, ser man på påstandene om at LEXIN er tilpasset elevenes språknivå og elevens ordforråd er nesten 60 % av lærerne helt enig eller enig i påstandene om at LEXIN er godt tilpasset elevens nivå. I tillegg ser vi at over 40 % vurderer at LEXIN dekker behovet for aldersgruppen fra 6-16 år. Det vi kan lese ut av dette er at LEXIN dekker et behov for aldersgruppen fra 6-16 år, men at dette ikke er nok og at det er her muligheter og rom for andre læremidler eller hjelpemidler knyttet til minoritetsspråklig språkopplæring tilpasset nettopp denne aldersgruppen.

Disse påstandene bekreftes igjen gjennom de kvalitative intervjuene, hvor det fremheves at LEXIN oppleves som godt tilpasset ulike brukergrupper av elever, men at det oppleves at det eksisterer huller når det gjelder tilgang på eller eksistens av andre hjelpemidler som er bedre tilpasset elever på barnetrinnet og i ungdomsskolen.

7.3 Oppsummering tilfredshet med LEXIN

Det konkluderes igjen med at det er stor grad av tilfredshet med LEXIN, både når det gjelder LEXIN som et læringsverktøy og tilfredshet med LEXIN og det behovet LEXIN dekker overfor brukergruppene.

Det er stor enighet blant alle brukere at LEXIN bidrar til å gjøre det enklere å lære norsk, noe som kan bety at brukerne nyttiggjør seg av LEXIN i forbindelse med det å lære norsk og at ressursene er enkle nok og på et nivå tilpasset de enkelte brukerne. Dette henger også til dels sammen med læringsutbytte, og at LEXIN er med på å gi bedre læringsutbytte blant brukeren. Dette bekreftes også av funn fra lærerundersøkelsen og fra skoleledere, hvor det vurderes at LEXIN er et enkelt verktøy å bruke, i tillegg til at LEXIN anbefales som et språklig hjelpemiddel i opplæringen.

Som vi har vist er det likevel noen forskjeller i hvilke grupper som vurderer størst nytten av LEXIN som læringsverktøy og da på påstanden om at LEXIN gjør det enklere å lære norsk, og hvor lenge man har benyttet seg av LEXIN. Tilfredsheten er størst blant gruppen av brukere som har brukt LEXIN i 3 år eller mindre. Enigheten i påstanden avtar altså jo lenger man har benyttet seg av LEXIN. Slik Rambøll tolker dette kan dette ha sammenheng med at jo lenger man har brukt LEXIN og da fortrinnsvis lært seg mer norsk, jo større behov har man for et mer avansert læremiddel enn kun en ordbok. I tillegg, som vi har nevnt tidligere, de fleste av ordbøkene er såkalte mineutgaver som inneholder 11000 ord omtrent. Dermed kan den avtagende tilfredsheten med LEXIN som en ressurs som gjør det enklere å lære norsk ha sammenheng med at man søker andre ord og uttrykk som LEXIN-ordbøkene ikke inneholder.

Funnene viser også at LEXIN benyttes i stor grad som et hjelpemiddel blant elevgrupper med særlige behov, noe som viser at LEXIN faktisk et er nyttig hjelpemiddel i følge lærerne blant annet.

Når det gjelder behov og hvilke behov LEXIN dekker ser vi igjen tydelig tilfredshet med hvordan LEXIN oppfattes blant alle brukere, og ikke minst at de dekker et behov særlig blant de som har behov for et enkelt språklig hjelpemiddel. Funn viser at det er stor enighet knyttet til at LEXIN er tilpasset de ulike brukergruppens behov og språknivå, både når det gjelder de nettbaserte og de trykte ordbøker. Det er noe mindre tilfredshet når det gjelder brukergruppens behov og nivå knyttet til Bildetema- ressursene.

7.3.1 Oppsummering tilfredshet med LEXIN fra kvalitative intervjuer

Funnene i avsnittene over bekreftes og underbygges også i stor grad av hva som er fremkommet i de kvalitative intervjuene. Det kommer frem i intervjuene at det finnes i dag få andre språkressurser eller ordbøker tilpasset målgruppen til LEXIN foruten lærebøker og læremidler som benyttes til undervisningen, og er knyttet til en læreplan. Således fremheves det at LEXIN er unik i sin form, særlig også med tanke på at det ikke finnes et lignende tilbud på det kommersielle markedet.

Videre fremheves det at LEXIN oppleves som svært godt tilpasset de ulike brukergruppene av elever, men at det oppleves at det eksisterer huller når det gjelder tilgang på eller eksistens av andre hjelpemidler som er bedre tilpasset elever på barnetrinnet og i ungdomsskolen. Videre viser tilbakemeldinger at bildetema og illustrasjonene oppleves som litt gammeldagse, og ikke helt oppdaterte per i dag.

Det er likevel bred enighet at LEXIN dekker et viktig område i forbindelse med språkopplæring som ikke ivaretas andre steder, og hvor LEXIN er et svært nyttig verktøy både for elever eller de som vil lære norsk, i tillegg for lærere som underviser i morsmålsopplæring eller grunnleggende norsk for språklige minoriteter.

8. FREMTIDIGE BEHOV FOR LEXIN

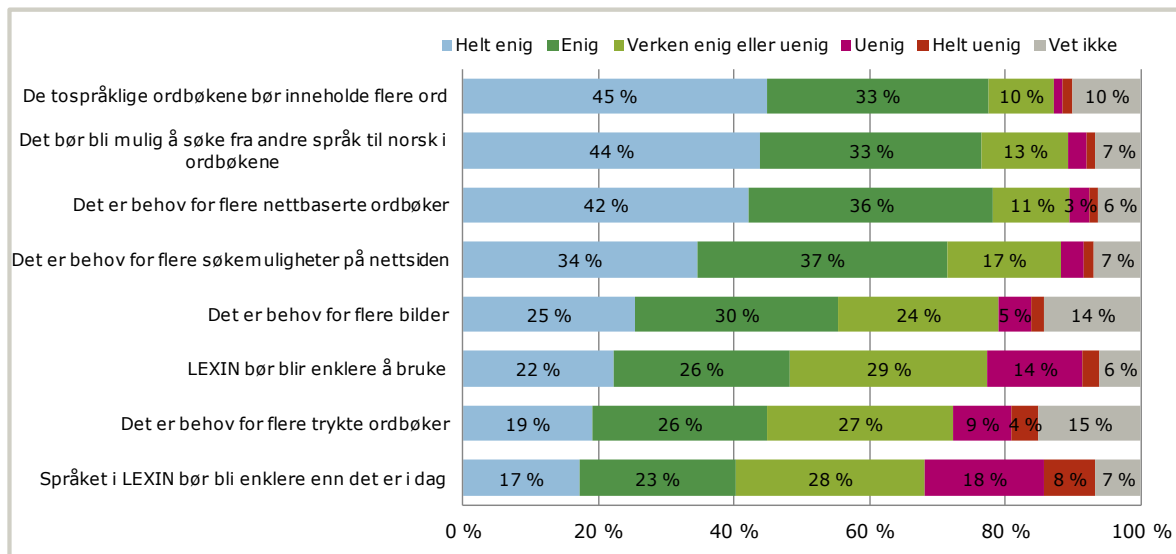
I dette kapittelet vil vi se nærmere på hvordan brukergruppene vurderer hva som er de fremtidige behov for LEXIN. Datamaterialet baserer seg på igjen på brukerundersøkelsene, samt funn fra fokusgruppeintervjuene. Mer spesifikt vil vi se nærmere på hvilke behov for utvikling og videreutvikling av LEXIN de ulike brukergruppene opplever. Med dette menes særlig behovet for nye språk i LEXIN, samt muligheter for toveis søkemuligheter i LEXIN (for eksempel bokmål-polsk, og polsk-bokmål). I tillegg skal vi se på hvordan og om LEXIN kan være med på å fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker og vurderinger knyttet til hvor det fremtidige ansvaret for LEXIN bør ligge. Når det gjelder de to sistnevnte spørsmål vil dette basere seg i stor grad på funn fra fokusgruppeintervjuene.

- Hvilke behov for utvikling og videreutvikling opplever brukergruppene
- Hvordan LEXIN kan fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker
- Hvor bør det fremtidige ansvaret for LEXIN ligge
- Hvordan er behovet for trykte ordbøker versus nettressurs

8.1.1 Brukerundersøkelsen

LEXIN har vært i kontinuerlig utvikling siden de første ordbøkene ble tilgjengeliggjort i 2002. For å kunne videreutvikle LEXIN i fremtiden og tilpasse LEXIN mest mulig til hvilke behov brukerne har, ble brukerne bedt om å ta stilling til en rekke påstander knyttet til mulige fremtidige behov for LEXIN.

Figur 8-1 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om LEXIN i framtiden? N=1116

(Kilde: Brukerundersøkelsen)

Det som fremstår som tydeligst og hva brukerne ser som viktige fremtidige behov i LEXIN er påstandene om at det er behov for flere nettbaserte ordbøker, at de tospråklige ordbøkene bør inneholde flere ord, samt påstanden om at det bør bli mulig å søke fra andre språk til norsk i ordbøkene. Som man kan se av figur 8-1 over henholdsvis 78 %, 78 % og 77 % av brukerne helt enig eller enig at de fremtidige behovene knytter seg til utvidelser i ordbøkene. Når det gjelder påstanden om muligheter for å kunne søke fra andre språk til norsk i ordbøkene er også dette som understøttes av informantene i de kvalitative intervjuene. Dette begrunnes særlig med at man vil få større utbytte av ordbøkene, og igjen bedre læringsutbytte av å bruke LEXIN.

Som nevnt, svært mange brukere er enig i at det er et behov for flere nettbaserte ordbøker. Når det gjelder behovet for flere trykte ordbøker vurderer brukerne at dette ikke nødvendigvis er et like stort behov sammenlignet med nettbaserte ordbøker. Her er den en større andel som er verken enig eller uenig dette behovet. Igjen, dette bør ses i sammenheng med at det er en mindre andel brukere som benytter seg av trykte ordbøkene, samt at det må antas at det er vanligere å

ha tilgang på både en pc og internettilgang enten privat, på skolen eller på arbeidsplassen. Behovet for ordbøker er også noe som funn fra de kvalitative intervjuene fremhever. Dog, her legges det større vekt på et behov for flere trykte ordbøker i tillegg til nettressurser. Dette begrunnes med at for lærere kan det til tider være enklere å benytte seg av trykte bøker fremfor nettbaserte ordbøker, særlig knyttet til individuell undervisning.

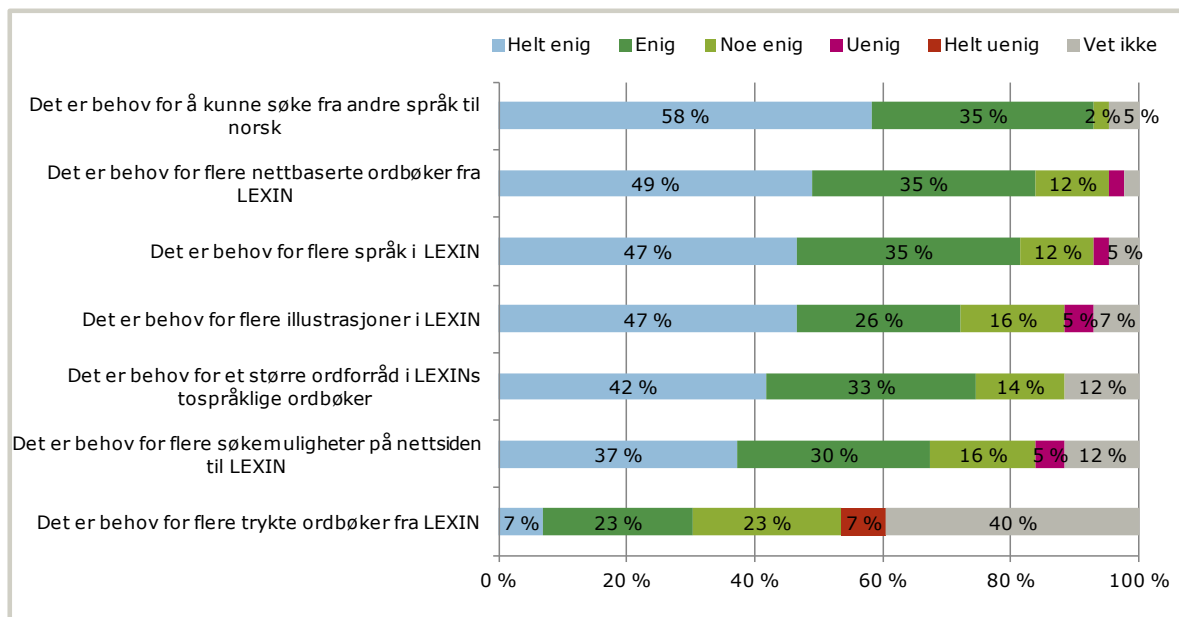
Når det gjelder utforming og brukergrensesnitt melder det seg også noen behov som brukerne vurderer dels som nødvendige. Over 50 % er enig i at det er behov for flere bilder i LEXIN. Som nevnt i tidligere avsnitt er tilfredsheten med bildesidene noe mindre sammenlignet med ordbøkene i LEXIN, noe som kan peke på at bildesidene ikke fungerer slik brukerne ønsker, eller at innholdet er noe mangelfullt basert på behov. Videre ser man på påstanden om behovet for flere søkemuligheter på nettsiden er det igjen bred enighet blant brukerne at dette anses som et fremtidig behov. Dette kan knytte seg til å kunne søke i for eksempel flere ordbøker i samme søk, eller at det er muligheter for et mer utvidet eller avansert søk i LEXIN.

Brukergravesnittet knytter seg også til at ordbøkene i LEXIN skal være enkle å benytte. Når det gjelder påstander om at språket i LEXIN bør bli enklere enn det er i dag og at LEXIN bør bli enklere å bruke, ser man igjen en større andel av brukere som er helt enig eller enig i dette. Likevel, knyttet til disse to påstandene finner man også de største andelene av brukere som er uenig i påstandene. Dette bør tolkes dit hen at svært mange av brukerne er tilfreds med brukergrensesnittet og opplever det som enkelt nok allerede.

8.1.2 Lærerundersøkelsen

Lærerne ble også presentert for en rekke påstander knyttet til fremtidige behov i LEXIN ut i fra deres perspektiv og erfaring med LEXIN.

Figur 8-2 I hvilken grad er du enig eller uenig i de fremtidige behovene til LEXIN? N= 43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

Som vi kan se av figur 8-2 over er det helt tydelige tendenser til hva lærerne anser som fremtidige behov for LEXIN. Særlig fremtredende er påstanden om at det er behov for å kunne søke fra andre språk til norsk, noe som betyr at man har ordbøker som man "snur" slik at man kan søke fra fremmedspråk til norsk. Nesten 95 % av lærerne er helt enig eller enig dette fremtidige behovet for LEXIN. Videre ser vi at lærerne, i likehet med andre brukere, vurderer at det er et stadig behov for flere nettbaserte ordbøker i LEXIN, i tillegg til at lærerne vurderer at det også er behov for flere språk i LEXIN.

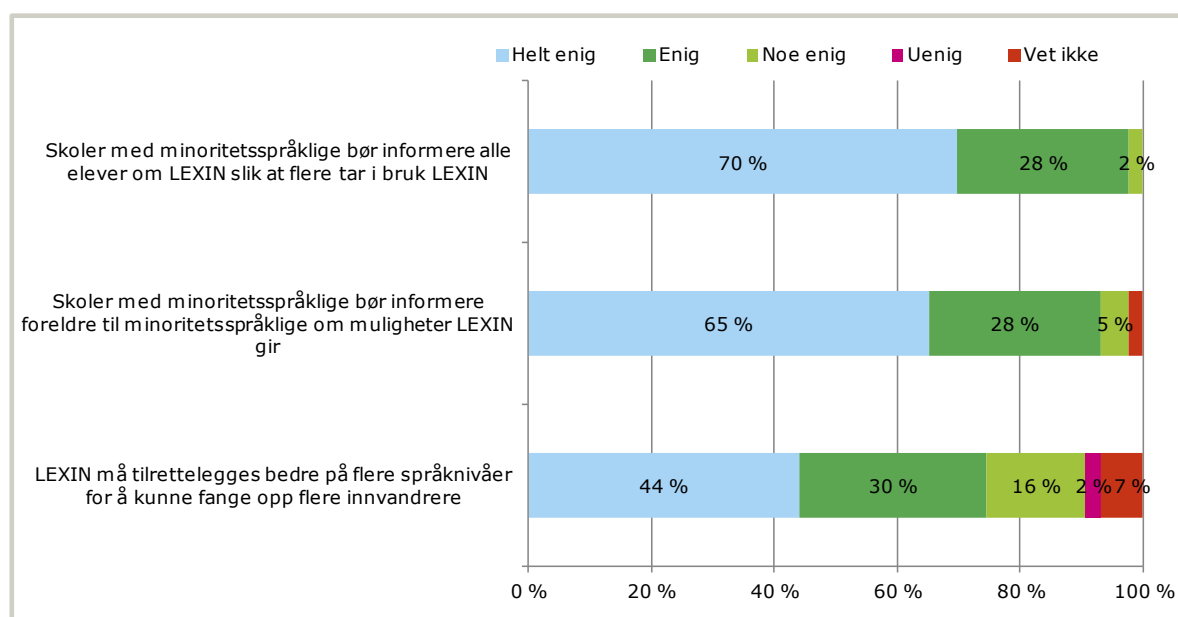
Vi har tidligere vært inne på, knyttet til språklig kvalitet og tilfredshet, ordforrådet i LEXIN. Som vi kan se av figur 8-2 er 75 % av lærerne helt enig eller enig at det er behov for et større ordfor-

råd i LEXINs tospråklige ordbøker. Dette bekreftes også av informantene i de kvalitative intervjuene. Det fremheves at flertallet av ordbøkene er såkalte miniutgaver som inneholder omtrent 11000 ord, og at det derfor er ord og uttrykk som ikke er inkludert i oversettelsene. Dette kan virke negativt for brukere som har oppnådd et bedre ordforråd i norsk enn personer som har dårligere norsk kunnskaper.

Videre, lærerne peker også her på at et fremtidig behov knytter seg til behovet for flere illustrasjoner i LEXIN. Bildesidene og illustrasjonene består i dag av ca 2000 illustrasjoner, men som dette tyder på, etterspørres det stadig flere og oppdaterte illustrasjoner som nevnt i forrige kapittel.

En annen viktig problemstilling i undersøkelsen har vært på hvordan LEXIN kan brukes for å kunne fange opp flere innvandrere med behov for tilrettelagte ordbøker.

Figur 8-3 Hvordan kan LEXIN fange opp flere minoritetsspråklige? N=43

(Kilde: Lærerundersøkelsen)

(Kategorien helt uenig er ikke med fordi ingen respondenter har valgt det alternativet)

Lærerne ble derfor også bedt om å ta stilling til påstandene i figur 8-3 over, nettopp for å kartlegge om og i hvilken grad LEXIN kan benyttes for å fange opp flere innvandrere og personer som er minoritetsspråklige.

Som man kan se av figur 8-3 er det helt tydelig at det er et fremtidig behov når det gjelder å informere om LEXIN. Nesten 100 % av lærerne sier seg helt enig eller enig at skoler med minoritetsspråklige bør informere alle elever om LEXIN. Elever er som sagt en viktig brukergruppe av LEXIN. Det kan likevel være vanskelig, særlig for yngre elever, å finne frem til LEXIN på egen hånd. Informasjon om LEXIN-ressursene fra skolen blir derfor viktig. Dette fremheves også tydelig og klart av informantene i de kvalitative intervjuene. Informasjon, både til skoler, til lærere og til elever trekkes frem som et svært viktig fokusområde for LEXIN i fremtiden. Både informasjon om hva LEXIN er, men helt tydelig også hvilke muligheter LEXIN gir alle brukere i forbindelse med språkopplæring. Dette gjelder også påstanden om at skoler med minoritetsspråklige bør informere foreldre om mulighetene LEXIN gir. Informantene peker på at om foreldre også tar i bruk LEXIN kan dette for eksempel virke positivt inn når det gjelder oppfølging av egne barn og leker. Tilbakemeldinger fra brukere sier også det samme, hvor flere brukere sier selv at de bruker LEXIN i forbindelse med oppfølging av egne barn.

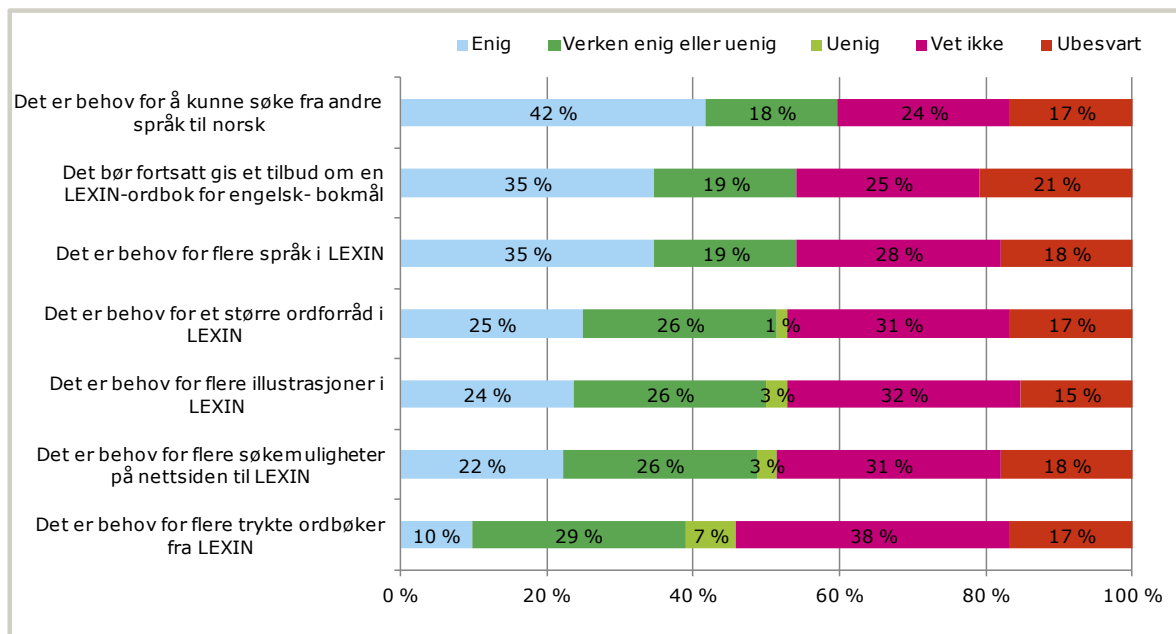
Når det gjelder påstanden om LEXIN må tilrettelegges bedre på flere språknivåer for å kunne fange opp flere innvandrere er lærerne litt mer delt i oppfatningen, hvor en større andel er uenig

i påstanden. Likevel sier over 70 % seg helt enig eller enig at det er et fremtidig behov for bedre tilrettelegging når det gjelder språknivåer.

8.1.3 Skolelederundersøkelsen

Skoleledere ble i undersøkelsen også bedt om å ta stilling til en del påstander knyttet til fremtidige behov for LEXIN.

Figur 8-4 I hvilken grad er du enig eller uenig de fremtidige behovene til LEXIN? N=72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

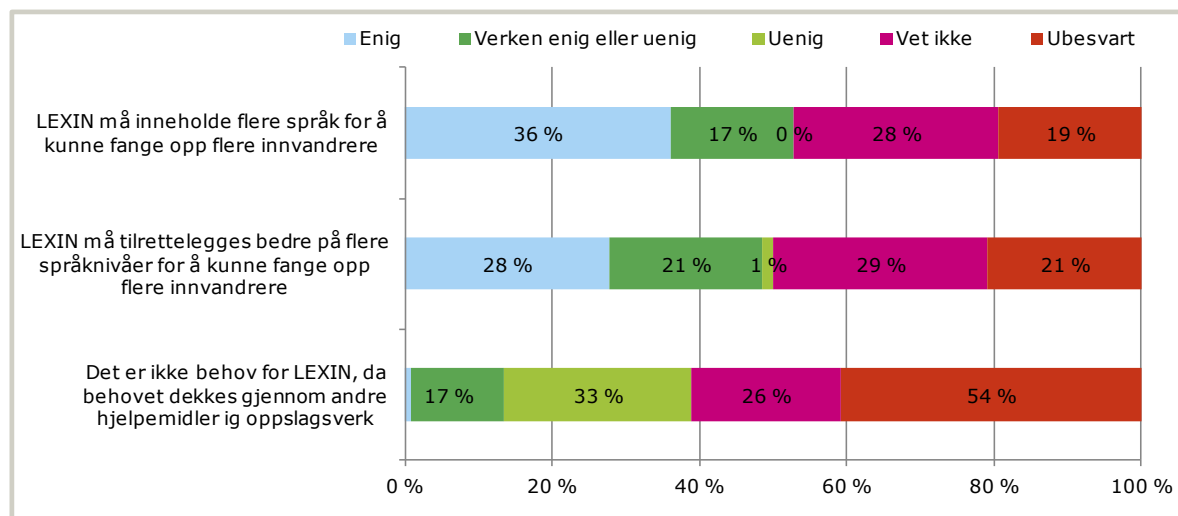
Igjen, andelen av skoleledere som ikke har besvart eller har svart vet ikke/ikke aktuelt er høy, også når det gjelder påstandene om fremtidige behov for LEXIN over. Årsaker til dette gjentas også her, nemlig at skolelederne ikke bruker LEXIN selv eller har liten erfaring med å bruke LEXIN-ressursene.

Likevel, man ser noen tydelige tendenser når det gjelder hva som vurderes som fremtidige behov for skolelederne. Det som vurderes som det største fremtidige behovet er at det er behov for å kunne søke fra andre språk til norsk, hvor 42 % av skolelederne sier seg enig i dette behovet. Dette er klart sammenfallene med hvordan dette behovet også vurderes av de andre brukerne. Videre ser vi at det vurderes at LEXIN har et behov for flere språk, samt at det er et behov for et tilbud fra LEXIN om en ordbok for engelsk- bokmål.

Skolelederne, i likehet med lærere, vurderer også behovet for et større ordforråd i LEXIN, i tillegg til at det er behov for flere illustrasjoner i LEXIN. Behovet for flere trykte ordbøker derimot vurderes ikke like sterkt som de andre. Oppsummert vurderes behovet blant alle brukergruppene til å være svært like, noe som Rambøll mener er med på å styrke behovene ytterligere.

I likhet med lærerne ble også skolelederne bedt om å vurdere om LEXIN kan bidra til å fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker.

Figur 8-5 Hvordan kan LEXIN fange opp flere minoritetsspråklige? N=72

(Kilde: Skolelederundersøkelsen)

Skolelederne er nokså tydelig i sin tilbakemelding når det gjelder hvordan man skal kunne fange opp flere innvandrere gjennom LEXIN. 36 % vurderer det som et fremtidig behov at LEXIN må inneholde flere språk for å kunne fange opp flere innvandrere. Som vi går litt nærmere inn på i neste avsnitt ser man at det særlig etterspørres flere Østeuropeiske språk. Videre vurderer 28 % av skolelederne at LEXIN må tilrettelegges bedre for flere språknivåer for å kunne fange opp flere innvandrere. Dette er igjen med på å støtte opp under funnene fra lærerundersøkelsen hvor vi ser samme vurdering der også. I tillegg ser vi at det er stor enighet om at det er et faktisk behov for LEXIN, hvor 17 % av skolelederne er uenig i påstanden om at det ikke er behov for LEXIN da behovet dekkes gjennom andre hjelpemidler og oppslagsverk.

I de kvalitative intervjuene pekes det også på at LEXIN bør i større grad tilpasses flere språknivåer. Dette knytter seg også til å opprette nye ordbøker som i større grad tar for seg fagbegreper og tekniske termer, og hvor elever ved yrkesfag (videregående opplæring) vil være en viktig målgruppe. Det erfarer at blant elever i denne gruppen er språkressurser for dårlig tilpasset deres språknivå.

8.2 Nye språk i LEXIN

LEXIN har utviklet ca to nye språk årlig siden oppstarten av prosjektet. I undersøkelsen har vi også innhentet innspill på om det er behov for nye språk i LEXIN. Som vi allerede har nevnt i avsnittene over vurderes det som et behov for flere nye ordbøker i LEXIN. Totalt sier 36 % av brukerne at de mener det er behov for flere nye språk. Når det gjelder lærere sier 74 % at de også mener at det er et behov for nye språk i LEXIN. For skolelederne sin del sier 14 % av skolelederne som har kjennskap til LEXIN at det er behov for flere språk.

Ser man nærmere på hvilke språk som etterspørres er det en stor forskjell mellom brukerne og lærere/skoleledere. Når det gjelder lærere/skoleledere etterspørres det i større grad flere Østeuropeiske språk, i tillegg til pashto, vietnamesisk og kinesisk (vietnamesisk er i ferd med å utvikles). Ser man derimot til brukerne sier nesten 25 % av brukerne som mener det er behov for flere språk, at de ønsker bokmål-engelsk eller engelsk ordbok. Dette må knyttes til endringene som skjedde i LEXIN høsten 2009 hvor bokmål-engelsk ble fjernet. I tillegg er det svært mange som ønsker seg språk hvor det allerede finnes en rekke ordbøker på det kommersielle markedet, som tysk, fransk og spansk. Man ser også at en rekke Østeuropeiske språk ønskes, samt en rekke asiatiske språk som kinesisk og hindi.

8.3 Hvordan gjøre LEXIN mer kjent?

Gjennom de kvalitative intervjuene, og også de kvantitative undersøkelsene, har avdekket at kunnskapsnivået om LEXIN er noe mangelfull eller oppleves som mangelfull, særlig blant grupper som skoleledere og lærere. Det fremheves at om man ønsker at bruken av LEXIN skal fortsette, samtidig som man har et ønske om å nå flere, må LEXIN gjøres mer kjent. En viktig kanal ut mot

elever er i så måte gjennom lærer og egen skole, og derfor er lærere og skoleledere en viktig målgruppe for informasjonsspredning og gjerne markedsføring.

Videre påpekes det at voksenopplæringscentre og aktører som VOX og NAFO er viktige kanaler for å spre informasjon ut til både skoler, men også direkte til brukere. Informantene er opptatt av at selve nytten av LEXIN, samt hvilke muligheter LEXIN gir, bør i større grad fremheves overfor ulike brukergrupper. Informantene fremhever selv at LEXIN er et unikt hjelpemiddel, og ingen av informantene kjenner til eller har erfaring med andre tilsvarende hjelpemidler. De kommersielle ordboksaktørene påpeker at man bør tenke enda mer kommersielt i markedsføringen av LEXIN, for eksempel ved å synliggjøre lenker til LEXIN på nettsider som er relevante.

8.4 Organisering av LEXIN

Et viktig spørsmål når det gjelder organiseringen av LEXIN er hvor ansvaret for LEXIN bør ligge. Etter avtale med den svenske stat låner kun Norge rettighetene til å bruke LEXIN, og en av betingelsene er at LEXIN ikke skal kommersialiseres. I de kvalitative intervjuene ble derfor problemstillingen knyttet til om hvem som skal ha ansvaret for LEXIN diskutert. Det som er entydig er at ansvaret bør ligge hos UDIR. Dette begrunnes både med utgangspunkt i avtalen som allerede er lagt til grunn for drift, samt at UDIR har hatt det overordnede ansvaret for LEXIN siden oppstarten. Kommerisielle ordboksaktører sier også at det ikke vil være kommersielt mulig å drifte eller utvikle minoritetspråklige ordbøker uten støtte fra staten, nettopp fordi markedet for de enkelte ordbøkene er små, sammenlignet med for eksempel tyske eller franske ordbøker.

Når det derimot gjelder organisering fremheves det at dette ikke nødvendigvis kun trenger å ha en fast leverandør. Likevel fremheves det at på grunn av historikk og allerede etablerte tekniske løsninger vil det være utfordrende for en ny leverandør å overta prosjektet. I tillegg fremheves det at det vil være viktig å ha et langsiktig perspektiv på LEXIN, slik at drift og utvikling av nye ordbøker plutselig ikke stopper opp.

Videre, selv om det kommersielle markedet ikke vurderer at de selv har mulighet til å drifte eller utvikle ordbøker i LEXIN, ser de likevel muligheter for samarbeid om det er mulig. Dette knytter seg for eksempel til utvikling av andre læringsressurser og læringsmidler rettet mot minoritetspråklige elever, hvor LEXIN for eksempel lenkes til i nettressurser.

Overordnet bør det derfor konkluderes med at ansvaret for LEXIN fremdeles bør ivaretas av Utdanningsdirektoratet spesielt med det hensyn at dette et kommersielt marked ikke vil kunne drifte og utvikle ordbøker i små markeder. I tillegg må avtalen om bruk av svenske LEXIN hensyntas som viktigste argument.

8.5 Oppsummering fremtidige behov for LEXIN

Det avspeiler seg noen tydelige tendenser blant alle brukergrupper når det gjelder hvordan LEXIN kan best videreutvikles for å møte fremtidige behov blant brukerne. De første funnene viser at det er et behov for flere nettbaserte ordbøker i større grad enn trykte ordbøker. Dette henger også sammen med at det ønskes en rekke nye språk i LEXIN, blant annet flere asiatiske språk, samt andre østeuropeiske språk. I tillegg er det en stor andel av brukerne som ønsker bokmåle- engelsk eller engelsk ordboken tilbake. Dette ønske knyttes særlig til endringene som skjedde i LEXIN høsten 2009 hvor bokmåle- engelsk ble fjernet.

I tillegg viser funn fra undersøkelsene at det ønsker flere bilder og illustrasjoner i LEXIN, og at det er behov for flere søkemuligheter på nettsiden. Dette kan knytte seg til å kunne søke i for eksempel flere ordbøker i samme søk, eller at det er muligheter for et mer utvidet eller avansert søk i LEXIN. Dette må også ses i sammenheng med at det er stor enighet blant alle brukergrupper at man ønsker en mulighet for å kunne søke fra andre språk til norsk, noe som betyr at man har ordbøker som man "snur" slik at man kan kunne søke fra fremmedspråk til norsk.

Lærerne vurderer også at det er et stort behov å utvide ordforrådet i LEXIN, og at de tospråklige ordbøkene får utvidet sine ordforråd. Flertallet av ordbøkene er såkalte miniatgaver som inneholder omtrent 11000 ord, og at det derfor er ord og uttrykk som ikke er inkludert i oversettelsene. Dette kan virke negativt for brukere som har oppnådd et bedre ordforråd i norsk enn personer som har dårligere norsk kunnskaper.

Lærere og skoleledere ble også stilt overfor problemstillingen om i hvilken grad LEXIN kan benyttes for å fange opp flere innvandrere og personer som er minoritetsspråklige. Nesten 100 % av lærerne sier seg helt enig eller enig at skoler med minoritetsspråklige bør informere alle elever om LEXIN. Elever er som sagt en viktig brukergruppe av LEXIN. Det kan likevel være vanskelig, særlig for yngre elever, å finne frem til LEXIN på egen hånd. Informasjon om LEXIN-ressursene fra skolen blir derfor viktig. Dette gjelder også påstanden om at skoler med minoritetsspråklige bør informere foreldre om mulighetene LEXIN gir. Informantene peker på at om foreldre også tar i bruk LEXIN kan dette for eksempel virke positivt inn når det gjelder oppfølging av egne barn og lekser. Tilbakemeldinger fra brukere sier også det samme, hvor flere brukere sier selv at de bruker LEXIN i forbindelse med oppfølging av egne barn.

Skoleledere på sin side sier at LEXIN bør inneholde flere språk for å kunne fange opp innvandrere, og samtidig fremheves det er et behov for LEXIN som ikke dekkes andre steder.

8.5.1 Oppsummering fremtidige behov for LEXIN fra kvalitative intervjuer

Igjen bekreftes de fremtidige behovene blant de ulike brukergrupper også av funn fra de kvalitative intervjuene. Særlig trekkes det frem behovet for en mulighet til å kunne søke fra andre språk til norsk i ordbøkene. Dette begrunnes særlig med at man vil få større utbytte av ordbøkene, og igjen bedre læringsutbytte av å bruke LEXIN.

Behovet for nye ordbøker er også noe som funn fra de kvalitative intervjuene fremhever. Dog, her legges det større vekt på et behov for flere trykte ordbøker i tillegg til nettressurser. Dette begrunnes med at for lærere kan det til tider være enklere å benytte seg av trykte bøker fremfor nettbaserte ordbøker, særlig knyttet til individuell undervisning. Videre etterspørres det også mye språk på lik linje med brukerne og lærerne, særlig språk knyttet til den økte arbeidsinnvandringene man opplever i Norge.

Når det gjelder utvikling av selve ordbøkene peker informantene også på et behov for et utvidet ordforråd i ordbøkene, men også utvikling av ordbøker som i større grad tar for seg fagbegreper og tekniske termer, og hvor elever ved yrkesfag (videregående opplæring) vil være en viktig målgruppe. Det erfarer at blant elever i denne gruppen er språkressurser for dårlig tilpasset deres språknivå.

Når det gjelder hvordan LEXIN kan bidra til å fange opp flere innvandrere eller språklige minoriteter fremheves informasjon som et nøkkelbegrep. Informasjon, både til skoler, til lærere og til elever trekkes frem som et svært viktig fokusområde for LEXIN i fremtiden. Både informasjon om hva LEXIN er, men helt tydelig også hvilke muligheter LEXIN gir alle brukere i forbindelse med språkopplæring.

VEDLEGG 1 LEXINS RESSURSER

Ordbøker og språkressurser utviklet av LEXIN-prosjektet ved Uni Computing på oppdrag for Utdanningsdirektoratet i perioden 1996–2010:

1. Nettordbøker

1. *Énspråklig bokmål illustrert ordbok* (MAXI, 36 000 ord) (2002)
2. *Bokmål-engelsk illustrert ordbok* (MAXI, 36 000 ord) (2002, måtte fjernes høsten 2009)
3. *Bokmål-nynorsk illustrert ordbok* (MAXI, 36 000 ord) (2010)
4. *Bokmål-arabisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
5. *Bokmål-kurdisk (kurmanji) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2004)
6. *Bokmål-kurdisk (sorani) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2004)
7. *Bokmål-persisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
8. *Bokmål-polsk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
9. *Bokmål-russisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
10. *Bokmål-somali illustrert ordbok* (11 000 ord) (2005)
11. *Bokmål-tamil illustrert ordbok* (7 500 ord) (2003)
12. *Bokmål-thai illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
13. *Bokmål-tigrinsk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
14. *Bokmål-tyrkisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
15. *Bokmål-urdu illustrert ordbok* (11 000 ord) (2009)
16. *Bokmål-vietnamesisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)
17. *Bokmål-tagalog illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)
18. *Bokmål-dari illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)
19. *Énspråkleg nynorsk illustrert ordbok* (MAXI, 36 000 ord) (2010)
20. *Nynorsk-engelsk illustrert ordbok* (MAXI, 36 000 ord) (2010)
21. *Nynorsk-arabisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
22. *Nynorsk-kurdisk (kurmanji) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
23. *Nynorsk-kurdisk (sorani) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
24. *Nynorsk-persisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
25. *Nynorsk-polsk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
26. *Nynorsk-russisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
27. *Nynorsk-somali illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
28. *Nynorsk-tamil illustrert ordbok* (7 500 ord) (2010)
29. *Nynorsk-thai illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
30. *Nynorsk-tigrinsk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
31. *Nynorsk-tyrkisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
32. *Nynorsk-urdu illustrert ordbok* (11 000 ord) (2010)
33. *Nynorsk-vietnamesisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)
34. *Nynorsk-tagalog illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)
35. *Nynorsk-dari illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid, 2011)

I 2010 ble engelsk lagt inn som tredjespråk i alle tospråklige ordbøker, med unntak av i *Bokmål-nynorsk illustrert ordbok*, etter ønske fra minoritetsspråklige brukere.

Antallet ord i ordbøkene regnes ut på samme måte som i svensk LEXIN, ved å legge sammen antallet oppslagsord og eksempler i form av sammensetninger og avledninger.

2. Trykte ordbøker

1. *Norsk-tamilsk illustrert ordbok* (7 500 ord) (2004)
2. *Illustrasjonshefte bokmål og nynorsk* (1 920 ord) (2004)
3. *Norsk-kurdisk (sorani) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2005)
4. *Norsk-kurdisk (kurmanji) illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
5. *Norsk-somalisk illustrert ordbok* (11 000 ord) (2007)
6. *Norsk-tigrinsk illustrert ordbok* (11 000 ord) (i trykk)
7. *Norsk-thai illustrert ordbok* (11 000 ord) (i arbeid)

3. Billedsider med 1 800 bildeord, animasjoner og lyd på følgende språk:

1. Albansk
2. Amharisk
3. Arabisk
4. Bosnisk
5. Dansk
6. Dari
7. Finsk
8. Gresk
9. Kurdisk kurmanji
10. Kurdisk sorani
11. Lulesamisk
12. Nordsamisk
13. Norsk bokmål
14. Norsk nynorsk
15. Persisk
16. Russisk
17. Spansk
18. Svensk
19. Sørsamisk
20. Tigrinja
21. Tyrkisk

Flere språk er i arbeid eller under planlegging, deriblant jiddisk, grønlandsk, færøysk og særnorske mål språk som polsk, somali, tamil, tagalog, thai, urdu og vietnamesisk.

VEDLEGG 2 SPØRRESKJEMAER

Spørreskjema- Brukere

Brukerundersøkelse om LEXIN

Velkommen til brukerundersøkelsen om LEXIN, ordbøker for minoritetsspråklige.

Brukerundersøkelsen har til hensikt å innhente informasjon om LEXIN for å gi en kunnskapsgrunnlag om hvordan LEXIN benyttes, hvilke erfaringer de som bruker LEXIN har og forslag til framtidig utvikling av LEXIN.

Denne undersøkelsen går til brukere av LEXINs nettside. Det fremheves at undersøkelsen er anonym. Undersøkelsen gjennomføres av Rambøll Management Consulting på vegne av Utdanningsdirektoratet.

Ta gjerne kontakt med konsulent Marianne Holmesland i Rambøll Management Consulting dersom du har spørsmål eller problemer i forbindelse med utfylling av spørreskjemaet. Hun kan nås på e-post: mneh@r-m.com eller telefon +47 94 52 15 34.

Undersøkelsen kan gjennomføres på følgende språk: Norsk, Engelsk, Polsk, Urdu, Arabisk og Somalia. Trykk på ønsket språk under statuslinjen.

Din kjennskap til og bruk av LEXIN

1) Hvordan fikk du først kjennskap til LEXIN-ordbøkene? Du kan sette flere kryss.

1	Jeg fant dem selv på internett
2	Jeg fant dem selv i bokhandel
3	Jeg fikk tips fra en lærer
4	Jeg fikk tips fra medelever/medstudenter
5	En kollega fortalte meg om dem
6	En venn fortalte meg om dem
7	Jeg fant lenke til LEXIN på Utdanningsdirektoratets nettsider
8	Jeg fant lenke til LEXIN på morsmal.no
9	Jeg har tilgang til ordbøkene på skolen
10	Jeg har tilgang til ordbøkene på jobben
11	Annet, hvordan?

2) Hvor ofte bruker du andre ordbøker enn LEXIN?

	Svært ofte	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
Andre trykte ordbøker					
Andre nettbaserte ordbøker					

3) Hvor lenge har du brukt LEXIN?

1	Mindre enn 1 år
2	1-3 år
3	3-5 år
4	Mer enn 5 år

4) Hvilke LEXIN-ressurser bruker du mest? Du kan sette flere kryss.

1	De nettbaserte ordbøkene
2	De trykte ordbøkene
3	Det trykte illustrasjonsheftet (hefte med bildeord på bokmål og nynorsk)
4	Bildetema (nettbasert utgave med lyd på alle språk)

5) Har du kjøpt ordbøkene selv eller har du tilgang til å låne dem? Du kan sette flere kryss.

1	Jeg har kjøpt ordbøker selv
2	Jeg har tilgang til ordbøkene på skolen
3	Jeg har tilgang til ordbøkene på jobben

4	Jeg har tilgang til ordbøkene på bibliotek
5	Jeg har tilgang til ordbøker andre steder. Oppgi hvor:

Spørsmål kun til de som krysser på trykte ordbøker i spm 4

6) Hvilke ordbøker bruker du, de trykte eller nettbaserte? Du kan sette flere kryss.

1	Arabisk
2	Kurdisk (kurmanji)
3	Kurdisk (sorani)
4	Persisk
5	Polsk
6	Russisk
7	Somali
8	Tamil
9	Thai
10	Tigrinja
11	Tyrkisk
12	Urdu
13	Engelsk (kun tilgjengelig med nynorsk som søkespråk)

7) Hvilken målform bruker du?

1	Nynorsk
2	Bokmål

8) Hvor bruker du LEXIN? Du kan sette flere kryss.

1	På skolen
2	På jobben
3	På fritiden
4	Hjemme

Om hvordan og hvor ofte du bruker LEXIN

9) Hvor ofte bruker du LEXIN på internett?

1	Daglig
2	1 gang i uken
3	2-3 ganger i uken
4	3-4 ganger i uken
5	Mer enn 5 ganger i uken
6	Sjeldnere

10) Når bruker du LEXIN? Du kan sette flere kryss.

	Når jeg gjør lekser eller studerer
	Sammen med barna mine når de gjør lekser eller studerer
	På jobben
	I fritiden når jeg leser aviser, bøker eller blader, eller ser på TV eller film
	I fritiden sammen med familien min uten at vi gjør noe spesielt
	Når jeg underviser skoleelever
	Når jeg underviser lærlinger
	Når jeg underviser studenter

11) Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om LEXIN?

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/Dette spørsmålet passer ikke for meg
LEXIN er enklere å						

bruke enn andre språkressurser og ordbøker jeg vet om						
LEXIN gjør det enklere å lære norsk						
LEXIN gjør det morsommere å lære norsk						
LEXIN gjør det motiverende å lære norsk						
LEXIN gir bedre læringsutbytte						

Tilfredshet med LEXIN

12) Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene om LEXIN?

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/Dette spørsmålet passer ikke for meg
LEXIN er et oppslagsverk som er enkelt å bruke						
Jeg pleier å finne de ordene og uttrykkene jeg leter etter						
Jeg synes den språklige kvaliteten i LEXIN- ordbøkene er god						
Jeg synes at man også burde kunne søke <i>fra</i> andre språk <i>til</i> norsk i LEXIN						
Engelsk som støttespråk gjør LEXIN enklere å bruke						
Jeg vil anbefale LEXIN til andre som skal lære norsk						
Jeg synes at de nettbaserte ordbøkene i LEXIN er enkle å bruke og slå opp ord i						
Det er enkelt å finne fram og gå rundt på LEXINs nettsider						
LEXINs nettside virker som den skal i alle nettlesere jeg har prøvd						
Jeg liker løsningen i de nettbaserte bilde-sidene som gjør at man kan søke begge veier mellom alle språk og mellom ord og bilder						
Jeg liker løsningen i de nettbaserte ordbøkene som gjør at man kan klikke seg direkte til de ulike ordene på						

en bildeside						
Jeg synes de trykte LEXIN-ordbøkene er enkle å bruke og slå opp ord i						

13) Har du noen gang tatt kontakt med LEXINs brukerstøtte?

1	Ja, en gang
2	Ja, flere ganger
3	Nei

14) Hvor fornøyd er du med hjelpen du fikk fra LEXINs brukerstøtte?

1	Svært fornøyd
2	Fornøyd
3	Verken fornøyd eller misfornøyd
4	Misfornøyd
5	Svært misfornøyd

Dette spørsmålet er kun til de som svarte ja over i spørsmål 13.

15) Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om hvor fornøyd eller misfornøyd du er med LEXIN?

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/Dette spørsmålet passer ikke for meg
LEXIN er et viktig språklig hjelpemiddel for meg						
LEXIN er et bedre språklig hjelpemiddel for meg enn andre jeg vet om eller bruker						
Jeg liker best å se på bildesidene i LEXIN						
Jeg liker best nettordbøkene i LEXIN						
Jeg liker best å bruke nettordbøkene og bildesidene samtidig						
Jeg liker best de trykte ordbøkene i LEXIN						
Bildene gjør at jeg lærer bedre og fortere						
LEXIN er et nyttig hjelpemiddel for meg						
LEXIN-ordbøkene passer godt for mitt språknivå						
LEXIN-ordbøkene passer godt for mine behov						
Bildetema og bildene passer godt for mitt språknivå						
Jeg synes eksemplene i ordbøkene er nyttige						
Jeg synes forklaringene av oppslagsordene						

er nyttige						
------------	--	--	--	--	--	--

LEXIN i framtiden

16) Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om LEXIN i framtiden?

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/ikke relevant
De tospråklige ordbøkene bør inneholde flere ord						
Det er behov for flere nettbaserte ordbøker						
Det er behov for flere trykte ordbøker						
Det er behov for flere bilder						
Det er behov for flere søkemuligheter på nettsiden						
LEXIN bør bli enklere å bruke						
Det bør bli mulig å søke fra andre språk til norsk i ordbøkene						
Språket i LEXIN bør bli enklere enn det er i dag						

17) Er det noen språk du savner i LEXIN?

1	Ja. Oppgi hvilke:
2	Nei

Bakgrunnsspørsmål

18) Hvor gammel er du?

1	Skriv alderen din her:
---	------------------------

19) Er du ...?

1	elev i grunnskolen
2	elev/lærling i videregående opplæring
3	elev i voksenopplæring
4	lærer i grunnskolen
5	lærer i videregående opplæring
6	lærer i voksenopplæringen
7	student ved høyskole/universitet
8	bosatt i et annet land
9	Annet. Oppgi hva:

20) Er du født i Norge?

1	Ja
2	Ja, og jeg har to minoritetsspråklige foreldre
3	Ja, og jeg har en minoritetsspråklig forelder
4	Ja, og jeg har to foreldre med norsk bakgrunn
5	Nei
6	Jeg bor ikke i Norge, så spørsmålet passer ikke for meg

21) Hvor lenge har du bodd i Norge?

1	Mindre enn 1 år
2	1 år
3	2-5 år
4	5-10 år
5	10-15 år
6	Mer enn 15 år
7	Hele livet
8	Jeg bor ikke i Norge

22) Hvor godt kan du norsk?

	Svært godt	Ganske godt	Middels	Ganske dårlig	Svært dårlig
Muntlig					
Skriftlig					

23) Hvor godt kan du morsmålet ditt?

	Svært godt	Ganske godt	Middels	Ganske dårlig	Svært dårlig
Muntlig					
Skriftlig					

24) Er du ...?

1	Gutt/Mann
2	Jente/Kvinne

Takk for at du tok deg tid til å svare. Trykk X for å avslutte undersøkelsen.

Spørreskjema- Lærere

Utdanningsdirektoratet har gjennom et nordisk samarbeid utviklet nettbaserte, brukervennlige ordbøker i LEXIN-serien for minoritetsspråklige elever. Formålet med ordbøkene er at de skal være en støtte i minoritetsspråklige elevers norskopplæring.

Utdanningsdirektoratet ønsker nå å undersøke kjennskap til, behov og bruk av LEXIN-ordbøker for minoritetsspråklige med lavt brukergrensesnitt både språklig og teknisk. Det skal tas stilling til videre utvikling av ordbokserien.

Denne undersøkelsen går til utvalgte lærere ved skoler blant NAFOs fokusvirksomheter. Vi vil fremheve at dine innspill er konfidensielle.

Ta gjerne kontakt med konsulent Marianne Holmesland i Rambøll Management Consulting dersom du har spørsmål eller problemer i forbindelse med utfyllingen av spørreskjemaet. Hun kan nås på e-post: mneh@r-m.com eller telefon +47 94 52 15 34.

Noen bakgrunnsspørsmål

1) Hvor lenge har du arbeidet som lærer?

1	Mindre enn 1 år
2	1-3 år
3	3-4 år
4	4-10 år
5	Mer enn 10 år

2) På hvilke nivå i skolen underviser du dette skoleåret? Sett ett eller flere kryss

1	Lærer i barneskolen
2	Lærer i ungdomsskolen
3	Lærer i videregående opplæring
4	Lærer i voksenopplæringen

3) Har du erfaring som morsmålslærer?

1	Ja
2	Nei

Din kjennskap til og bruk av LEXIN

I de neste spørsmål er vi interessert i å finne ut mer om din kjennskap til LEXIN, samt hvordan du benytter LEXIN i undervisningen ved skolen.

4) Hvilke LEXIN- ordbøker benytter du og/eller dine elever i opplæringen? Det kan settes flere kryss.

	De nettbaserte ordbøkene
	De trykte ordbøkene
	Det trykte illustrasjonsheftet
	Bildetema
	Jeg benytter ikke LEXIN- ordbøker og har ingen erfaring med dem
	Jeg benytter ikke LEXIN ordbøker dette skoleåret, men har erfaring med dem

De som svarer at de ikke har noen erfaring med LEXIN avslutter undersøkelsen.

5) Hvordan har du fått kjennskap til LEXIN- ordbøkene? Sett ett eller flere kryss

	Fant dem selv ved å søke på internett
	Fant dem selv i bokhandel
	Fikk tips fra skoleleder
	Fikk tips fra elever/studentere
	En lærerkollega fortalte meg om dem
	Fant link til LEXIN på Utdanningsdirektoratets nettsider/Skolenettet
	Fant link til LEXIN på morsmal.no
	Fikk tilgang til ordbøkene på skolen

	Annet, oppgi eventuelt hvordan
--	--------------------------------

- 6) Hvilke ordbøker har du erfaring med å bruke? (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)? Du kan sette flere kryss. (Målform er ikke oppgitt)

	Bokmål- arabisk
	Nynorsk- arabisk
	Bokmål- kurdisk (kurmanji)
	Nynorsk- kurdisk (kurmanji)
	Bokmål- kurdisk (sorani)
	Nynorsk- kurdisk (sorani)
	Bokmål- persisk
	Nynorsk- persisk
	Bokmål- polsk
	Nynorsk- polsk
	Bokmål- russisk
	Nynorsk- russisk
	Bokmål- somali
	Nynorsk- somali
	Bokmål- tamil
	Nynorsk- tamil
	Bokmål- thai
	Nynorsk- thai
	Bokmål- tigrinja
	Nynorsk- tigrinja
	Bokmål- tyrkisk
	Nynorsk tyrkisk
	Bokmål- urdu
	Nynorsk- urdu
	Nynorsk - engelsk

- 7) På hvilket klasstrinn har du erfaring med å bruke LEXIN?

1	Barnetrinnet
2	Ungdomstrinnet
3	Videregående opplæring - studieforbereende
4	Videregående opplæring - yrkesfag
5	Voksenopplæringen

- 8) Hvor lenge har du benyttet LEXIN i undervisningen til sammen?

	Mindre enn 1 år
	1 - 3 år
	3 - 5 år
	Mer enn 5 år

- 9) Har skolen kjøpt inn eksemplarer av de trykte LEXIN- ordbøkene? Du kan sette flere kryss

	Ja, som elever eller lærere får
	Ja, til vårt mediatek/bibliotek
	Ja, som lærere kan låne over lang tid
	Ja, som elever kan låne over lang tid
	Nei, jeg har selv kjøpt til eget bruk
	Nei, skolen har ikke kjøpt inn de LEXIN-ordbøkene som det er behov for
	Vet ikke

- 10) I hvilke fag har du erfaring med bruk av LEXIN som hjelpemiddel? Du kan sette flere kryss.

	I morsmålsopplæringen
	I grunnleggende norsk for språklige minoriteter
	I norsk fordypning

	I den ordinære norskopplæringen
	I samfunnsfag
	Andre fag, oppgi hvilke:

11) Er det andre fag hvor du mener LEXIN kan være en nyttig for elevene? Vennligst beskriv under.

	Vennligst beskriv:
--	--------------------

12) Hvor ofte benytter du LEXIN-ordbøkene i undervisningen dette skoleåret?

	Daglig
	1 gang i uken
	2-3 ganger i uken
	3-4 ganger i uken
	Mer enn 5 ganger i uken
	Sjeldnere, bruker LEXIN kun sporadisk
	Bruker ikke LEXIN dette skoleåret

13) Hvordan har du erfaring med å bruke LEXIN? Du kan sette flere kryss.

	I forbindelse med planlegging/forberedelse av undervisning
	I undervisning (i plenum)
	I undervisning hvor elever oppfordres til å bruke LEXIN individuelt
	I gruppearbeid blant elever
	I forbindelse med elevenes lekser
	Annet: Vennligst beskriv

Tilfredshet med LEXIN

I de neste spørsmålene vil vi gjerne vite hvor tilfreds du er med LEXIN, og i hvilken grad du er enig i at forskjellige sider ved LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov og dine behov som lærer.

14) Hvor enig eller uenig er du om følgende påstander om elevenes bruk av LEXIN – spørsmålene gjelder både de nettbaserte og/eller trykte ordbøkene:

	Helt enig	Enig	Noe enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/ikke relevant
LEXIN er en enklere språkressurs/ ordbok enn andre ordbøker å bruke for elevene						
LEXIN bidrar til å gjøre det enklere for elevene å lære seg norsk						
LEXIN benyttes som et hjelpemiddel blant elevgrupper med særlig behov						
LEXIN- ressursene bidrar til å motivere elevene til å lære seg norsk						
LEXIN gir bedre læringsutbytte						

15) I hvilken grad er du enig eller uenig følgende påstander nedenfor om LEXIN?

	Helt enig	Enig	Noe enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/ikke relevant

LEXIN som oppslagsverk er generelt enkelt å bruke for meg som lærer						
Den språklige kvaliteten i LEXIN ordbøkene er god						
Engelsk som støttespråk gjør LEXIN enklere å bruke						
LEXIN anbefales som et hjelpemiddel for andre lærere						
De nettbaserte ordbøkene til LEXIN er enkle å slå opp ord i						
Det er enkelt å navigere rundt på LEXINs nettsiden						
LEXINs nettside fungerer i alle nettlesere						
Jeg liker løsningen i de nettbaserte bildesidene som gjør at man kan søke begge veier mellom alle språk og mellom ord og bilder						
Jeg liker løsningen i de nettbaserte ordbøkene som gjør at man kan klikke seg direkte til det aktuelle ordet på en bildeside						
De trykte ordbøkene til LEXIN er enkle å slå opp i						
Jeg foretrekker å bruke de trykte ordbøkene framfor de nettbaserte						
Det er en styrke at vi kan kombinere bruk av trykte og nettbaserte ordbøker						

16) Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om LEXIN er tilpasset minoritetsspråklige elevers behov?

	Helt enig	Enig	Noe enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/ikke relevant
LEXIN er tilpasset elevenes språknivå						
LEXIN er tilpasset elevenes ordforråd						
LEXIN er dekker behovet for aldergruppen fra 6 – 16 år						
Bildetema og illustrasjoner er tilpasset elevene						
Bildetema og illustra-						

sjoner er tilpasset elevenes ordforråd						
Bildetema og illustrasjoner er tilpasset aldersgruppen 6 – 16 år						
Layout på LEXINs nettsider med stor skrift og farger gjør det enklere å finne fram i for elevene						

17) Har du noen gang tatt kontakt med LEXINs brukerstøtte?

1	Ja, en gang
2	Ja, flere ganger
3	Nei

18) Hvis ja på spørsmålet over: Hvor fornøyd er du med hjelpen du fikk fra LEXINs brukerstøtte?

1	Svært fornøyd
2	Fornøyd
3	Verken fornøyd eller misfornøyd
4	Misfornøyd
5	Svært misfornøyd

Fremtidig behov for LEXIN

I de neste spørsmålene er vi ute etter hvordan du vurderer de fremtidige behov for LEXIN.

19) Under følger noen påstander om fremtidig behov fra LEXIN. I hvilken grad er du enig eller uenig de fremtidige behovene?

	Helt enig	Enig	Noe enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke/ikke relevant
Det er behov for et større ordforråd i LEXINs tospråklige ordbøker						
Det er behov for flere nettbaserte ordbøker fra LEXIN						
Det er behov for flere trykte ordbøker fra LEXIN						
Det er behov for flere illustrasjoner i LEXIN						
Det er behov for flere søkemuligheter på nettsiden til LEXIN						
Det er behov for å kunne søke fra andre språk til norsk						
Det er behov for flere språk i LEXIN						
LEXIN må tilrettelegges bedre på flere språknivåer for å kunne fange opp flere innvandrere						
Skoler med minoritetspråklige bør informere alle elever om LEXIN slik at flere tar i bruk						

LEXIN						
Skoler med minoritets- språklige bør informere foreldre til minoritets- språklige slik at flere blir kjent med mulig- heter LEXIN gir						
I LEXIN burde man også kunne søke <i>fra</i> norsk <i>til</i> andre språk						

20) Er det andre språk du mener LEXIN bør inneholde?

	Ja. Vennligst oppgi hvilke språk:
	Nei

21) Har du ytterligere kommentarer eller forslag til forbedringer og endringer av LEXIN, vennligst beskriv dem her:

	Åpent felt
--	------------

Takk for din deltakelse. Undersøkelsen avsluttes ved å trykke X.

Lukk forhåndsvisning

NIFU

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Spørsmål til skoleledere H2011

8 Bruk av og behov for LEXIN

Utdanningsdirektoratet har gjennom et nordisk samarbeid utviklet nettbaserte, brukervennlige ordbøker i LEXIN-serien for minoritetsspråklige elever. Formålet med ordbøkene er at de skal være en støtte i minoritetsspråklige elevers norskopplæring.

Utdanningsdirektoratet ønsker å undersøke kjennskap til, behov og bruk av LEXIN-ordbøker for minoritetsspråklige med lavt brukergrensesnitt både faglig og teknisk. Det skal tas stilling til videre utvikling av ordbokserien.

Vi ber deg vurdere skolens kjennskap til og bruk av LEXIN- ordbøker for språklige minoriteter.

39. Kjenner du til LEXIN-ordbøkene for språklige minoriteter?

- Ja
 Nei

De som svarer Nei går til 40, de som svarer Ja går til spm 42.

40. Er det ved din skole behov for ordbøker for språklige minoriteter?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

41. I hvilke språk er det behov for slike ordbøker ved din skole (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)?

Flere kryss er mulig

☐ Arabisk – bokmål	☐ Arabisk – nynorsk	☐ Kurdisk (kurmanji) – bokmål
☐ Kurdisk (kurmanji) – nynorsk	☐ Kurdisk (sorani) – bokmål	☐ Kurdisk (sorani) – nynorsk
☐ Persisk – bokmål	☐ Persisk – nynorsk	☐ Polsk – bokmål
☐ Polsk – nynorsk	☐ Russisk – bokmål	☐ Russisk – nynorsk
☐ Somali – bokmål	☐ Somali – nynorsk	☐ Tamil – bokmål
☐ Tamil – nynorsk	☐ Thai – bokmål	☐ Thai – nynorsk
☐ Tigrinja – bokmål	☐ Tigrinja – nynorsk	☐ Engelsk – nynorsk
☐ Andre språk. Spesifiser hvilke: ____		

De som svarte at de ikke kjente til LEXIN på spm 39 går nå til neste tema.

42. Brukes LEXIN-ordbøkene ved din skole i dag? (Enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)

- Ja
 Nei
 Vet ikke

43. I hvilke språk benyttes LEXIN-ordbøkene ved din skole (enten trykte ordbøker eller nettbaserte ordbøker)?

Flere kryss er mulig

☐ Arabisk – bokmål	☐ Arabisk – nynorsk	☐ Kurdisk (kurmanji) – bokmål
☐ Kurdisk (kurmanji) – nynorsk	☐ Kurdisk (sorani) – bokmål	☐ Kurdisk (sorani) – nynorsk
☐ Persisk – bokmål	☐ Persisk – nynorsk	☐ Polsk – bokmål
☐ Polsk – nynorsk	☐ Russisk – bokmål	☐ Russisk – nynorsk
☐ Somali – bokmål	☐ Somali – nynorsk	☐ Tamil – bokmål
☐ Tamil – nynorsk	☐ Thai – bokmål	☐ Thai – nynorsk
☐ Tigrinja – bokmål	☐ Tigrinja – nynorsk	☐ Engelsk – nynorsk
☐ Det benyttes ikke LEXIN- ordbøker hos oss		

44. Hvilke type LEXIN- ordbøker benyttes av lærere ved din skole som hjelpemiddel i undervisningen? Flere kryss er mulig

- De nettbaserte ordbøkene
 De trykte ordbøkene
 Det trykte illustrasjonsheftet
 Bildetema
 Det benyttes ikke LEXIN- ordbøker hos oss

45. Har skolen kjøpt inn trykte eksemplarer av LEXIN- ordbøkene?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

De som svarer Ja går til spm 46, de som har svart Nei eller Vet ikke går til spm 47.

46. Hvilken tilgang har elever og lærere til trykte LEXIN-ordbøker?
Kryss av for det alternativet som passer best for din skole.

- Elever/lærere får bøkene
- Elever/lærere kan låne bøkene for kortere tid (inntil en måned)
- Elever/lærere kan låne bøkene for lengre tid (lengre enn en måned)

47. Benyttes LEXIN som et hjelpemiddel blant elevgrupper med særlig behov?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

48. I hvilke fag benyttes LEXIN -ordbøker? Flere kryss er mulig

- I morsmålsopplæringen
- I grunnleggende norsk for språklige minoriteter
- I norsk fordypning
- I den ordinære norskopplæringen
- I samfunnsfag
- Andre fag, oppgi hvilke:

Neste

Spørsmål til skoleledere H2011

49. På hvilket nivå benyttes LEXIN i undervisningen ved din skole?

- Barnetrinnet
 Ungdomstrinnet
 Videregående opplæring
 Opplæring for voksne

50. Hvor tilfreds er skolen med LEXIN?

Ta stilling til påstandene nedenfor

Skolens vurderinger er at ...	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Vet ikke/fikke aktuelt
LEXIN er enkelt å bruke	☐	☐	☐	☐
Den språklige kvaliteten i de trykte LEXIN-ordbøkene er god	☐	☐	☐	☐
Den språklige kvalitet i de nettbaserte LEXIN-ordbøkene er god	☐	☐	☐	☐
Engelsk som støttespråk i de nettbaserte LEXIN ordbøkene gjør LEXIN enklere å bruke	☐	☐	☐	☐
LEXIN anbefales som et språklig hjelpemiddel i opplæringen	☐	☐	☐	☐
LEXIN virker motiverende på elevenes norskopplæring	☐	☐	☐	☐
LEXIN gir bedre læringsutbytte	☐	☐	☐	☐
De nettbaserte ordbøkene til LEXIN er enkle å slå opp ord i	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å navigere rundt på LEXINs nettsiden	☐	☐	☐	☐
LEXINs nettside fungerer i alle skolens nettlesere	☐	☐	☐	☐
Toveis søkemulighet mellom språk og mellom ord og bilder fungerer godt	☐	☐	☐	☐
De trykte ordbøkene til LEXIN er enkle å slå opp i	☐	☐	☐	☐
LEXIN er enklere å bruke for lærere enn andre ordbøker	☐	☐	☐	☐

Under følger noen påstander om fremtidig behov fra LEXIN.

51. I hvilken grad er du enig eller uenig de fremtidige behovene?

	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Vet ikke/fikke aktuelt
Det er behov for et større ordforråd i LEXIN	☐	☐	☐	☐
Det er behov for flere trykte ordbøker fra LEXIN	☐	☐	☐	☐
Det er behov for flere illustrasjoner i LEXIN	☐	☐	☐	☐
Det er behov for flere søkemuligheter på nettsiden til LEXIN	☐	☐	☐	☐
Det er behov for å kunne søke fra andre språk til norsk	☐	☐	☐	☐
Det er behov for flere språk i LEXIN	☐	☐	☐	☐
LEXIN må tilrettelegges bedre på flere språknivåer for å kunne fange opp flere innvandrere	☐	☐	☐	☐
LEXIN må inneholde flere språk for å kunne fange opp flere innvandrere	☐	☐	☐	☐
Det bør fortsatt gis et tilbud om en LEXIN-ordbok for engelsk – norsk bokmål	☐	☐	☐	☐
Det er ikke behov for LEXIN, da behovet dekkes gjennom andre hjelpemidler og oppslagsverk	☐	☐	☐	☐

52. Er det andre språk du mener LEXIN bør inneholde?

Vet ikke

Nei

Ja. Vennligst oppgi hvilke språk:

Avslutt

7 Kartlegging av lærernes kompetanse i andrespråkspedagogikk og flerkultur eller pedagogikk

INDU 2010:7 Mangfold og mestring etterlyser Østberg utvalget mer kunnskap om læreres og skolelederes kompetanse i flerspråkighet og flerkulturelt arbeid både i grunnskoleringen og i videregående opplæring. En oversikt over kompetansen i sektoren er svært sentral for det videre arbeidet og for utformingen av politikkfeltet.

Rett til særskilt norskopplæring er hjemlet i Opplæringslovas § 2.8 og 3.12. Innledningen til paragrafene lyder slik:

“Elevar i grunnskolen/videregående opplæring med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følge den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge delar.”

Q26: Hvor mange elever ved skolen har tilbud etter § 2.8 (grunnskole) eller § 3.12 (vgo) i opplæringsloven?

Antall elever med tilbud:

Q27: Hvor lenge har skolen hatt tilrettelagt opplæring for minoritetsspråklige elever i henhold til §2-8 (§ 3.12)?

- Mindre enn 2 år 2-5 år Mer enn 5 år

VEDLEGG 3 INTERVJUGUIDE

Intervjuguide

<p><i>Presentasjon</i></p> <p>Kort om evalueringen (tidsramme, metode, formål) Kort om konsulenten</p>	<p>Vise dem presentasjonen som ble holdt for referansegruppen</p>
<p><i>Innledning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan dere si litt kort om deres bakgrunn og din nåværende stilling? • Hvor godt kjenner dere LEXIN? (har dere fulgt utviklingen?) • Deres forhold til LEXIN, bruk av LEXIN i deres organisasjon? 	
<p><i>Generelt om bruk av LEXIN</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan opplever dere bruken av LEXIN? Er ordbøkene godt nok kjent blant målgruppen? <ul style="list-style-type: none"> ○ Type brukere ○ Språk ○ Nettbaserte vs trykte bøker ○ Bildetema ○ Nivå ○ Når det benyttes og til hva • Hvordan kan man gjøre ordbøkene mer kjent? <ul style="list-style-type: none"> ○ Hos minoritetsspråklige ○ Lærere ○ Skoleledere ○ Andre • Hvor viktig er LEXIN som en ressurs i undervisning? <ul style="list-style-type: none"> ○ Tilbakemeldinger dere får fra deres nettverk/andre lærere ○ Fungerer LEXIN bedre enn andre hjelpemidler dere kjenner til? • Når man målgruppen av minoritetsspråklige elever med svake kunnskaper i norsk? 	
<p><i>Nettsiden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjenner dere til nettsiden til LEXIN? • Hvordan vurderer dere brukergrensesnittet til nettsiden til LEXIN? <ul style="list-style-type: none"> ○ Layout ○ Farger ○ Søkemuligheter ○ Navigerer på nettsiden ○ Brukervennlighet • Hva bør eventuelt endres for at den skal bli bedre? 	
<p><i>Behov for LEXIN</i></p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan opplever dere behovet for LEXIN? <ul style="list-style-type: none"> ○ Etterspørsel etter ordbøkene? • Hvor opplever dere størst behov for LEXIN? <ul style="list-style-type: none"> ○ Elever og nivå? ○ Lærere som underviser (fagopplæring, morsmålsundervisning osv) • I hvilken grad vurderer dere at LEXIN er tilpasset elevens (målgruppens) behov og nivå? • Hvordan vil du karakterisere LEXIN i forhold til andre språklige hjelpemidler for minoritets-språklige innvandrere 	
<p><i>Ansvar for LEXIN</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad vurderer dere at det er en hensiktsmessig ansvarsdeling at LEXIN utgis av UDIR og at UDIR er oppdragsgiver for prosjektet? <ul style="list-style-type: none"> ○ Bør LEXIN legges til for eks andre nasjonale sentre eller fagmiljøer? ○ I større grad ut på det kommersielle markedet? 	
<p><i>Fremtidig utvikling av LEXIN</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan bør LEXIN utvikle seg for å tilpasse seg i større grad målgruppen? <ul style="list-style-type: none"> ○ utvikle nye språk/ta inn engelsk igjen ○ nye nettbaserte bøker ○ nye trykte bøker ○ flere bildetema/illustrasjoner • Hvordan kan LEXIN i større grad fange opp flere innvandrere som trenger tilrettelagte ordbøker enn hva de gjør per i dag? • Er det andre områder dere mener LEXIN bør dekke som ikke ivaretas av markedet? <ul style="list-style-type: none"> ○ Eks. utvikling av nytt læremateriell, undervisningsmaterieill etc? 	
<p><i>Alt i alt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva vurderer dere som LEXINs styrker? <ul style="list-style-type: none"> ○ Hvordan vurderes LEXIN opp mot andre ordbøker? Hvilke behov oppfylles gjennom LEXIN? • Hva vurderer dere som LEXINs utfordringer og barrierer? • Andre kommentarer eller innspill? 	